

**DIAGNOZA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
NA TERENIE MIASTA
NOWY DWÓR
MAZOWIECKI
2022 ROK**

Spis treści

WSTĘP	4
DANE INSTYTUCYJONALNE	5
Położenie i sytuacja demograficzna	5
Pomoc społeczna	7
Uzależnienia	9
Bezpieczeństwo publiczne	12
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	13
Grupa badana.....	13
Cel badania	14
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców.....	14
Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne.....	16
Substancje uzależniające: nikotyna	19
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	20
Uzależnienie od gier hazardowych.....	22
Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki	26
Przemoc w rodzinie	28
Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną mieszkańców	29
Konflikt zbrojny w Ukrainie w subiektywnej opinii mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego	31
BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	37
Metodologia	37
Wyniki badania	38
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	44
Grupa badana.....	44

Cel badania	45
Wyniki badań	45
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	53
Metodologia	53
Cel badania	53
Charakterystyka grupy badanej	54
Wyniki badań	54
Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami	54
Substancje psychoaktywne: Alkohol	57
Substancje uzależniające: Papierosy	64
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze	67
Przemoc w szkole	70
Uzależnienie od nowoczesnych technologii	72
Hazard	78
Zdalne nauczanie w opinii dzieci i młodzieży	81
Konflikt zbrojny w Ukrainie	83
PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2022 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2018 ROKU	86
Dorośli mieszkańcy	86
Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej	88
Sprzedawcy napojów alkoholowych	88
Uczniowie	89
EUROPEJSKI PROGRAM BADAŃ ANKIETOWYCH W SZKOŁACH- ESPAD. PORÓWNANIE WYNIKÓW BADANIA UCZNIÓW Z MIASTA NOWY DWÓR MAZOWIECKI Z WYNIKAMI PRÓBY OGÓLNOPOLSKIEJ Z 2019 ROKU	95
Metodologia	95
Wyniki z komentarzem	96

Palenie tytoniu.....	96
Picie napojów alkoholowych	98
Używanie innych substancji psychoaktywnych.....	106
Oczekiwania wobec alkoholu.....	109
Doświadczenie problemów związanych z piciem alkoholu oraz zażywaniem substancji psychoaktywnych	113
Dostępność substancji psychoaktywnych	115
Ryzyko związane z używaniem substancji psychoaktywnych w opiniach badanych....	124
Używanie substancji psychoaktywnych w otoczeniu badanych	129
Rodzice a używanie substancji przez młodzież	132
Formy spędzania czasu wolnego	136
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	139
Analiza SWOT	139
Podsumowanie badań ankietowych i rekomendacje	142
Oddziaływania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży – rekomendacje oparte na modelu profilaktyki pozytywnej	150
Spis tabel	152
Spis wykresów.....	154

WSTĘP

Problem społeczny jest zjawiskiem, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy, a przez to wymaga przeciwdziałania. Zdaniem Fullera-Myersa problem społeczny składa się z obiektywnych warunków, które definiowane są przez członków społeczeństwa, jako wymagające rozwiązania. R. Maris definiuje natomiast problemy społeczne jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą część ludności, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić. W rezultacie problem społeczny jest zjawiskiem, które angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie co do konieczności podejmowania działań zbiorowych, mających na celu zwalczanie, a przynajmniej ograniczanie jego zasięgu i skutków.

Diagnoza oznacza rozpoznanie. Stanowi ona złożoną czynność poznawczą, jest kluczowym obszarem oraz niezbędnym elementem procesu wprowadzania zmian społecznych. Diagnoza problemów społecznych wymaga specyficznego podejścia, ponieważ:

- ✓ jej adresatem jest zawsze ogół społeczności lokalnej,
- ✓ jej zakres jest wyznaczony poprzez poszczególne obszary zintegrowanej polityki społecznej,
- ✓ jej znaczenie jest praktyczne, co oznacza, że wyniki mają służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych oraz rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Niniejsza diagnoza ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2022 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z używaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, niektórymi uzależnieniami behawioralnymi, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, konfliktem zbrojnym w Ukrainie, pandemią Covid- 19, a także postawami mieszkańców wobec tychże zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w mieście Nowy Dwór Mazowiecki wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy;
- sprzedawcy napojów alkoholowych;
- dzieci i młodzież szkolna.

DANE INSTYTUCJONALNE

Położenie i sytuacja demograficzna

Nowy Dwór Mazowiecki to miasto w województwie mazowieckim, które jest siedzibą powiatu nowodworskiego i położone jest przy ujściu Narwi do Wisły. Nowy Dwór Mazowiecki leży na Nizinie Środkowopolskiej w Kotlinie Warszawskiej, w województwie mazowieckim (34 km na północny zachód od centrum Warszawy). Miasto usytuowane jest na terenie nadzalewowym pomiędzy Wisłą, Narwią i Wikrą, które łączą się w jego granicach. Wisła wyznacza południową i południowo-zachodnią granicę miasta na długości 7,5 km. Rzeka Narew natomiast przecina poziomo miasto na pół, oddzielając część rdzenną miasta na osiedli Modlin Twierdza i Modlin Stary. Powierzchnia miasta wynosi 28,21 km² i stanowi 4,09% powierzchni powiatu. Nowy Dwór Mazowiecki sąsiaduje z 5 innymi gminami: Czosnów, Jabłonna, Pomiechówek, Wieliszew, Zakroczym. W latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do województwa warszawskiego.

Rysunek 1. Położenie Miasta Nowy Dwór Mazowiecki.

Miasto Nowy Dwór Mazowiecki według danych Urzędu Stanu Cywilnego na dzień 31.12.2021 r., zamieszkiwało **27 328** osób, z czego 52,8% stanowiły kobiety (**14 420 osób**), a 47,2% mężczyźni (**12 908 osób**).

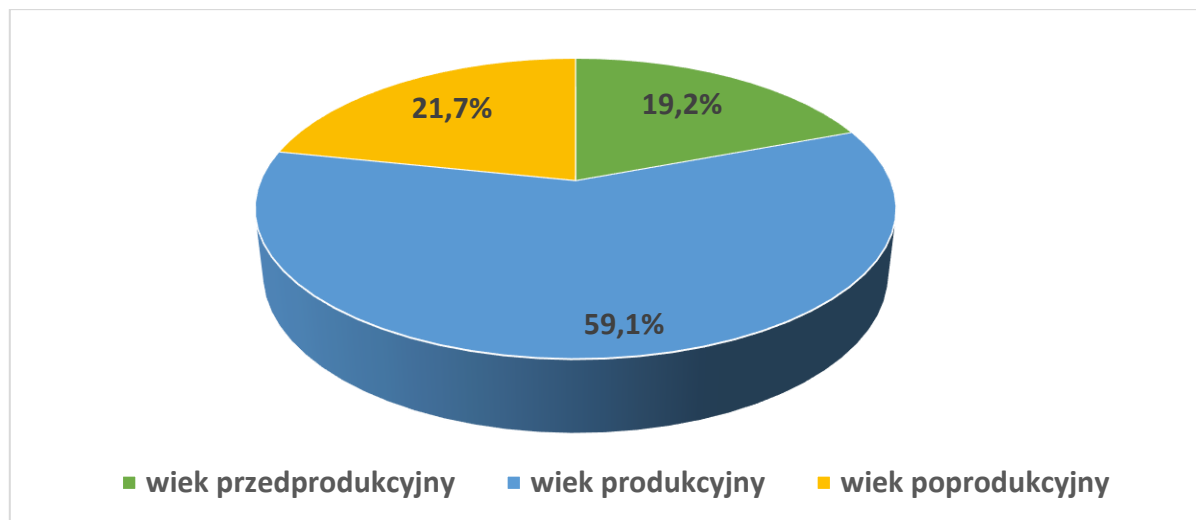
Miasto Nowy Dwór Mazowiecki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -111. W 2021 roku na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego **urodziło się 269 dzieci**, a **zmarło 380 osób**¹. O ile liczba urodzeń w ciągu ostatnich trzech lat utrzymuje się na względnie stałym poziomie, to wzrasta liczba zgonów.

Tabela 1. Przyrost naturalny w mieście Nowy Dwór Mazowiecki- lata 2019-2021.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2019	270	334	-64
2020	264	338	-74
2021	269	380	-111

16 141 mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki jest w wieku **produkcyjnym**, **5 930** mieszkańców jest w wieku **poprodukcyjnym**, a **5 257** w wieku **przedprodukcyjnym**.

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą

¹Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Nowym Dworze Mazowieckim.

sukcesywnie zasilają osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934- 1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych. Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim jest budżetową jednostką organizacyjną Miasta, utworzoną celem realizacji zadań własnych i zleconych Miastu z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek działa na podstawie:

- ✓ ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ✓ ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ✓ ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- ✓ innych właściwych aktów prawnych;
- ✓ statutu Ośrodka;
- ✓ uchwał Rady Miejskiej.

Celem działania Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie Miasta w wysiłkach zmierzających do uzyskania samodzielności i do życia w warunkach nieuwłaczających godności człowieka. Ponadto celem Ośrodka jest wzmożenie opieki nad dziećmi, osobami starszymi i osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji rodzinnej, społecznej i ekonomicznej z powodu alkoholizmu, narkomanii, przemocy w rodzinie, wykluczenia społecznego czy też z powodu niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych.

Ośrodek realizuje własne i zlecone Miastu zadania z zakresu pomocy społecznej, polegające na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
7. realizacji rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych;
8. realizacji programów współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej;
9. realizacji innych zadań wynikających z przepisów prawa.

Ośrodek realizuje zadania własne Miasta zgodnie z wymaganiami ustawowymi oraz zadaniami określonymi przez Radę Miejską, natomiast zadania zlecone z ustaleniami przekazanymi przez administrację rządową.

W mieście Nowy Dwór Mazowiecki na dzień 31.12.2021 r. wsparciem systemu pomocy społecznej objętych było łącznie 557 rodzin (o 31 rodzin mniej niż w 2020 r. oraz o 47 rodzin mniej niż w 2019). **Na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej.** Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim są niezmiennie od kilku lat: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezrobocie.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin².

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Niepełnosprawność	330	295	259
Bezrobocie	164	150	158
Kłęska żywiolowa	0	0	0
Ubóstwo	273	242	222

² W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza	225	184	194
Długotrwała choroba	355	339	333
Alkoholizm	31	47	38
Bezdomność	26	bd	22
Narkomania	4	bd	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	51	bd	19
Przemoc w rodzinie	5	bd	4
Sytuacje kryzysowe	8	3	8
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	bd	6	5

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznacza konkretne zadania i wskazuje środki na ich realizację.

W ramach Zintegrowanego Programu Profilaktyki i Wsparcia dla Osób i Rodzin Zagrożonych Uzależnieniem i Przemocą z terenu Nowego Dworu Mazowieckiego, działał punkt konsultacyjno– informacyjny dla osób z problemem alkoholowym oraz doświadczających przemocy i ich rodzin.

W 2021 roku od stycznia do grudnia specjaliści przyjęli ok. 900 osób w tym także były interwencje rodzinne. Łącznie przeprowadzono 73 grupy wsparcia dla rodzin w związku z uzależnieniem i przemocą (w 2020 roku było to 78 grup) oraz 52 grupy dla rodziców z problemem wychowawczym (w 2020 roku 48 grup), 3 osoby zakończyły program terapeutyczny (w 2020 roku 2 osoby), 4 osoby zostały skierowane na dalsze leczenie (w 2020 roku 3 osoby). Warto również nadmienić, że osoby, które rozpoczęły program terapeutyczny

brały regularny udział w zajęciach, świadczyć to może o tym, że czuły się bezpiecznie, a terapia przynosiła rezultaty.

Punkt konsultacyjno – informacyjny współpracował na bieżąco z Oddziałem Dziennym Terapii Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych działającym przy „Naszej Przychodni” oraz z Poradnią Leczenia Uzależnień w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, a także Miejską Komisją rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

W Nowym Dworze Mazowieckim działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2021 r. MKRPA pracowała w 6-osobowym składzie. Podobnie jak w latach ubiegłych MKRPA współpracowała w zakresie leczenia osób uzależnionych z Oddziałem Dziennym Terapii Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych działającym przy „Naszej Przychodni” oraz z Poradnią Leczenia Uzależnień w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Tabela 3. Działalność MKRPA.

	2020	2021
Liczba wniosków otrzymanych w 2021 roku	24	41
Liczba wniosków realizowanych w 2021 roku	58	72
Członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym:	111	64
• Liczba kontaktów/ rozmów wspierająco – motywujących; • Liczba osób z którymi prowadzono te rozmowy	40 38	30 47
Liczba osób z problemem alkoholowym wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	8
Liczba osób wobec których podjęto działania w związku ze stwierdzeniem przemocy w rodzinie	38	48
Liczba osób wobec których podjęto działania - motywowanie do podjęcia terapii/uczestnictwa w programie dla sprawców przemocy	38	39
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowano się:	61	61
• ofiary przemocy w rodzinie • sprawcy przemocy w rodzinie	23 38	25 36
Wezwanie nadużywającego alkoholu sprawcy przemocy na rozmowę interwencyjną	122	194
Powiadomienie policji	14	16
Liczba wniosków realizowanych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”	19	26

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z posiadanymi danymi, w latach 2020- 2021 na terenie miasta odnotowana przestępczość kształtowała się w następujący sposób:

Tabela 4. Przestępczość na terenie Miasta Nowy Dwór Mazowiecki w latach 2020-2021- dane z KPP Nowy Dwór Mazowiecki.

	2020	2021
Czyny zabronione / przestępstwa	1640	1901
Czyny charakterze kryminalnym	1098	1242
Czyny z katalogu 7 kategorii przestępstw uciążliwych społecznie, w tym:	489	416
• przestępstwa rozbójnicze	5	6
• bójki i pobicia	2	4
• uszczerbek na zdrowiu	14	11
• uszkodzenie rzeczy	71	79
• kradzież cudzej rzeczy	268	220
• kradzież z włamaniem	104	96
• kradzież pojazdu	25	34

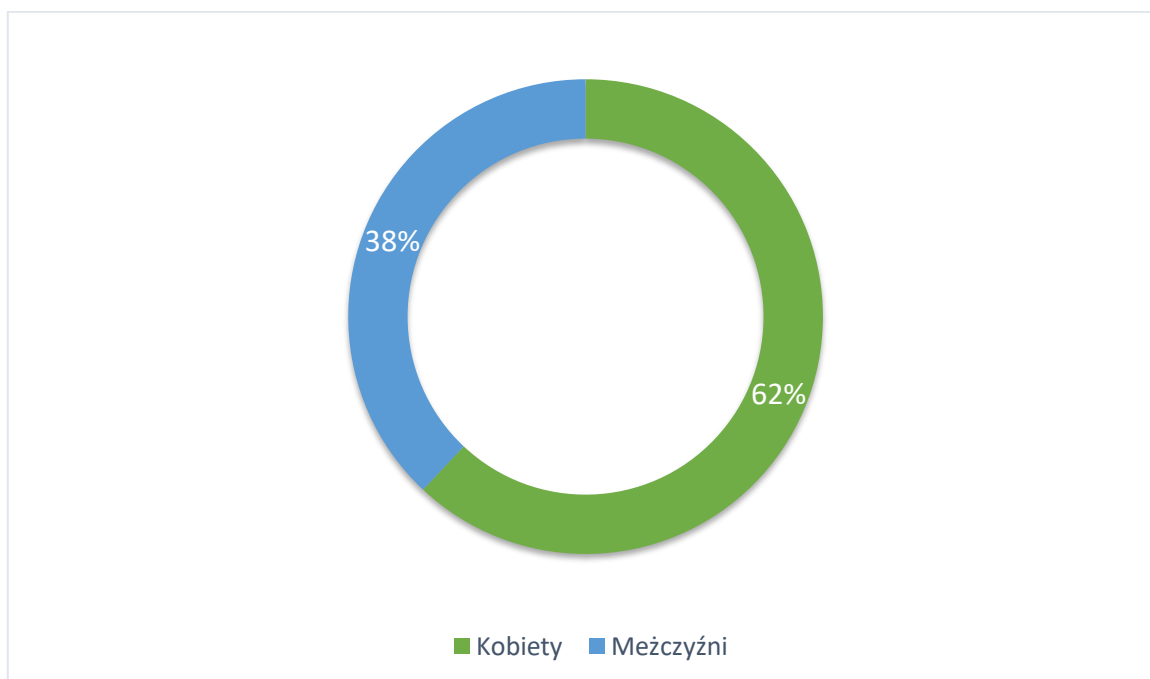
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Grupa badana

Badania miały charakter ankiety i obejmowały mieszkańców w mieście Nowy Dwór Mazowiecki, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział łącznie 200 osób. Badaniem objęto 124 kobiety oraz 76 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wynosi 33 lata.

Wykres 2. Liczba respondentów- dorośli mieszkańcy.

Cel badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie,
- zagadnienia związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie,
- wpływu pandemii Covid-19 na kondycję psychiczną.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

W pierwszej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo istotny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki za największe problemy uznali uzależnienie od alkoholu (40%), uzależnienie od narkotyków/dopalaczy (39%) oraz zjawisko przemocy domowej (36,5%). Tabela na następnej stronie przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Tabela 5. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	29%	42,5%	26,5%	2%
Uzależnienia behawioralne	27%	46,5%	23,5%	3%
Uzależnienie od alkoholu	40%	39%	17%	4%
Bezrobocie	34%	41%	20%	5%
Bieda, ubóstwo	33,5%	45%	19,5%	2%
Bezdomność	30,5%	43,5%	19%	7%
Przestępczość	32,5%	48,5%	15,5%	3,5%
Cyberprzemoc	32%	45%	19%	4%
Przemoc domowa	36,5%	46,5%	11,5%	5,5%
Uzależnienie od narkotyków/ dopalaczy	39%	38%	18,5%	4,5%
Uzależnienie od papierosów	33,5%	48,5%	15,5%	2,5%

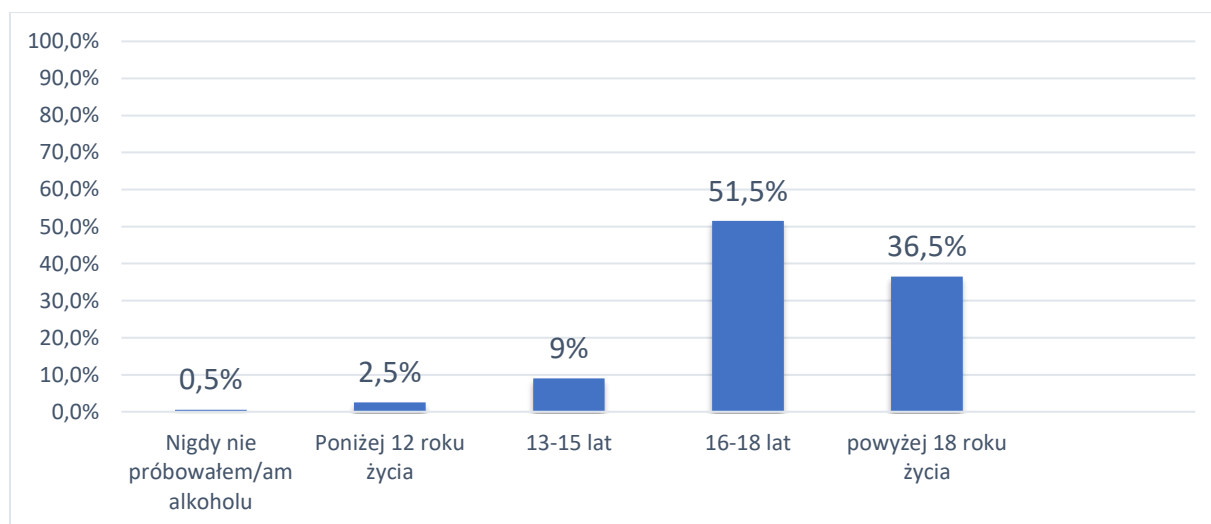

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie³.

W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego również zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. Nieco ponad połowa respondentów-**51,5%** przyznaje, że **pierwszy raz piło alkohol w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia**. Kolejno, **36,5%** wskazało, że **inicjacja alkoholowa miała miejsce, gdy byli już pełnoletni**. Poza tym, **9%** deklaruje, że **pierwszy raz spróbowało alkoholu w wieku pomiędzy 13 a 15 lat, a 2,5% poniżej 12 roku życia**. Pozostałe **0,5%** mieszkańców zaznaczyło, że **nigdy dotąd nie próbowali alkoholu**.

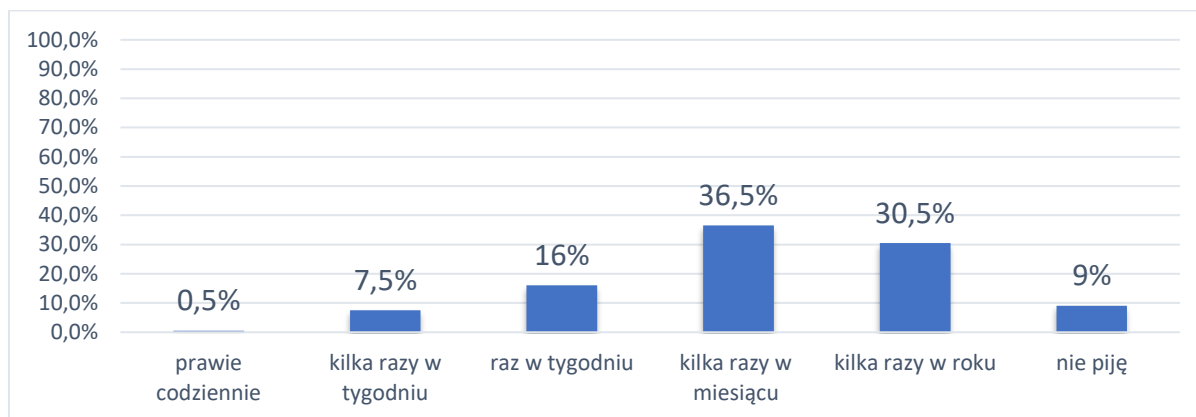
Wykres 3. Wiek inicjacji alkoholowej- dorośli mieszkańcy.

³ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

Następnym badanym obszarem była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Do picia alkoholu **kilka razy w miesiącu** przyznało się **36,5% badanych**, **kilka razy w roku-30,5%**, **raz w tygodniu- 16%**, **kilka razy w tygodniu- 7,5%**, a **0,5%- prawie codziennie**. Na podstawie tych danych można stwierdzić, że pewien odsetek mieszkańców dość często spożywa alkohol- **60,5% wskazało, że pije go kilka razy w miesiącu lub częściej**. **Pozostałe 9% badanych deklaruje abstynencję**.

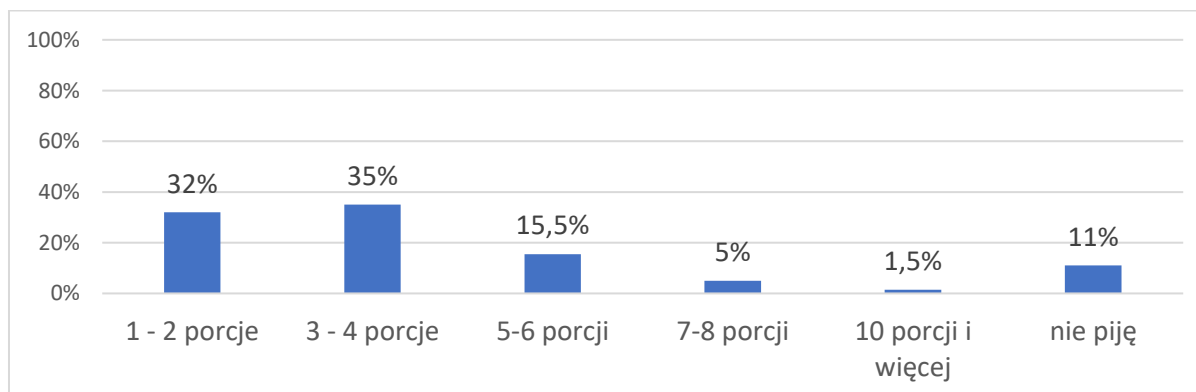
Wykres 4. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu interesujące były także **ilości jego jednorazowego wypicia**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

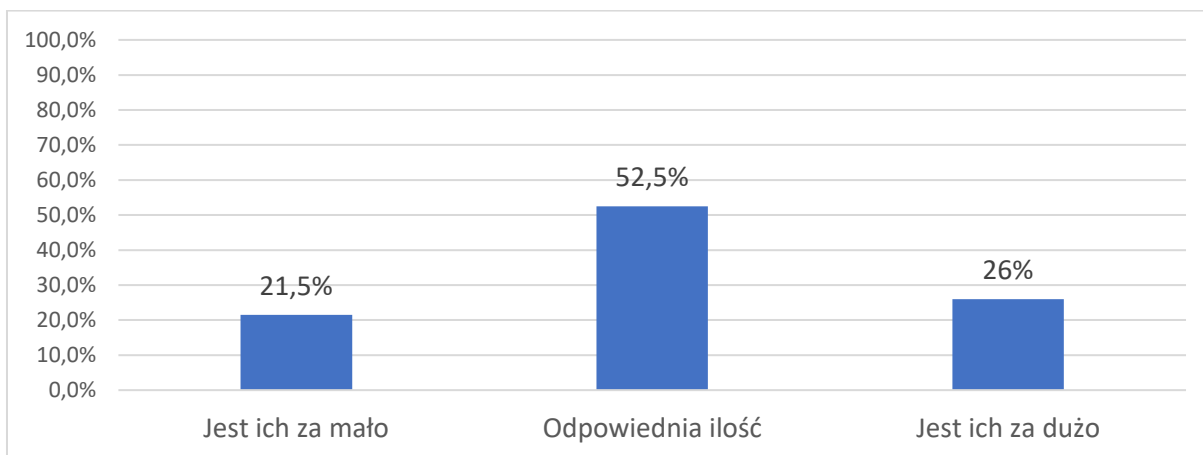
Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 35% oraz 1-2 porcje- 32%. Poza tym, respondenci przyznali, że **spożywają jednorazowo 5-6 porcji alkoholu- 15,5%, lub też 7 porcji i więcej- 6,5%**. W tym pytaniu **11% zadeklarowało abstynencję**. Wobec tego należy uznać, że większość mieszkańców nie spożywa jednorazowo znacznych ilości alkoholu.

Wykres 5. Ilość porcji alkoholu wypijanych podczas "standardowego" picia- dorośli mieszkańcy.

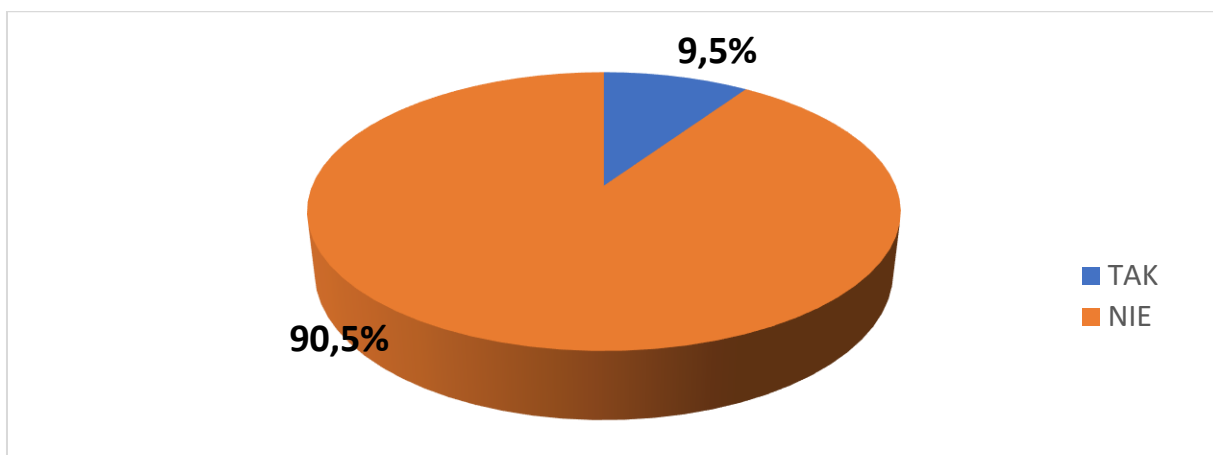
Ponad połowa- 52,5% mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego uważa, że **w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów**, w których można kupić alkohol. Jednocześnie, **26%** badanych twierdzi, że **lokali jest za dużo**, a **21,5%**, że jest ich **za mało**.

Wykres 6. Stopień dostępności lokali w mieście Nowy Dwór Mazowiecki, w których można kupić alkohol w opinii dorosłych mieszkańców.

Co ważne, **tylko 9,5%** badanych wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Mieszkańcy wskazywali najczęściej na **Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Poradnię na ul. Paderewskiego w Nowym Dworze Mazowieckim**.

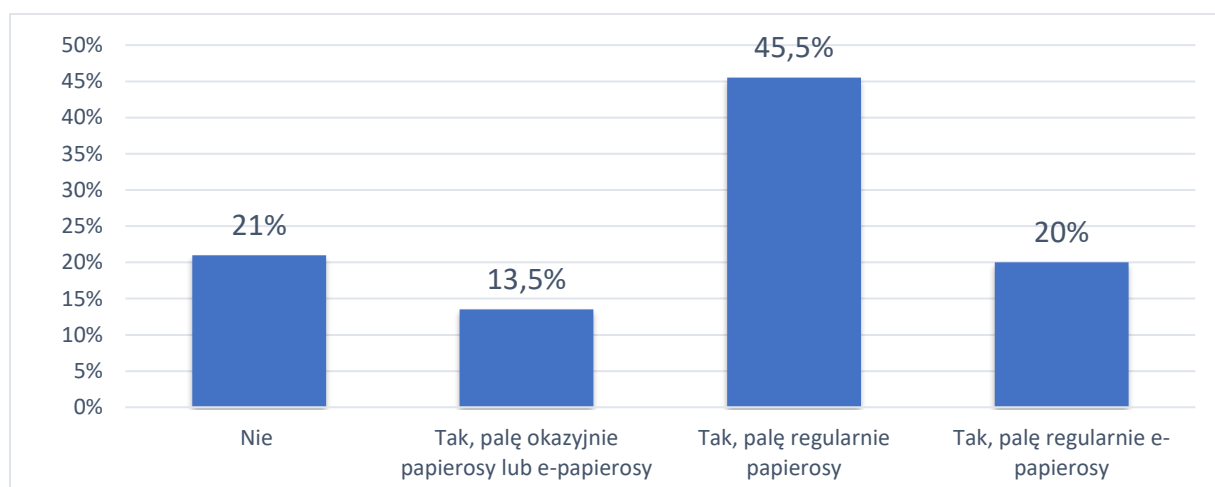
Wykres 7. Czy wie Pani/Pan, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu?

Substancje uzależniające: nikotyna

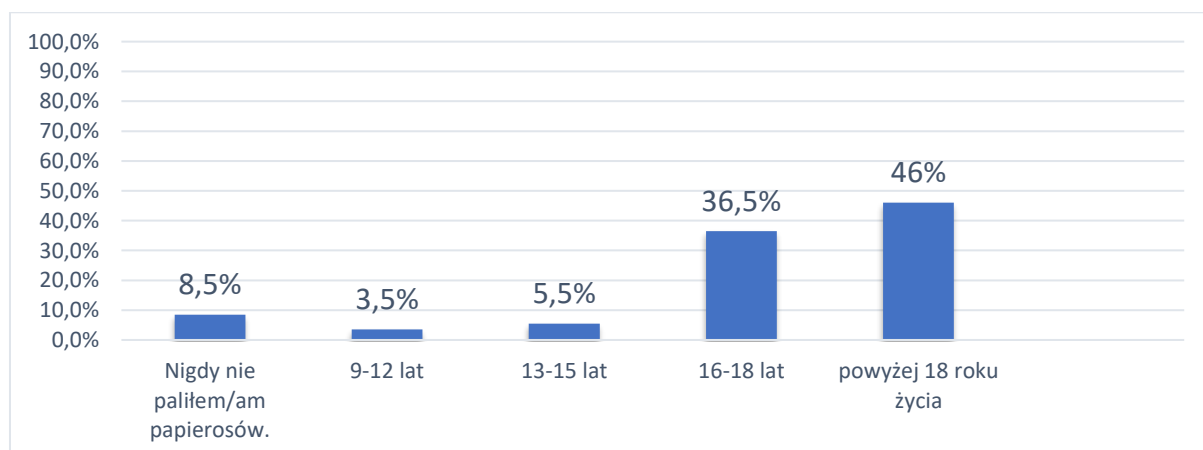
W ciągu ostatnich lat można zaobserwować tendencję do zmniejszania się ilości osób palących papierosy. Tylko nieco ponad 1/5 mieszkańców- **21%** odpowiedziało, że **nie pali papierosów, ani e-papierosów**. Natomiast **45,5%** respondentów **pali regularnie papierosy, a 20% pali regularnie e-papierosy**. Z kolei **13,5%** wskazało, że **pali papierosy lub e-papierosy okazyjnie**. Wobec tego należy uznać, że palenie wyrobów papierosowych jest wśród dorosłych mieszkańców wciąż popularnym nałogiem.

Wykres 8. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?

Jeżeli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej, to niespełna połowa respondentów- **46%** przyznaje, że **pierwszy raz zapaliło papierosa, gdy byli już pełnoletni**. Kolejno, **36,5%** wskazało, że **inicjacja nikotynowa miała miejsce w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia**. Poza tym, **5,5%** deklaruje, że **pierwszy raz paliło papierosy w wieku pomiędzy 13 a 15 lat, a 3,5% pomiędzy 9 a 12 rokiem życia**. Pozostałe **8,5%** mieszkańców zaznaczyło, że **nigdy dotąd nie paliło papierosów**.

Wykres 9. Wiek inicjacji nikotynowej- dorośli mieszkańcy.

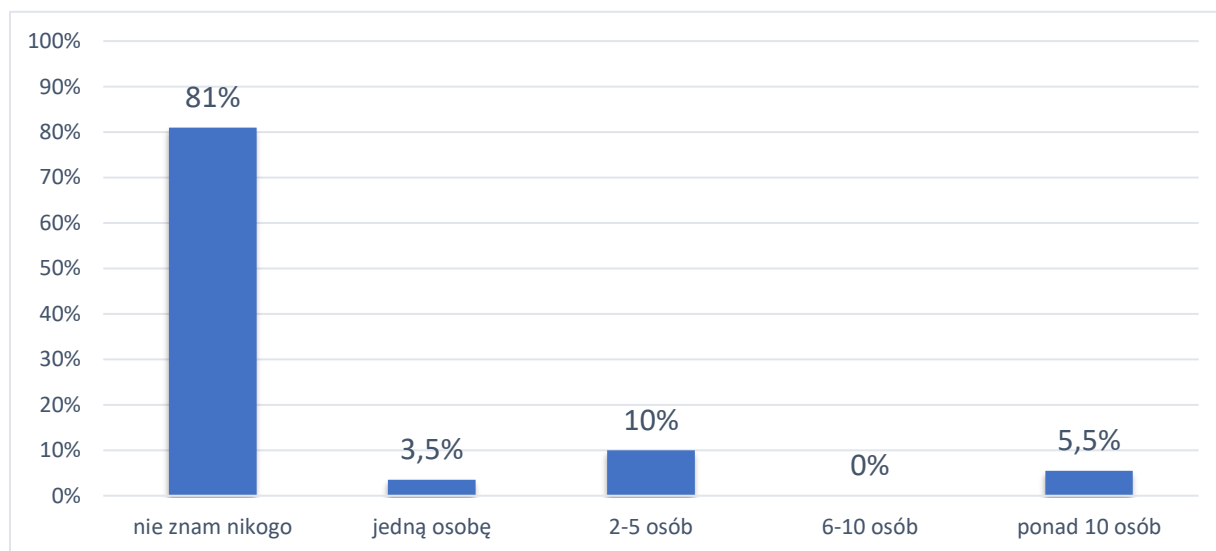
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano na poziomie 89,7% (badanie z 2014 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁴.

Zdecydowana większość mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego- 81% twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Jednakże, 10% respondentów zaznaczyło, że zna od 2 do 5 osób zażywających owe substancje odurzające, 5,5% wskazało, że zna więcej niż 10 takich osób, a 3,5%- jedną osobę.

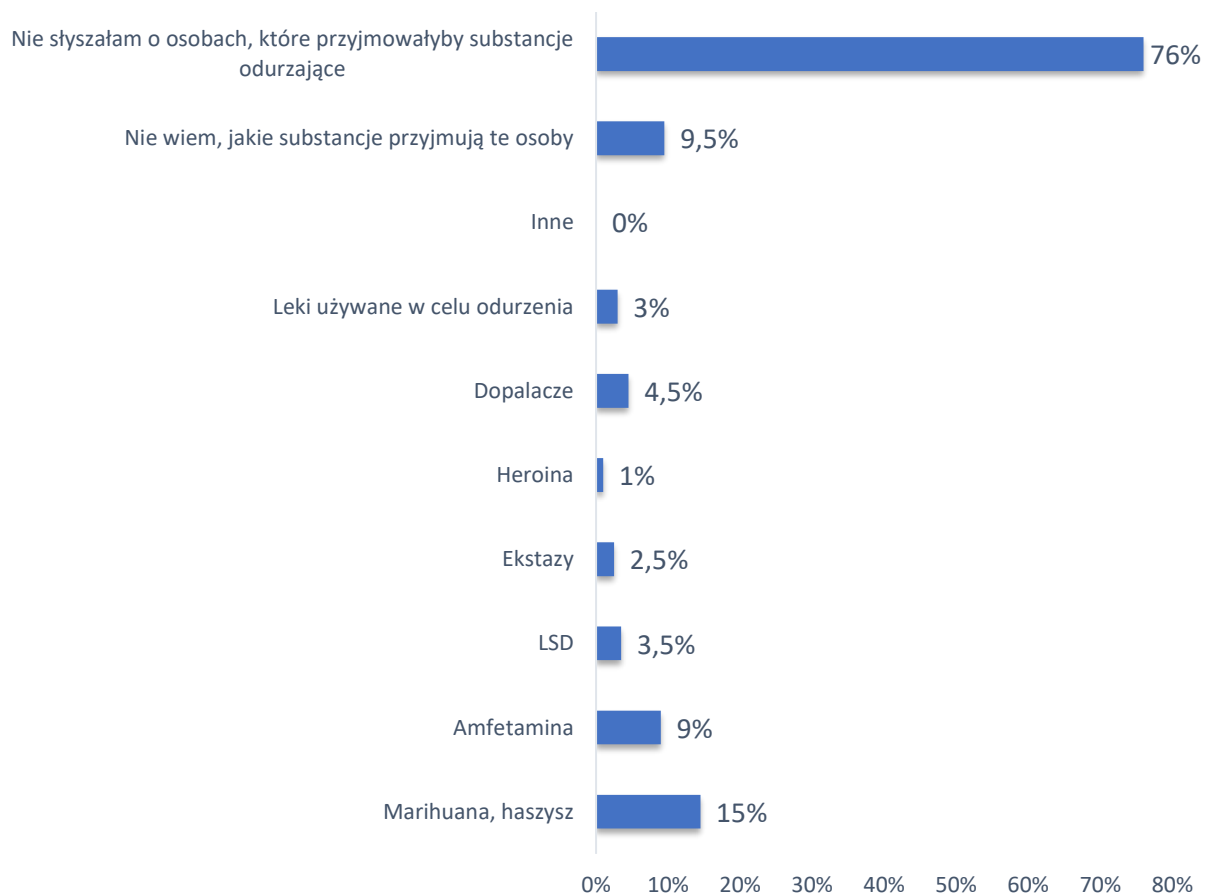
Badani wskazywali, że największą popularność w ich środowisku lokalnym ma marihuana oraz haszysz (15%). Na kolejnych miejscach plasują się: amfetamina (9%), dopalacze (4,5%), LSD (3,5%), leki stosowane w celu odurzenia (3%), ekstazy (2,5%) oraz heroina (1%).

Wykres 10. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

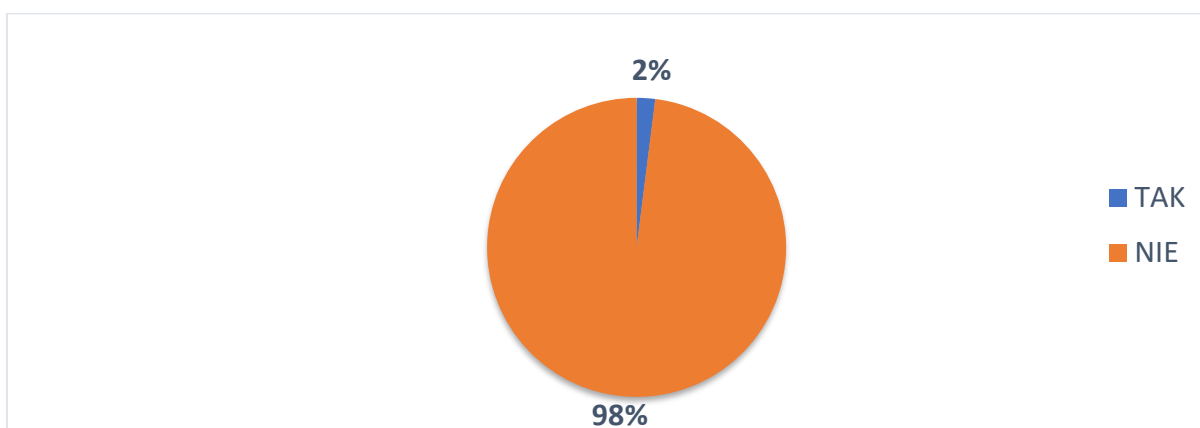
⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, *Raport o stanie narkomanii w Polsce- 2019*, Warszawa 2019.

Wykres 11. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Prawie wszyscy respondenci (98%) wskazali, że nie wiedzą, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze. Aczkolwiek 2% badanych posiada taką wiedzę, jednak nie wskazali oni źródła pozyskiwania owych środków.

Wykres 12. Czy wie Pan/ Pani, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Uzależnienie od gier hazardowych

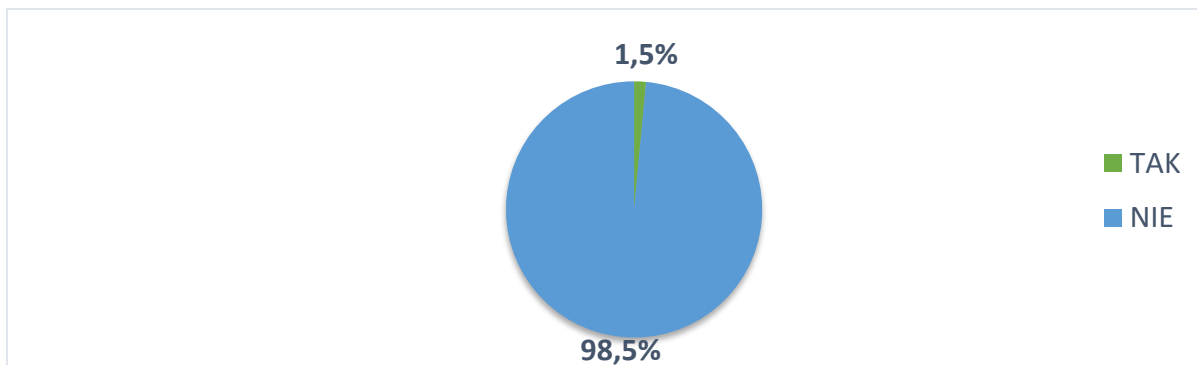
Projekt badawczy „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” realizowany był od marca 2018 r. do maja 2019 r. przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej. Badanie to było powtórzeniem projektu zrealizowanego w latach 2011/2012 oraz w latach 2014/2015. W celu zmierzenia skali uzależnienia od hazardu w Polsce w 2019 roku zapytano badanych, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem grali w jakieś gry na pieniądze. Respondentom przedstawiono listę dziesięciu różnych gier – o każdej mieli powiedzieć, czy w nią grali i jak często. Na tej podstawie wyodrębniono dwie kategorie osób – niegrających i grających (w dalszej części raportu zwanych „graczami”). Niegrający to osoby, które zadeklarowały, że w ciągu ostatniego roku nie grały ani razu w żadną z wymienionych na liście gier. Odsetek tzw. graczy otrzymano przez odjęcie od 100% odsetka niegrających. Gracze są to zatem osoby, które zagrały na pieniądze przynajmniej raz w ciągu roku przed badaniem w przynajmniej jedną z gier wymienionych na liście. Niegrający stanowili 62,9% ogółu Polaków w wieku 15+, zaś gracze na pieniądze 37,1%. W porównaniu z rokiem 2015 odsetek graczy wzrósł o 2,9 punktu procentowego. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4,0%). Na drugim miejscu ze znacznie słabszym wynikiem, plasują się zdraпки (16,3,0%), loterie/konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi – gra w nie 3,8% obywateli naszego kraju w wieku 15+. W porównaniu z 2015 rokiem ranking popularności poszczególnych gier nie uległ zasadniczym zmianom. Możemy mówić o zwiększeniu się odsetka grających w zdraпки (o 2,9% punktu procentowego) oraz spadku popularności loterii i konkursów SMS-owych⁵.

---

⁵ Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019*, Warszawa 2019, s. 153.

Mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki zapytaliśmy o to, czy kiedykolwiek grali w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker). Prawie wszyscy respondenci (98,5%) wskazują, że nie grali nigdy w tego rodzaju gry na pieniądze. Uzależnienie od internetowych gier hazardowych jest zatem wśród dorosłych mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki na bardzo niskim poziomie ryzyka.

Wykres 13. "Czy kiedykolwiek grał Pan/Pani w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker)?"

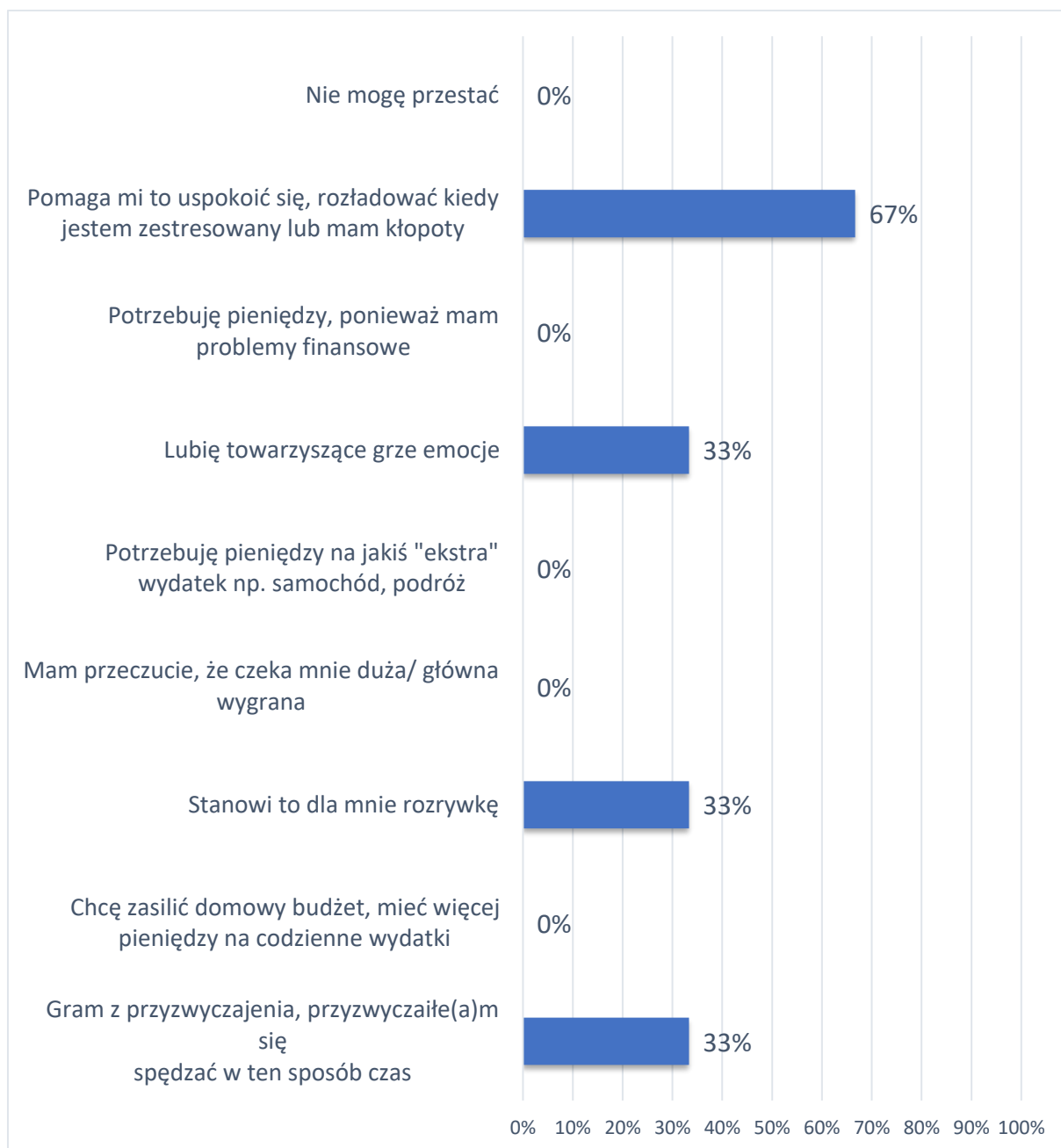
Wśród przyczyn podejmowania gier hazardowych dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. U podstaw gry ryzykownej i patologicznej leży także chęć odegrania się, przebywanie w środowisku graczy oraz chęć zredukowania stresu.

Mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki wskazywali najczęściej, że grają w gry na pieniądze, ponieważ pomaga im to rozładować się, uspokoić, kiedy są zestresowani lub gdy mają kłopoty (67%), lubią towarzyszące grze emocje (33%), stanowi to dla nich rozrywkę (33%) oraz dlatego, że przyzwyczaili się spędzać czas w ten sposób (33%)⁶. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia wykres na następnej stronie.

⁶ Odsetki dotyczą badanych, którzy grali w gry na pieniądze.

Wykres 14. Dlaczego grywa Pan(i) w gry na pieniądze? Proszę wskazać wszystkie istotne dla Pana(i) powody.

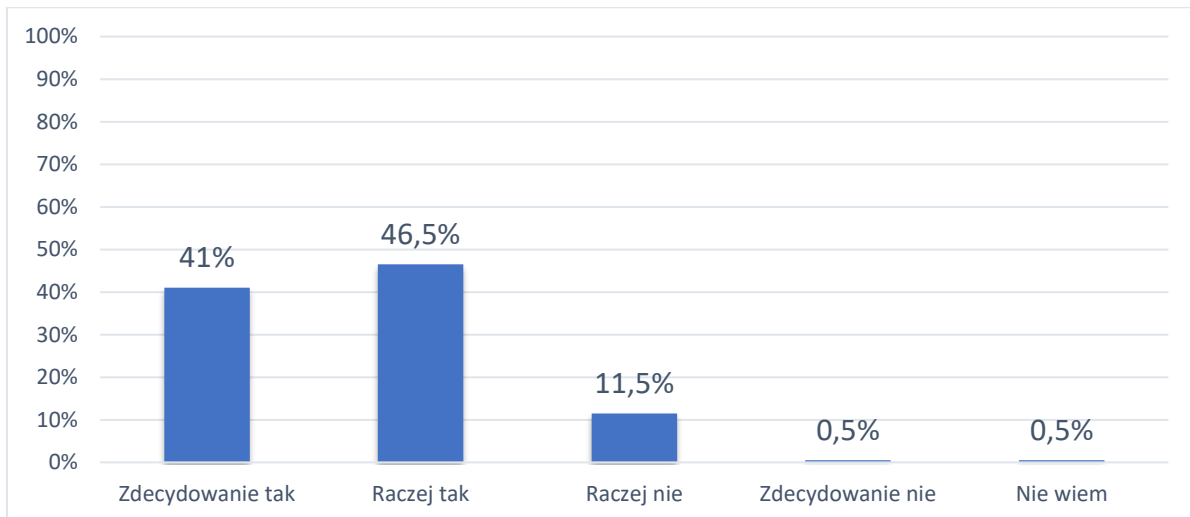

Uzależnienie od hazardu jest uznawane za przewlekłe i niewyleczalne schorzenie. Oznacza to, że powrót hazardzisty do bezpiecznego grania jest niemożliwy, zawsze wymknie się ono spod kontroli nawet, gdy przerwa w graniu była stosunkowo długa. Abstynencja od grania, nawet relatywnie długa, nie jest dowodem na wyleczenie i brak choroby. Uzależnienie od hazardu wymaga kompleksowego leczenia psychoterapeutycznego (psychoterapia indywidualna, rodzinna) i być może włączenia psychiatrycznego leczenia farmakologicznego.

Podobnie, jak w przypadku uzależnienia od alkoholu, tu również występuje mechanizm współuzależnienia rodziny jako skutek uzależnienia członka rodziny.

Większość (87,5%)⁷ mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego ma świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia. Jednakże 12% wskazało, że ich zdaniem raczej lub zdecydowanie nie można uzależnić się od gier na pieniądze.

Wykres 15. Czy Pana(i) zdaniem, można uzależnić się od gier na pieniądze?

⁷ Suma odpowiedzi *zdecydowanie tak* oraz *raczej tak*.

Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę rozpowszechnienia niektórych z uzależnień (zarówno uzależnień od substancji, jak i uzależnień behawioralnych w środowisku lokalnym). Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo powszechny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że **mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki za najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w środowisku lokalnym uznali nikotynizm (32%), alkoholizm (28,5%) oraz sieciologizm (28%)**. Tabela na następnej stronie przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Tabela 6. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

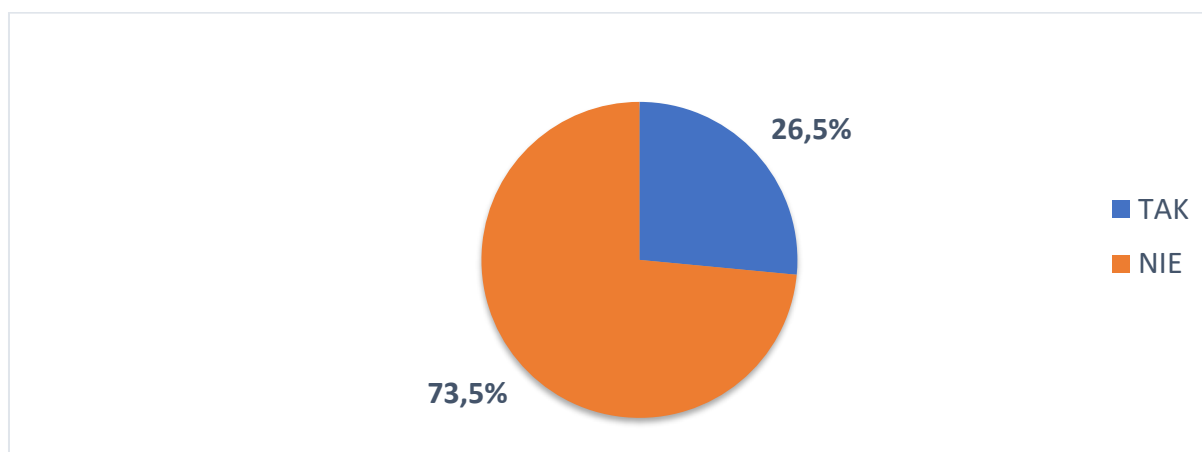
	<i>Bardzo powszechne</i>	<i>Dość powszechne</i>	<i>Dość rzadkie</i>	<i>Bardzo rzadkie</i>	<i>Nie występują</i>
Alkoholizm	28,5%	51%	16,5%	3%	1%
Narkomania	16%	37%	15%	11,5%	20,5%
Nikotynizm	32%	36,5%	15,5%	11%	5%
Zakupoholizm	14,5%	37%	32,5%	9,5%	6,5%
Pracoholizm	16,5%	34,5%	35,5%	11,5%	2%
Sieciologizm	28%	31,5%	27%	10,5%	3%
Uzależnienie od hazardu	17%	27%	35,5%	15%	5,5%
Zaburzenia odżywiania	18%	27,5%	37%	13%	4,5%

Mieszkańcy Nowego Dworu Mazowieckiego zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, mimo świadomości występowania uzależnień, większość mieszkańców- **73,5% nie dostrzega potrzeby realizacji działań z zakresu ich profilaktyki**. Świadczyć to może niskim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów uzależnień oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z nimi związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

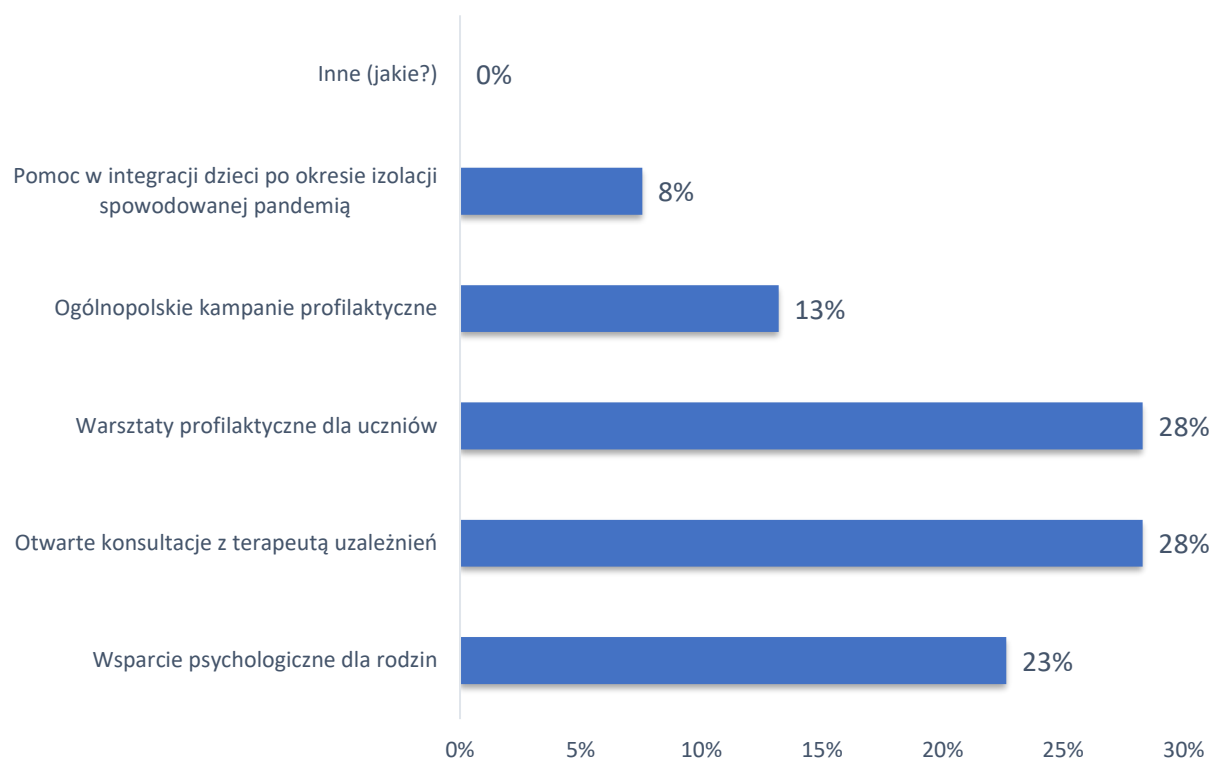
Badani, którzy widzą potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień wskazywali najczęściej, że najbardziej istotne jest organizowanie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (28%) oraz warsztatów profilaktycznych dla uczniów (28%), a także udzielanie wsparcia psychologicznego dla rodzin (23%)⁸.

Wykres 16. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień?

⁸ Odsetki dotyczą respondentów, którzy dostrzegają potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień

Wykres 17. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

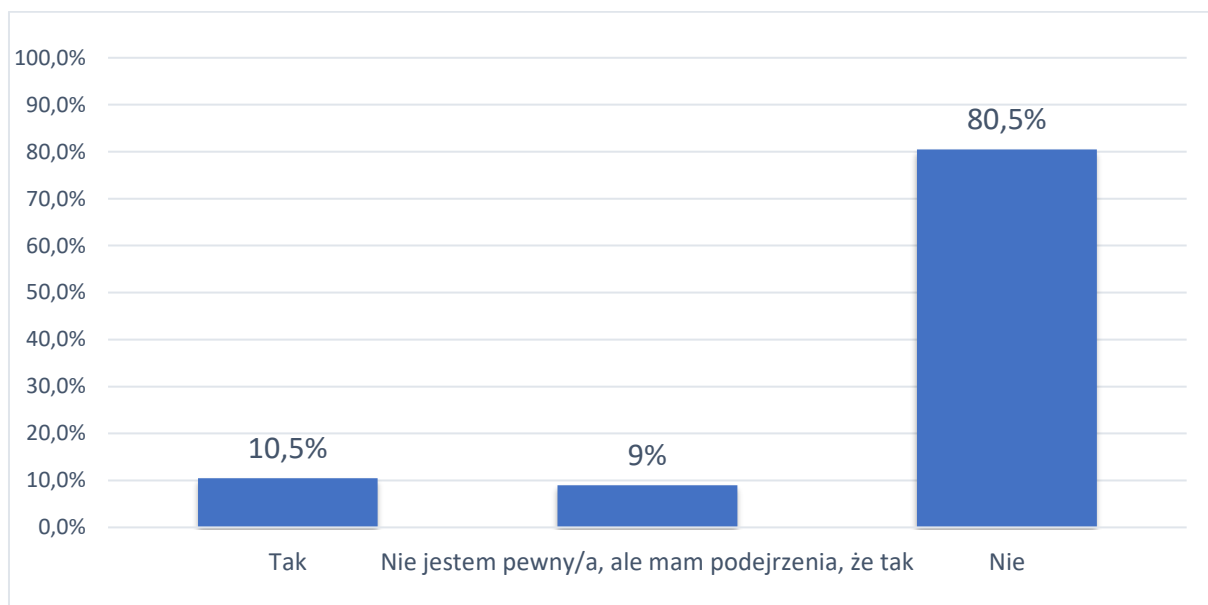
Przemoc w rodzinie

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła. Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁹. Wyniki te zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania.

⁹ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

Zdecydowana większość mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego **80,5%** wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie. Aczkolwiek, 10,5% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 9% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy w rodzinie jest obecne w ich otoczeniu.

Wykres 18. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?

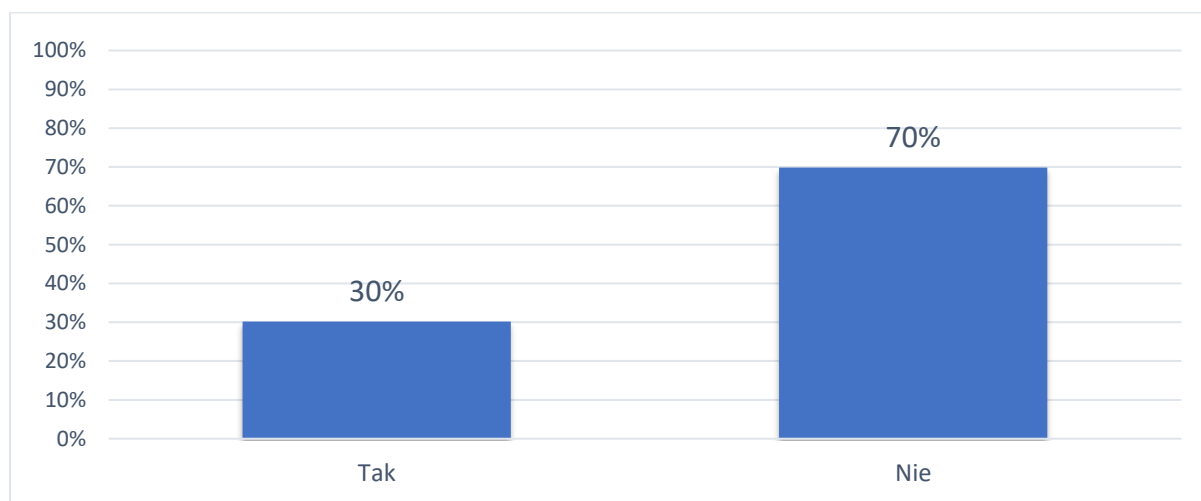
Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną mieszkańców

W wyniku panującej pandemii COVID-19 szczególnie drastycznie zmieniają się warunki życia ludzi na całym świecie, a jej skutki społeczne i gospodarcze są dla nas ciągle nieprzewidywalne. W związku ze zmianami, lękiem i izolacją, wywołanymi skutkami pandemii COVID-19, pogorszeniu uległa ogólna kondycja psychiczna społeczeństwa. W wielu przypadkach obecna sytuacja powoduje zagubienie, a w konsekwencji obniżanie poczucia własnej wartości oraz rosnącą głęboką frustrację, bezradność i alienację społeczną. Zjawiska te najsilniej przejawiają się i są najbardziej widoczne w rodzinach i małych społecznościach, manifestując się w postaci uzależnień, przemocy psychicznej i fizycznej. Jest to szczególnie groźne w relacjach rodzinnych.

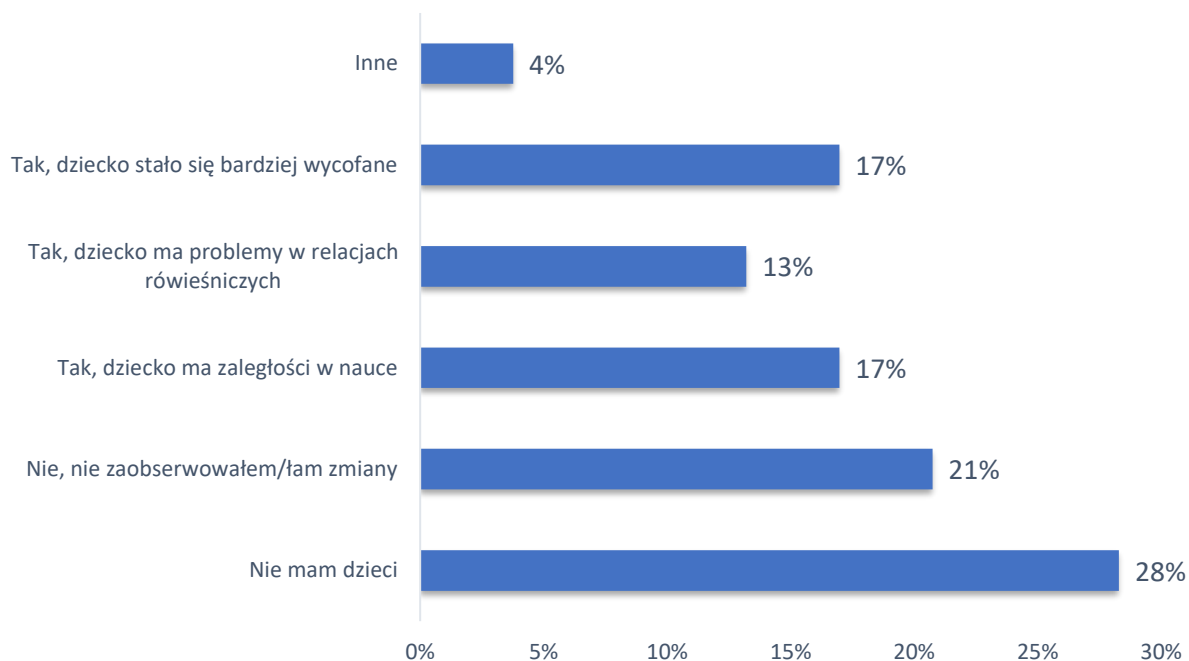
W pierwszej kolejności mieszkańcy zostali zapytani o to, czy odczuwają jakieś skutki pandemii COVID-19. Większość badanych- **70% deklaruje, że nie odczuwa żadnych skutków pandemii koronawirusa.** Jednakże 30% zaznaczyło, że skutki są dla nich odczuwalne wskazując na: zmniejszenie kontaktów międzyludzkich, izolację, trudności w nawiązywaniu relacji, stany lękowe i depresyjne, samotność, izolacja, strach, utratę pracy, rosnącą inflację.

Wykres 19. Czy odczuwa Pan/Pani jakieś skutki pandemii?

Następnie zapytano mieszkańców czy zaobserwowali jakieś zmiany w zachowaniu swoich dzieci, odkąd wybuchła pandemia COVID-19. Wyniki wskazują, że większość badanych, którzy mają potomstwo zaobserwowało negatywne zmiany w ich zachowaniu- **17% wskazało, że ich dziecko ma zaległości w nauce i tyle samo- 17%, że ich dziecko stało się bardziej wycofane, a 13% zaznaczyło, że ich dziecko ma trudności w relacjach rówieśniczych.** Tylko **21% ankietowanych nie zaobserwowało żadnych zmian w zachowaniu swojego dziecka. Pozostałe 28% nie posiada dzieci.**

Wykres 20. Czy zaobserwował Pan/Pani jakieś zmiany w zachowaniu swojego dziecka, odkąd wybuchła pandemia?

Konflikt zbrojny w Ukrainie w subiektywnej opinii mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego

Inwazja przez Federację Rosyjską na Ukrainę rozpoczęła się 24 lutego 2022 roku. Stanowi ona eskalację trwającej od 2014 roku wojny. Rosyjska agresja na Ukrainę jest wstrząsem, choć nie mogła być zaskoczeniem – wszak uprzedzały o niej źródła wywiadowcze Stanów Zjednoczonych i NATO. Większym zaskoczeniem okazał się jej przebieg – skuteczność oporu, jaki stawiała Ukraina, w konfrontacji z nieudolnością rosyjskiego agresora powoduje, że nie sposób z pełnym przekonaniem przewidzieć rozstrzygnięcia i warunków pokoju. Z kolei szokujące okrucieństwo Rosjan wywołuje pytania o rosyjską odpowiedzialność za zbrodnie wojenne i możliwość ustalenia, ścigania oraz osądzenia sprawców.

Jak wynika z badania przeprowadzonego w maju 2022 roku przez CBOS poziom obaw związanych z wojną na Ukrainie jest nadal wysoki- 29% badanych na pytanie, czy wojna na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski odpowiedziało, że "zdecydowanie tak", 44% odparło, że "raczej tak", 18% uznało, że "raczej nie", 3% że "zdecydowanie nie", a 6% nie miało zdania.

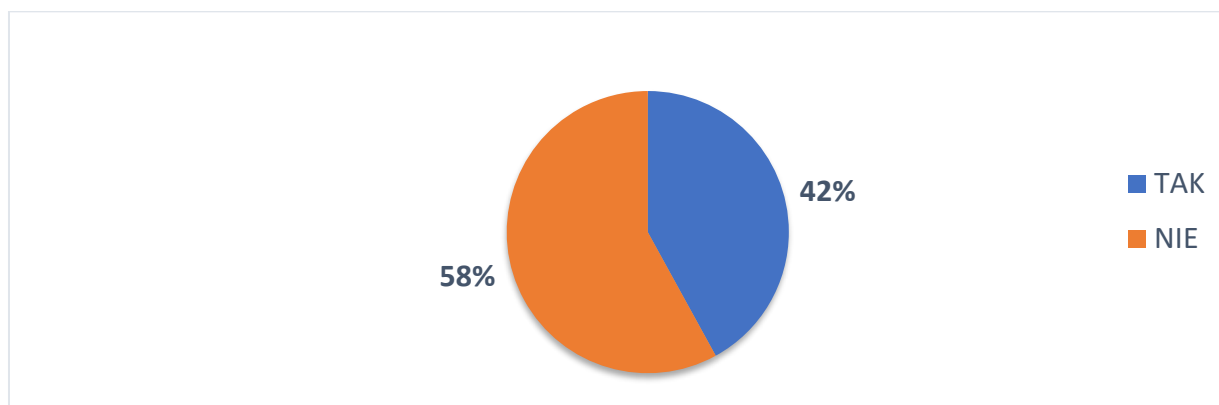
Według CBOS chociaż nadal blisko trzy czwarte respondentów (73%) obawia się, że wojna na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski, jednak te obawy stopniowo zmniejszają

się w porównaniu z poprzednimi badaniami. Na przełomie lutego i marca – a zatem tuż po wybuchu wojny – przekonanie, że sytuacja zagraża bezpieczeństwu Polski, wyrażało 85% ankietowanych, a miesiąc później było to 79%. Autorzy badania zauważają, że spadkowi obaw przed zagrożeniem dla Polski towarzyszy jednocześnie wyraźny - 15-punktowy - wzrost poczucia, że wojna rozprzestrzeni się na inne kraje. 40% badanych uważa, że "nastąpi eskalacja konfliktu - wojna obejmie inne kraje", z kolei 30% ocenia, że "wojna nie rozprzestrzeni się na inne kraje". Natomiast 30% badanych nie ma w tej kwestii zdania¹⁰.

Mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki także zapytaliśmy o ich odczucia związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Jak wynika z przeprowadzonych badań **42% respondentów ma poczucie zagrożenia związane z agresją Rosji na Ukrainę.**

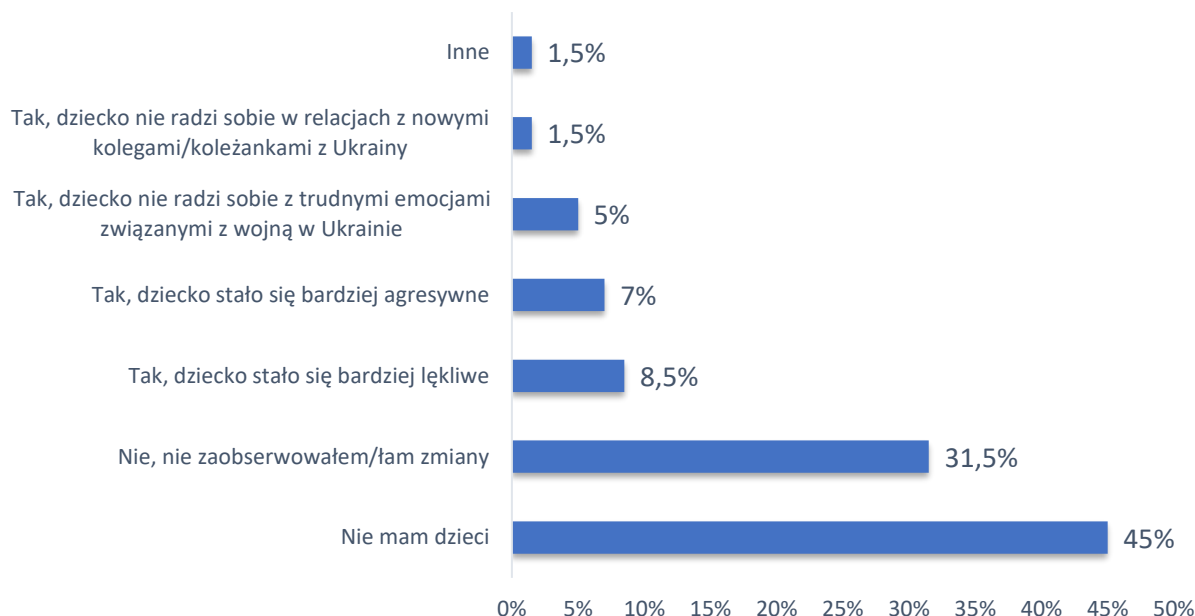
Wykres 21. Czy ma Pan/Pani poczucie zagrożenia związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie?

Od początku trwania wojny w Ukrainie w szkołach i przedszkolach trwa reorganizacja, przygotowanie się na ewentualne przyjęcie dzieci uchodźczych. W domach pojawiają się nowe tematy: zbiórki dla uchodźców, przyjmowanie rodzin pod swój dach itp. Niezależnie od tego, ile tak naprawdę spraw bezpośrednio dotyczy dziecka, nie da się uniknąć wzmożonego napięcia w jego otoczeniu. Pewien odsetek badanych mieszkańców- **23,5% zauważyło niepokojące zmiany w zachowaniu swoich dzieci, które są związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie.** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia wykres na następnej stronie.

¹⁰ CBOS, *Polacy wobec wojny na Ukrainie. Raport z badań*, nr 73/2022, Warszawa, maj 2022.

Wykres 22. Czy zaobserwował Pan/Pani zmianę zachowania u dziecka w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie?

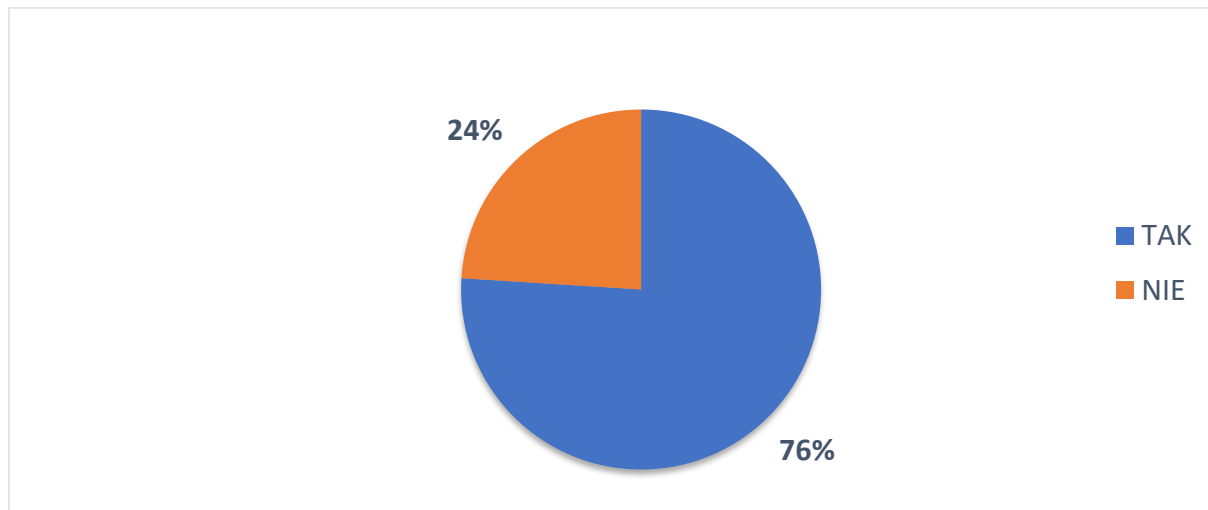

Polska należy do krajów najbardziej odczuwających skutki toczącej się za jej granicą wojny, m.in. ze względu na gigantyczny napływ uchodźców z Ukrainy. W maju 89% badanych Polaków na pytanie, czy, Polska powinna przyjmować ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem, odpowiedziało, że "tak", 7% odparło, że "nie", natomiast "trudno powiedzieć" wskazało 4%. CBOS zaznaczył, że choć poparcie to utrzymuje się na wysokim poziomie, to warto zwrócić uwagę, że i w tym przypadku mamy do czynienia z łagodną tendencją spadkową. Na przełomie lutego i marca za przyjmowaniem ukraińskich uchodźców było 94% respondentów, a miesiąc później – 91%¹¹.

¹¹ CBOS, *Polacy wobec wojny na Ukrainie. Raport z badań*, nr 73/2022, Warszawa, maj 2022.

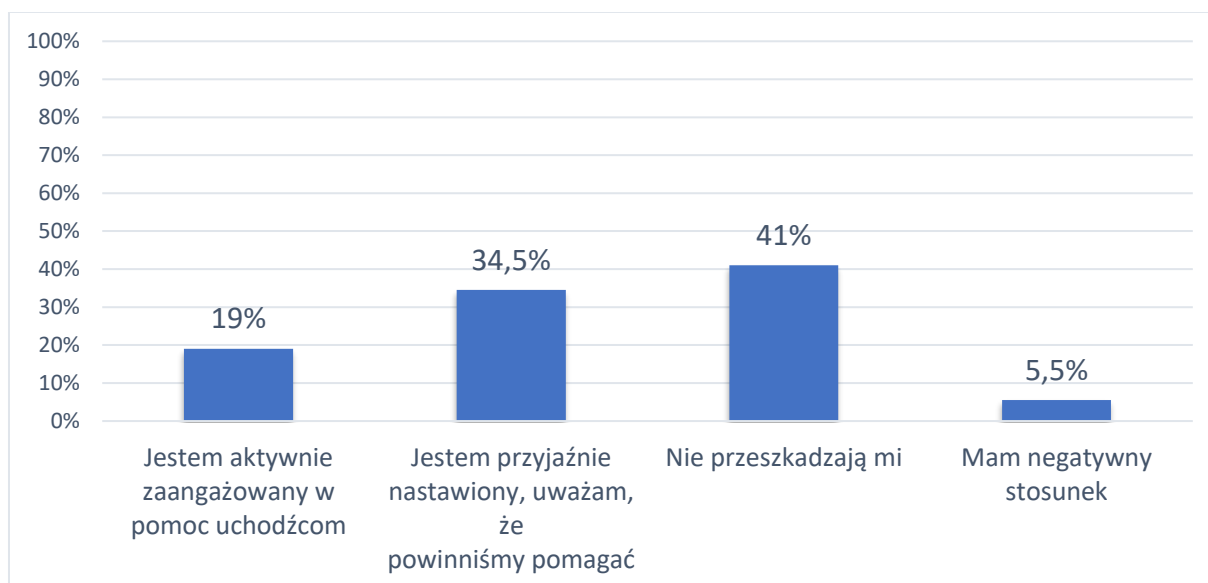
Jeżeli chodzi o mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki, to większość z nich **76% popiera przyjmowanie uchodźców z Ukrainy do Polski**. Jednakże 24% respondentów jest temu przeciwnie.

Wykres 23. Czy popiera Pan/Pani przyjmowanie uchodźców z Ukrainy do Polski?

W kolejnym pytaniu w tym obszarze **34,5% ankietowanych wskazało, że są przyjaźnie nastawieni do uchodźców z Ukrainy i należy się im pomoc ze strony Polaków, 19% deklaruje, że jest aktywnie zaangażowane w pomoc ukraińskim imigrantom, a 41% zaznaczyło, że ukraińscy uchodźcy im nie przeszkadzają**. Jednakże, **5,5% respondentów przyznało, że ma do nich negatywny stosunek**.

Wykres 24. Jakie ma Pan/Pani podejście do uchodźców z Ukrainy?

Większość mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego jest zdania, że uchodźcy potrzebują różnorodnych form wsparcia, które umożliwi im przystosowanie do życia w Polsce. Jak wynika z przeprowadzonych badań, respondenci uważają, że **najbardziej potrzebna w tym zakresie jest pomoc w nauce języka (50%) oraz umożliwienie dostępu do edukacji (47,5%)**. Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał na pomoc w zatrudnieniu (32,5%), pomoc w zawieraniu znajomości i odnalezieniu się w nowym otoczeniu (32%), pomoc w znalezieniu mieszkania (28%) oraz szkolenia w zakresie poszukiwania pracy (28%). Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Czy uważają Państwo, że uchodźcy w Polsce potrzebują wsparcia, które umożliwi im przystosowanie się do życia w kraju? Czy potrzebują na przykład...?

	Tak	Nie	To zależy	Nie mam zdania
Nauki języka	50%	1,5%	31,5%	17%
Dostępu do edukacji	47,5%	2%	24%	26,5%
Pomocy w znalezieniu mieszkania	28%	5,5%	37,5%	29%
Szkoleń w zakresie poszukiwania pracy	28%	6%	36%	30%
Pomocy w zatrudnieniu	32,5%	6%	30%	31,5%
Pomocy w zawieraniu znajomości i odnalezieniu się w nowym otoczeniu	32%	7%	37%	24%

Temat przyjmowania uchodźców od zawsze wzbudza wiele emocji. Jak wynika z przeprowadzonych badań, większość mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki jest przyjaźnie nastawiona do imigrantów:

- ✓ 47,5% zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że uchodźcy wzbogacają życie kulturalne w Polsce i sprawiają, że nasze społeczeństwo otwiera się na nowe pomysły, przeciwnego zdania jest 11% ankietowanych, a 41,5% nie ma zdania na ten temat;

- ✓ 46% zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że uchodźcy przyczyniają się do rozwoju naszego rynku pracy, co może nam pomóc w dobie starzejących się społeczeństw, przeciwnego zdania jest 14,5% badanych, a 39,5% nie ma zdania na ten temat;
- ✓ tylko 15,5% twierdzi, że uchodźcy zabierają Polakom pracę, a aż 50,5% zdecydowanie lub raczej się z tym nie zgadza, natomiast 34% respondentów nie ma zdania na ten temat;
- ✓ jedynie 8,5% uważa, że większość uchodźców stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa Polski, 52,5% zdecydowanie lub raczej się z tym nie zgadza, a 39% nie ma zdania na ten temat;
- ✓ 10,5% zdecydowanie lub raczej zgadza się z tym, że uchodźcy zagrażają polskim wartościom, przeciwnego zdania jest 53% badanych, a 36,5% nie ma zdania na ten temat.

Tabela 8. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z poniższymi stwierdzeniami?

	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Nie mam zdania	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Uchodźcy wzbogacają życie kulturalne w Polsce i sprawiają, że nasze społeczeństwo otwiera się na nowe pomysły.	38%	9,5%	41,5%	5%	6%
Uchodźcy przyczyniają się do rozwoju naszego rynku pracy, co może nam pomóc w dobie starzejących się społeczeństw.	40%	6%	39,5%	6,5%	8%
Uchodźcy zabierają Polakom pracę.	8%	7,5%	34%	6%	44,5%

Większość uchodźców stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa Polski.	3,5%	5%	39%	5,5%	47%
Uchodźcy zagrażają polskim wartościom.	3,5%	7%	36,5%	8,5%	44,5%

BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

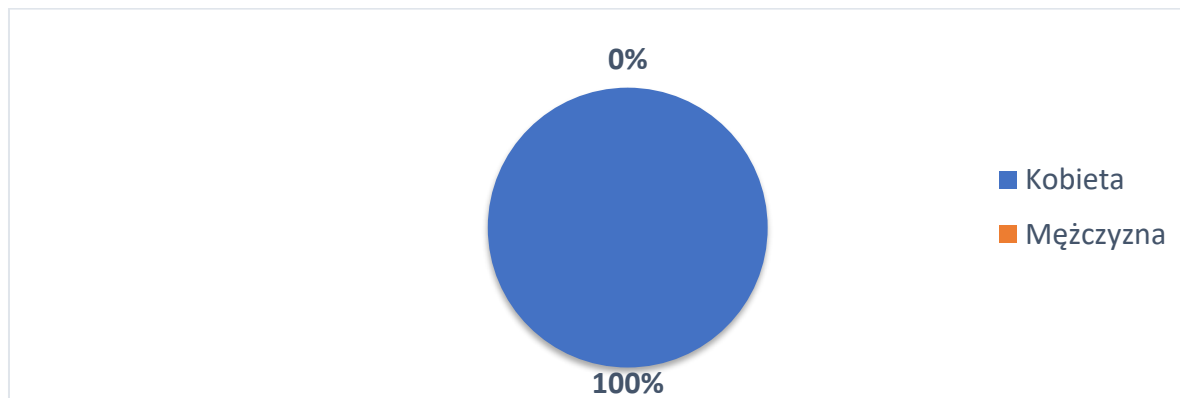
Metodologia

Pomoc w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych jest instytucją polityki społecznej państwa, w tym organów samorządowych, które zadania z tym związane realizują za pośrednictwem ops. Wykonując zadania pomocy społecznej i dyspozycje wynikające z przepisu art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej podmioty te współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, tj. podmiotami, które mogą posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej. W celu prawidłowego wypełniania zadań z zakresu pomocy społecznej konieczna jest rzetelna identyfikacja osób wymagających objęcia pomocą, jak też należyte wykonywanie obowiązków przez pracowników socjalnych, mające na celu monitorowanie sytuacji społecznej. Niekorzystanie bądź korzystanie w niewielkim stopniu z możliwości współpracy nie zapewnia pełnej i skutecznej identyfikacji i następnie oceny sytuacji osób potrzebujących.

Niewątpliwie, ważną grupą, której badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie miasta są właśnie pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

W badaniu wzięło udział 18 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim. Wszyscy ankietowani to kobiety.

Wykres 25. Płeć badanych.

Wyniki badania

W pierwszej kolejności badani pracownicy OPS zostali poproszeni o ocenę istotności problemów występujących w ich środowisku lokalnym. **Najistotniejszym ich zdaniem problemem jest uzależnienie od alkoholu- 66,7%. Z kolei za najmniej istotne problemy ta grupa respondentów uznała: trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego- 55,5%, izolację społeczną osób starszych- 44,4% oraz brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta- 44%¹². Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.**

Tabela 9. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Uzależnienie od alkoholu	66,7%	22,2%	5,6%	5,6%
Uzależnienie od narkotyków	33%	50%	17%	0%
Przemoc domowa	50%	33%	11%	6%
Bezrobocie	44%	28%	28%	0%
Bieda, ubóstwo	33%	28%	33%	6%
Bezdomność	16,7%	50%	16,7%	16,7%
Niepelnosprawność	22%	67%	11%	0%

¹² Suma odpowiedzi *raczej nieistotny* i *zdecydowanie nieistotny*.

Zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży	39%	44%	11%	6%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi)	27,8%	61,1%	5,6%	5,6%
Bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego	22%	50%	28%	0%
Uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej	22%	67%	11%	0%
Izolacja społeczna osób starszych	11,1%	44,4%	33,3%	11,1%
Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców miasta	6%	50%	33%	11%
Długotrwałe choroby	11,1%	66,7%	16,7%	5,6%
Pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii Covid -19	11%	61%	22%	6%
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	28%	50%	22%	0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0%	44,4%	44,4%	11,1%

Następnie pracownicy OPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców miasta. Było to pytanie otwarte. Respondenci wskazywali na różnorodne formy wsparcia takie jak:

- ✓ pomoc psychologiczna, psychiatryczna, terapeutyczna zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci i młodzieży;
- ✓ wsparcie w organizacji czasu wolnego, otwieranie nowych klubów, gdzie byłoby można spędzić czas;
- ✓ pomoc w usamodzielnieniu;
- ✓ przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie;
- ✓ przeciwdziałanie uzależnieniom;
- ✓ mieszkania socjalne;

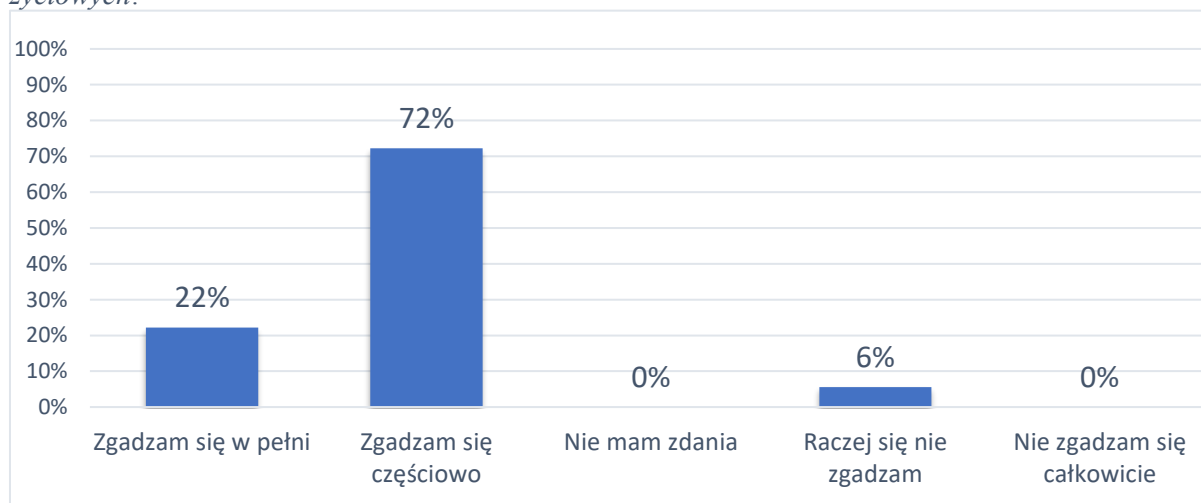

- ✓ pomoc radcy prawnego;
- ✓ zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zapytano zatem pracowników pomocy społecznej czy ich zdaniem instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. **Nieco ponad 1/5 ankietowanych- 22% odpowiedziało, że zgadza się z tym w pełni, a 72%, że zgadza się częściowo. Pozostałe 6% raczej nie zgadza się, że pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.** Ta część badanych może nie widzieć efektywności i skuteczności swojej pracy, a tym samym nie odczuwać z niej satysfakcji.

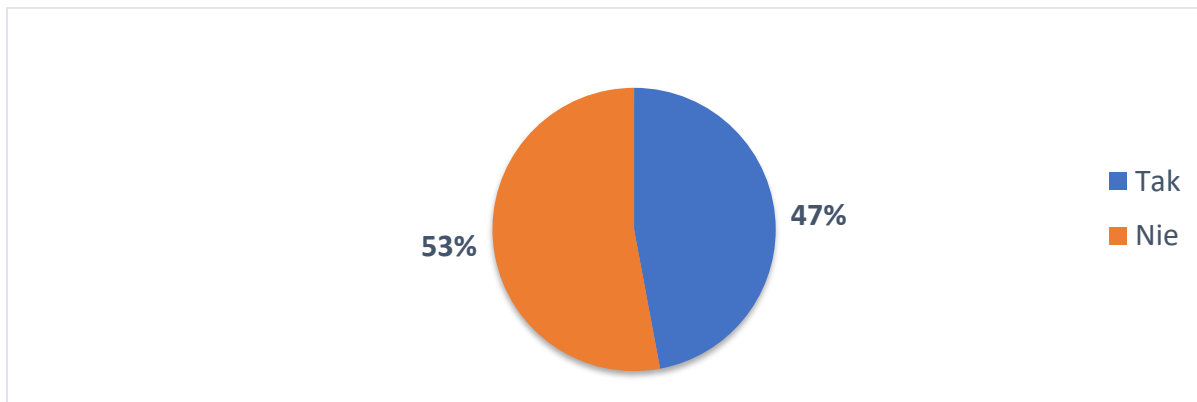
Wykres 26. Czy według Pana/Pani pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych?

Wypalenie zawodowe to w uproszczeniu wynik chronicznego stresu związanego z pracą, który powoduje, że czujemy się wyczerpani fizycznie i emocjonalnie. Pandemia mocno nasiliła stres i narzuciła nadzwyczajne warunki pracy, stawiając pracowników w bardzo wymagającej sytuacji.

Prawie połowa badanych- 47% wskazało, że odczuwa symptomy wypalenia zawodowego. Prawdopodobnie ta część badanych wymaga wsparcia ze strony psychoterapeuty.

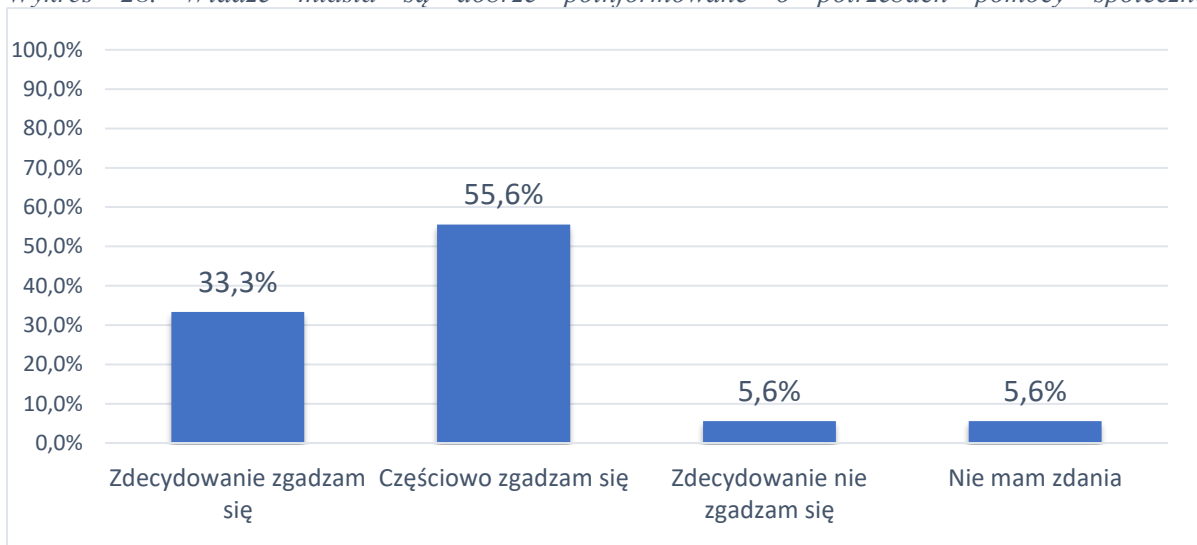
Wykres 27. Czy odczuwa Pani/Pan wypalenie zawodowe?

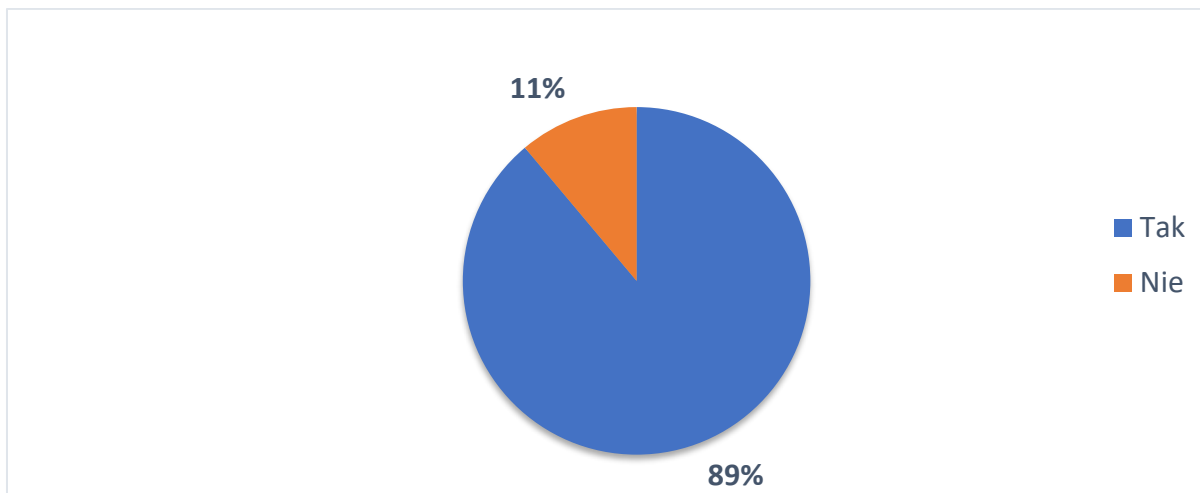
Gminne ośrodki pomocy społecznej mają zgodnie z prawem status gminnych jednostek organizacyjnych. Zapytano więc pracowników OPS, czy władze miasta są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej oraz czy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez ośrodek potrzebom.

Jak wynika z przeprowadzonych badań łącznie 88,9% respondentów zdecydowanie lub częściowo zgadza się, że władze miasta są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Tylko 5,6% wyraża zdanie przeciwne. Poza tym, **89% badanych uważa, że władze miasta wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom.**

Wykres 28. Władze miasta są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej

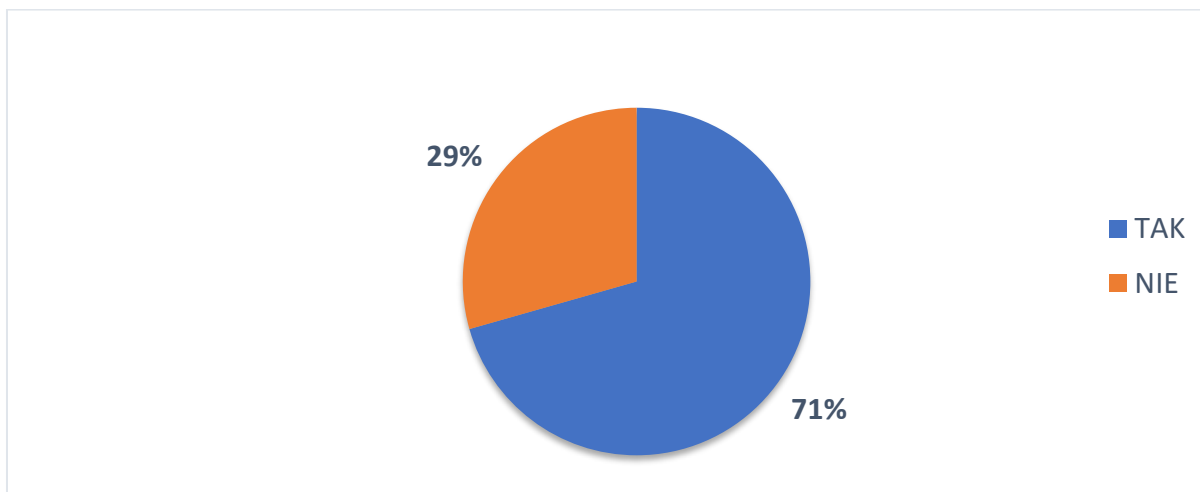

Wykres 29. Czy władze miasta Pani/Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom?

Dodatkowo, większość badanych- **71%** uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w mieście zaspokajana. Przeciwnego zdania jest **29%** respondentów. Respondenci wskazywali najczęściej, że zwiększonej uwagi wymaga przede wszystkim opieka zdrowotna (**88%**) oraz profilaktyka uzależnień (**47%**).

Wykres 30. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w mieście zaspokajana?

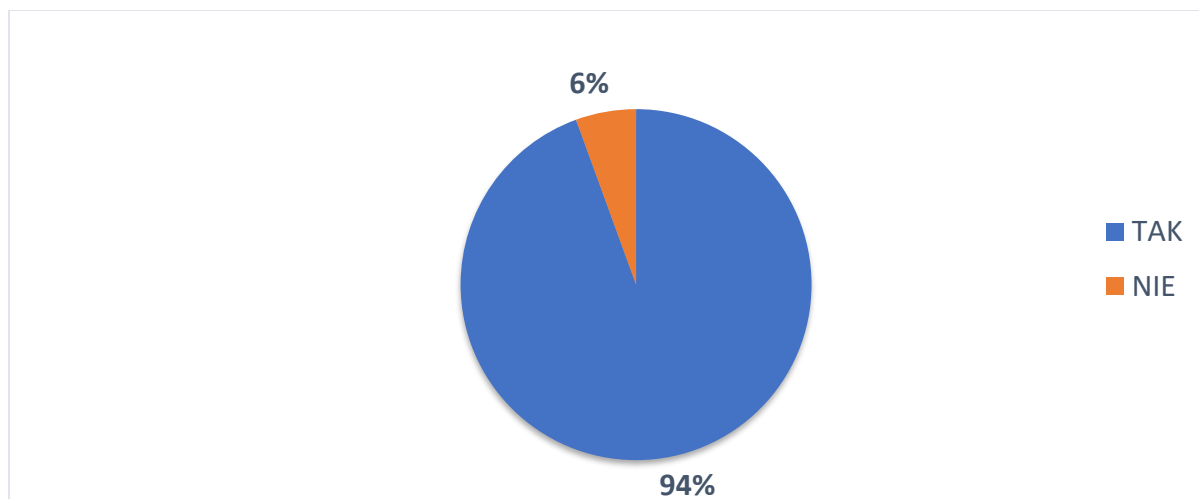
Wykres 31. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi:

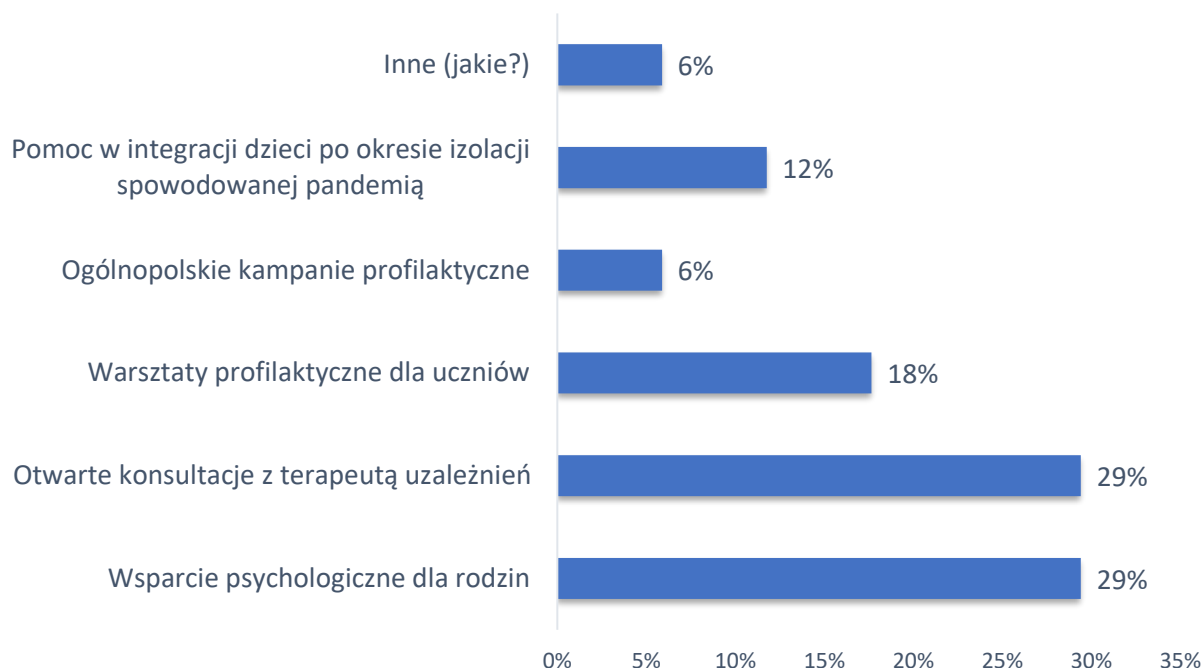
Pracownicy OPS zostali również zapytani czy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Jak wynika z przeprowadzonego badania- prawie wszyscy respondenci dostrzegają taką potrzebę (94%).

Następnie badani zostali poproszeni o wskazanie, które z działań w zakresie profilaktyki uzależnień są w ich opinii najbardziej potrzebne. Pracownicy OPS wskazywali najczęściej na potrzebę **otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (29%)** oraz **udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (29%)**.

Wykres 32. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień?

Wykres 33. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących na terenie miasta są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Grupa badana

Badanie zostało przeprowadzone wśród 20 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Grupa badana stanowiła 11 kobiet oraz 9 mężczyzn. 19 ankietowanych to pracownicy punktów, a 1 to właściciel.

Cel badania

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

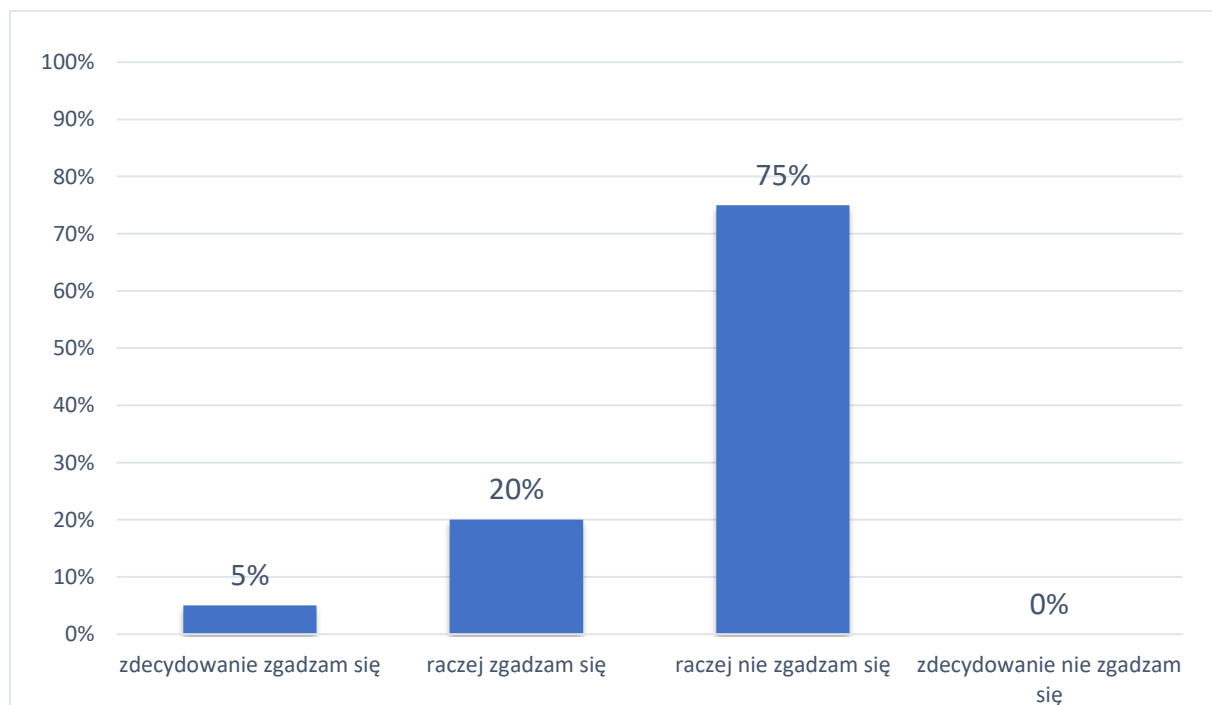
- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

Wyniki badań

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

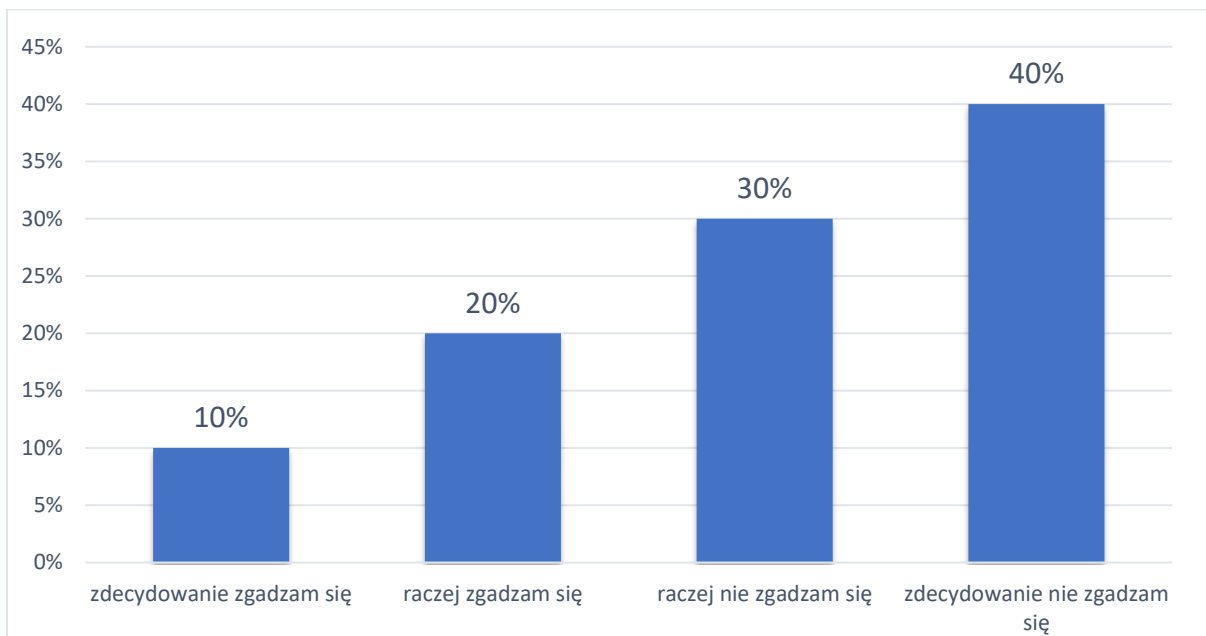
Większość sprzedawców (75%) wskazało, że raczej nie zgadza się, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o wysokim poziomie świadomości tej połowy badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Wykres 34. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce"?

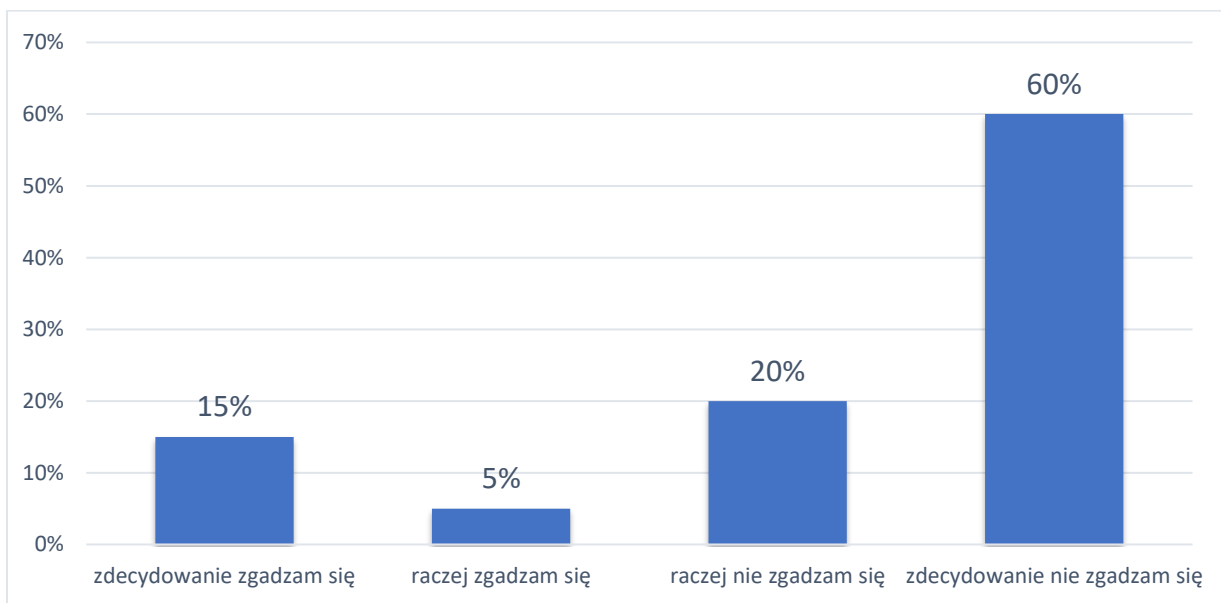
Niespełna 1/3 sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

Wykres 35. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany"?

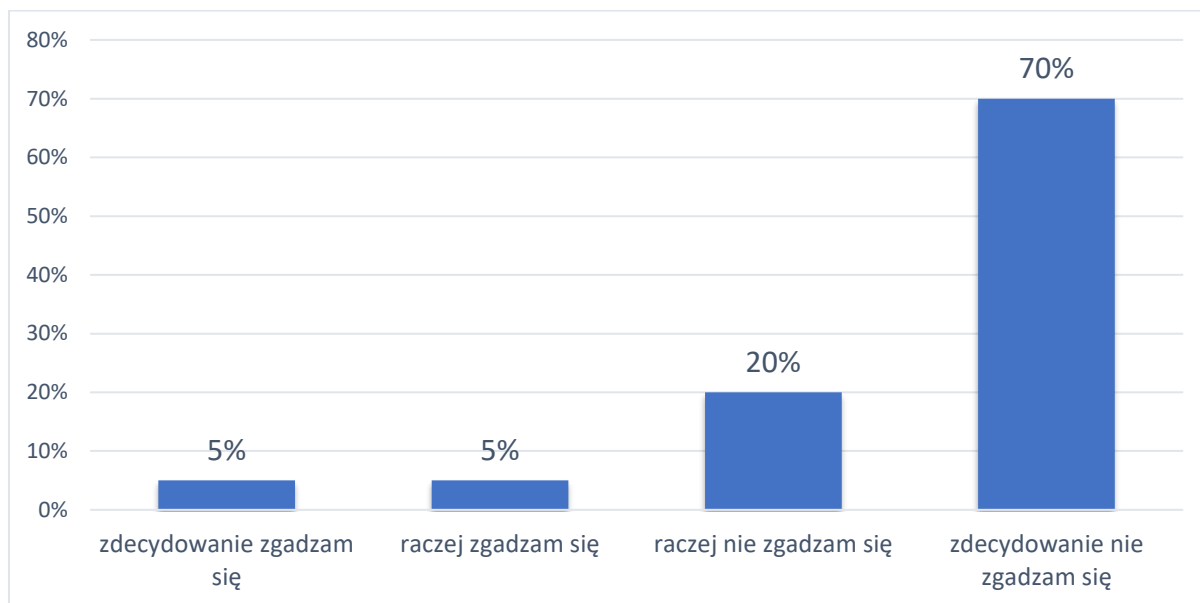
1/5 sprzedawców zdecydowanie lub raczej zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

Wykres 36. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym"?

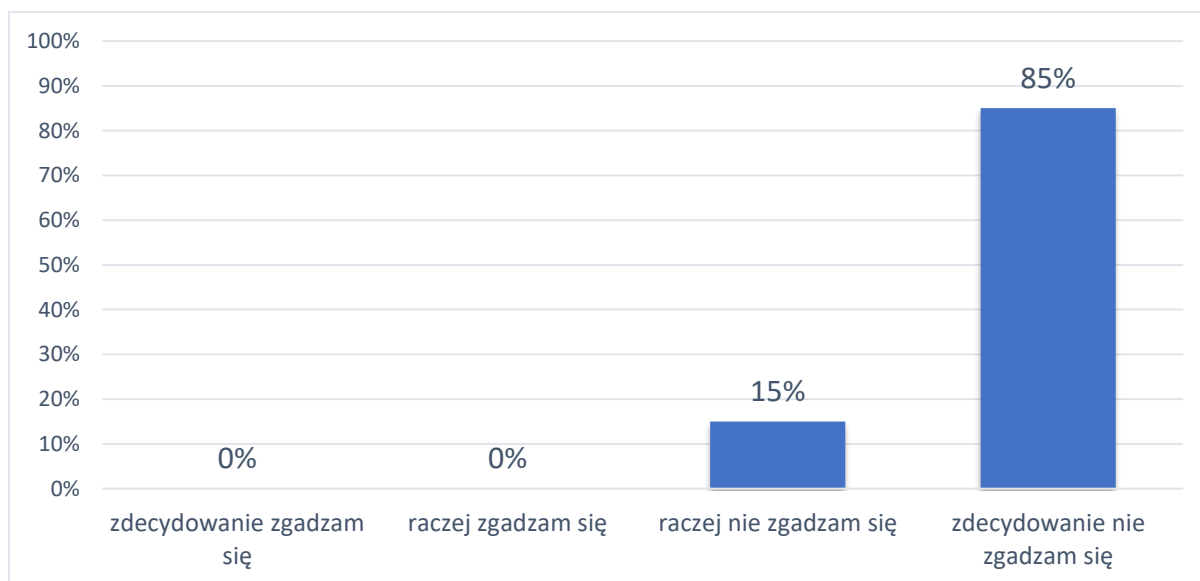
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. Łącznie 90%¹³ nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.

Wykres 37. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach"?

Łącznie wszyscy (100%) sprzedawcy uważają, że spożywanie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

Wykres 38. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych"?

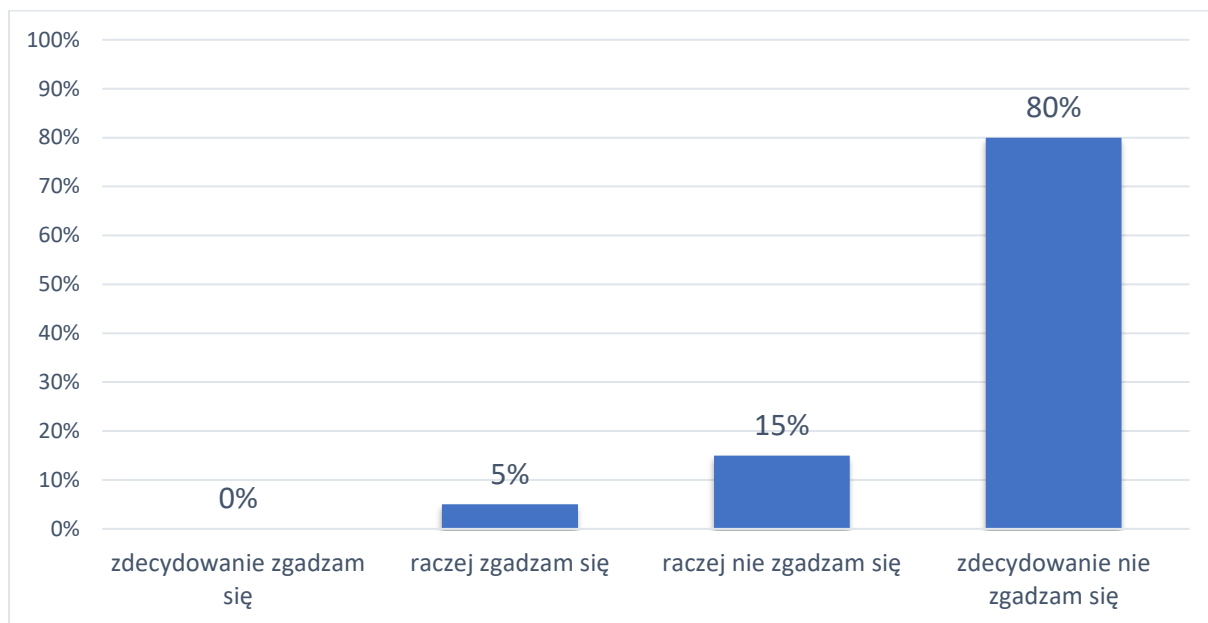

¹³ Suma odpowiedzi zdecydowanie nie zgadzam się oraz raczej się nie zgadzam.

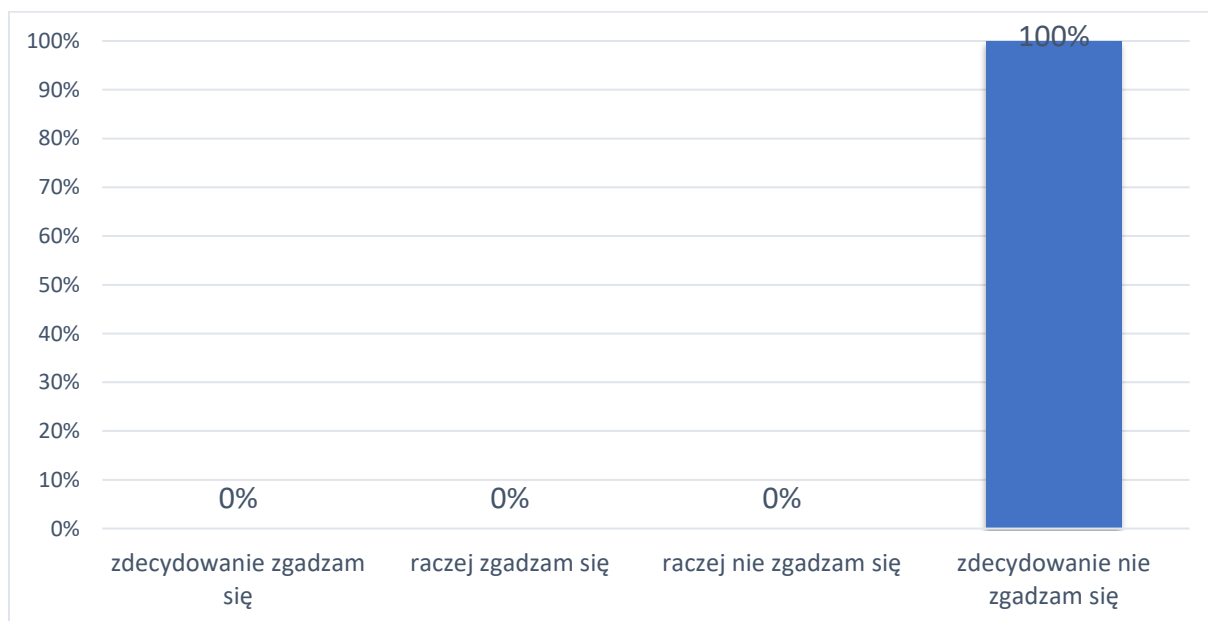
W sumie 95% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu nawet po niewielkiej ilości alkoholu jest niebezpieczne.

Wykres 39. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne"?

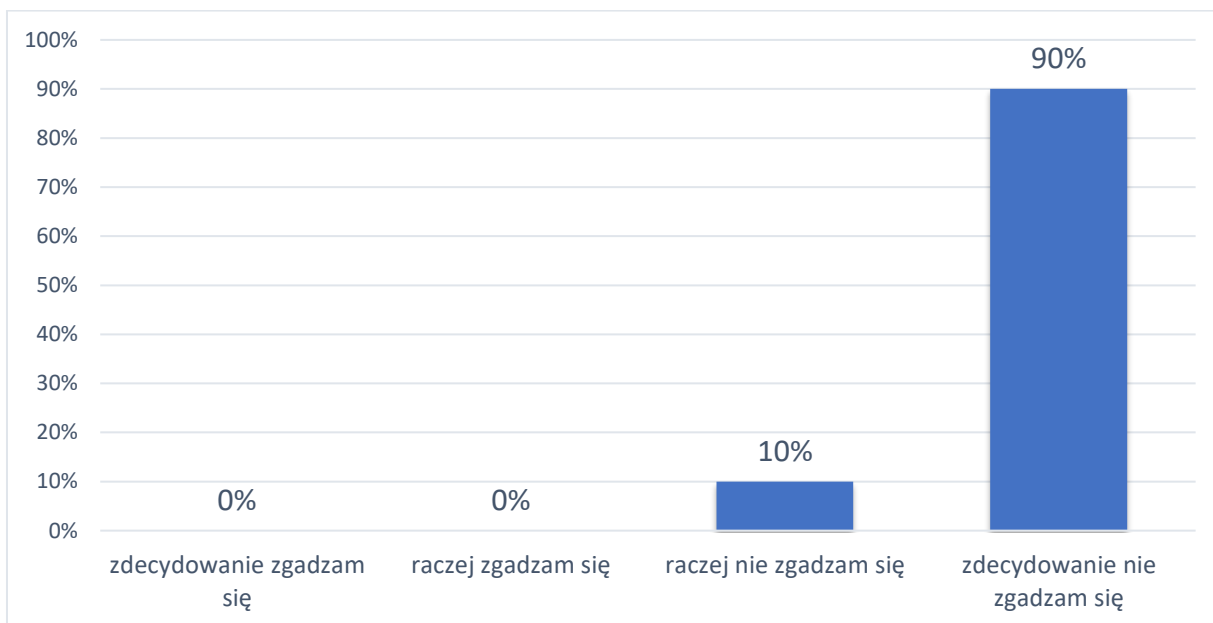
100% badanych sprzedawców uważa, że kobiety w ciąży nie mogą bezpiecznie pić nawet niewielkich ilości alkoholu.

Wykres 40. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu"?

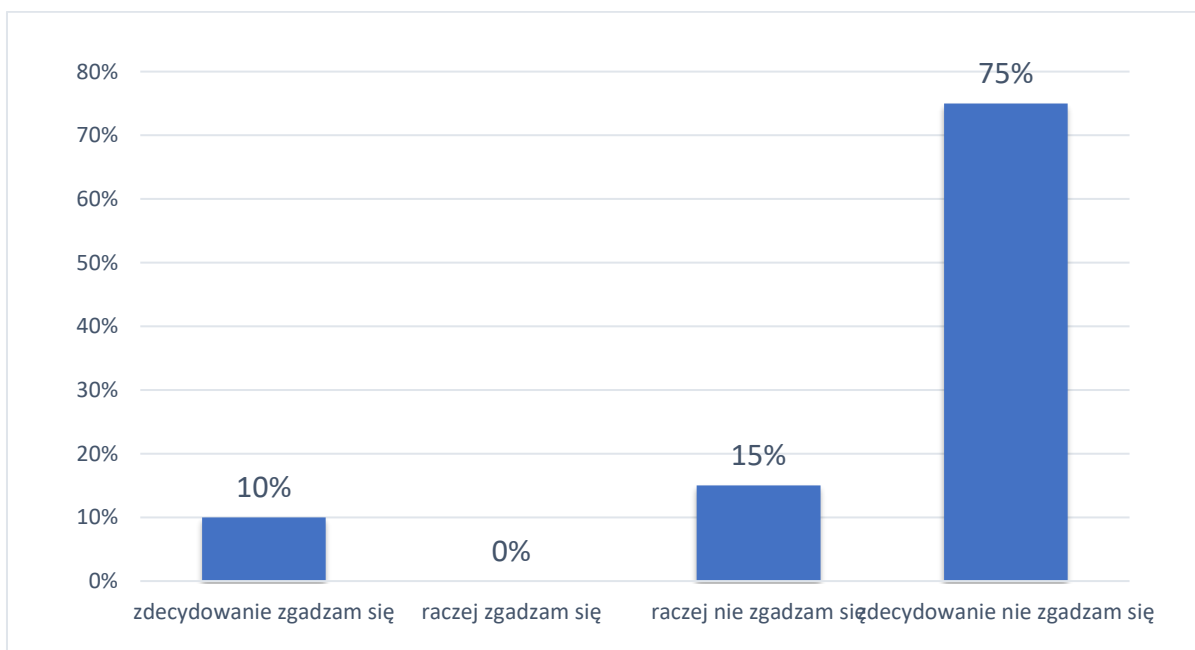
Łącznie wszyscy badani sprzedawcy napojów alkoholowych w mieście Nowy Dwór Mazowiecki uważają, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

Wykres 41. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Alkohol powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia"?

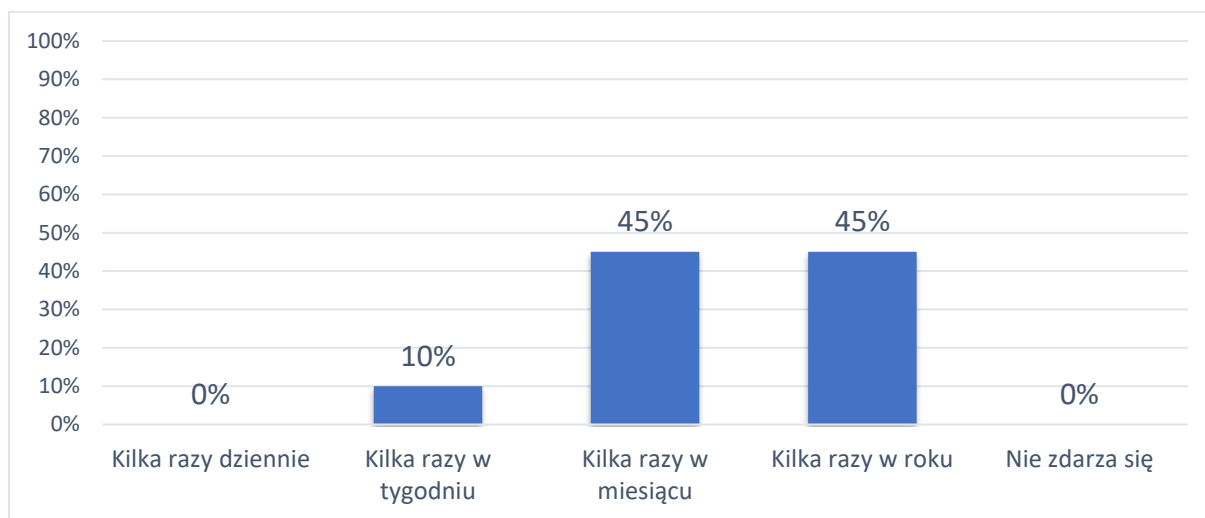
90% badanych uważa, że w ich okolicy nie znajduje się zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Przeciwnego zdania jest 10% badanych sprzedawców.

Wykres 42. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "W okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych"?

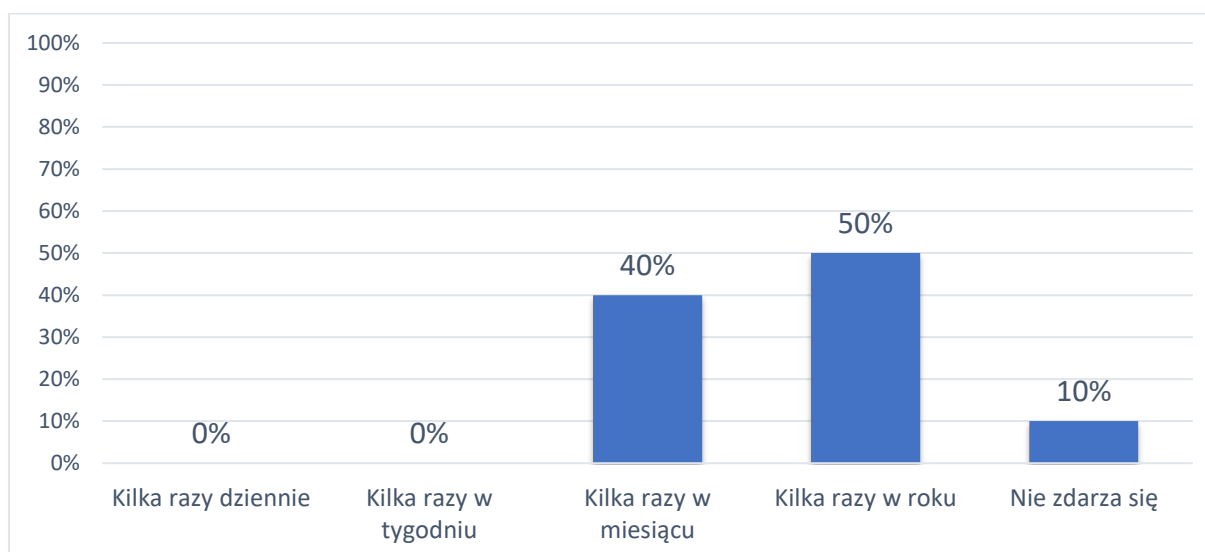
Sprzedawcy napojów alkoholowych w Nowym Dworze Mazowieckim deklarują najczęściej, że **przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w miesiącu (45%) oraz kilka razy w roku (45%). Pozostałe 10% zaznaczyło, że takie przypadki zdarzają się kilka razy w tygodniu.** Żaden z ankietowanych nie zaznaczył, że takie sytuacje nie mają miejsca. Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki w niektórych punktach sprzedaży zdarzają się dość często.

Wykres 43. Jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić alkohol w Pana/Pani sklepie?

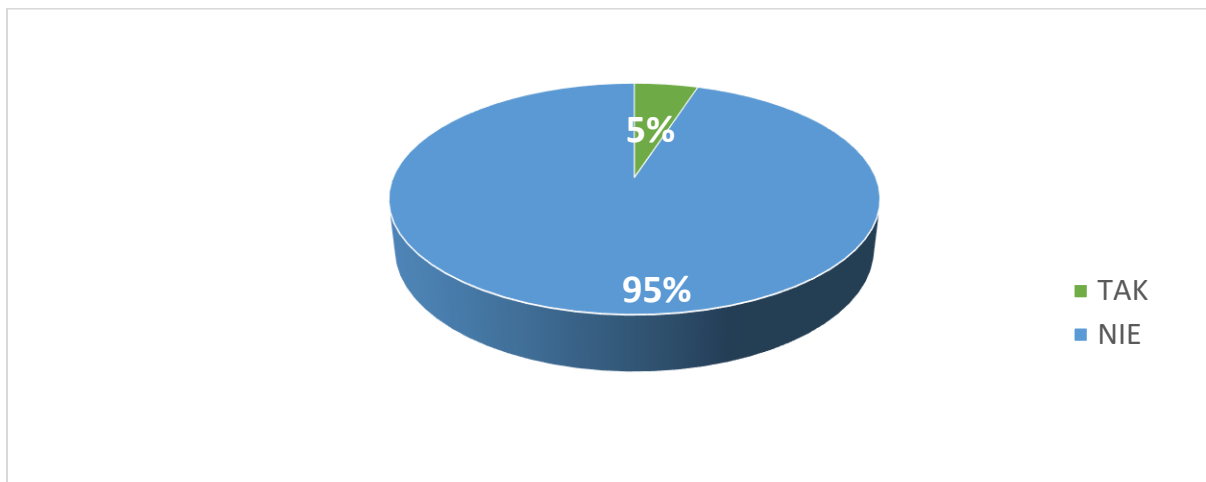
Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach może stanowić częsty problem- **50%** badanych stwierdziło, że takie przypadki zdarzają się **kilka razy w roku, a 40%, że kilka razy w miesiącu. Pozostałe 10% wskazało, że nie zdarzają się nigdy.**

Wykres 44. Jak często zdarza się, że ktoś spożywa alkohol w obrębie Pana/Pani sklepu?

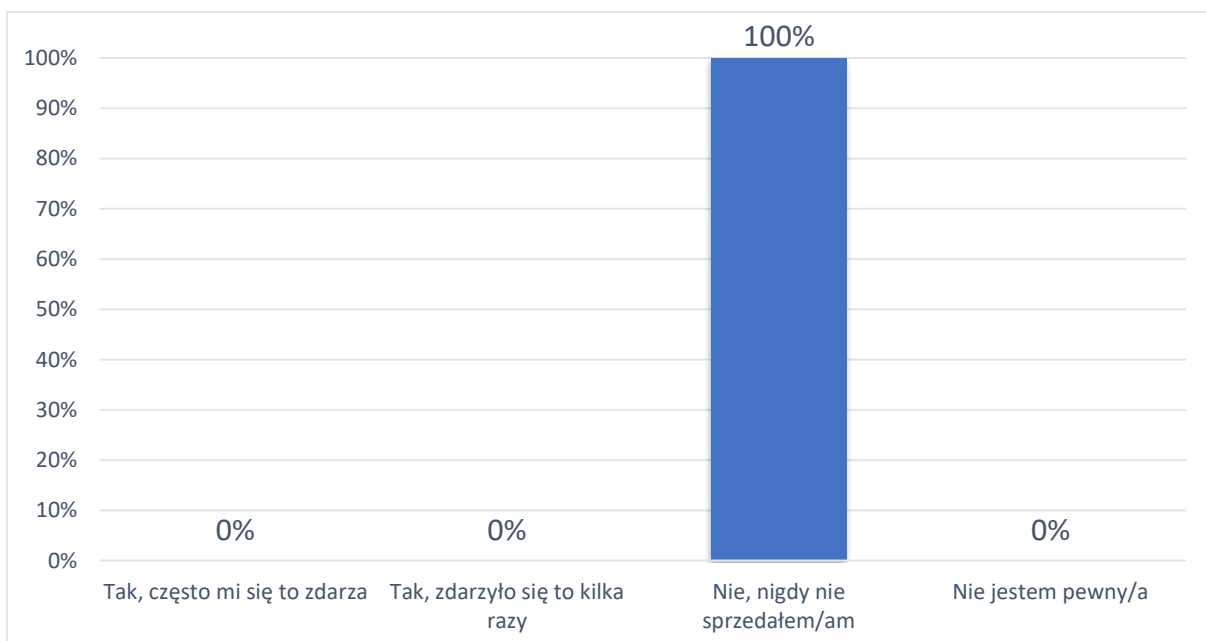
5% sprzedawców odpowiedziało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy **doszło do nieprzyjemnych zajść** związanych ze **spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu, w którym pracują**. Aczkolwiek, nie istniała potrzeba wzywania Policji w celu interwencji.

Wykres 45. Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

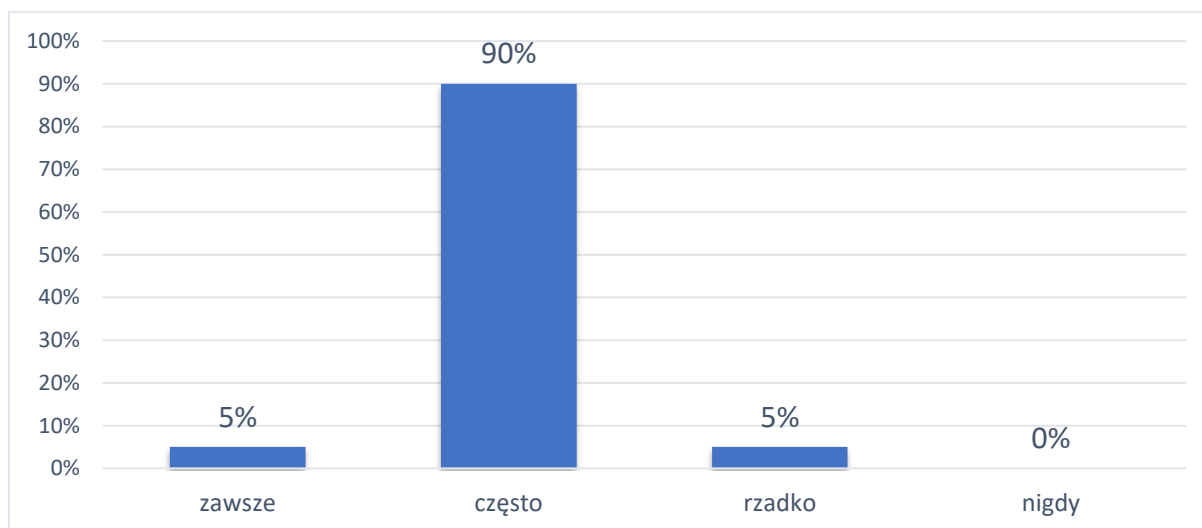
Wszyscy respondenci deklarują, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, o której wiedzieli, że nie jest pełnoletnia.

Wykres 46. Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

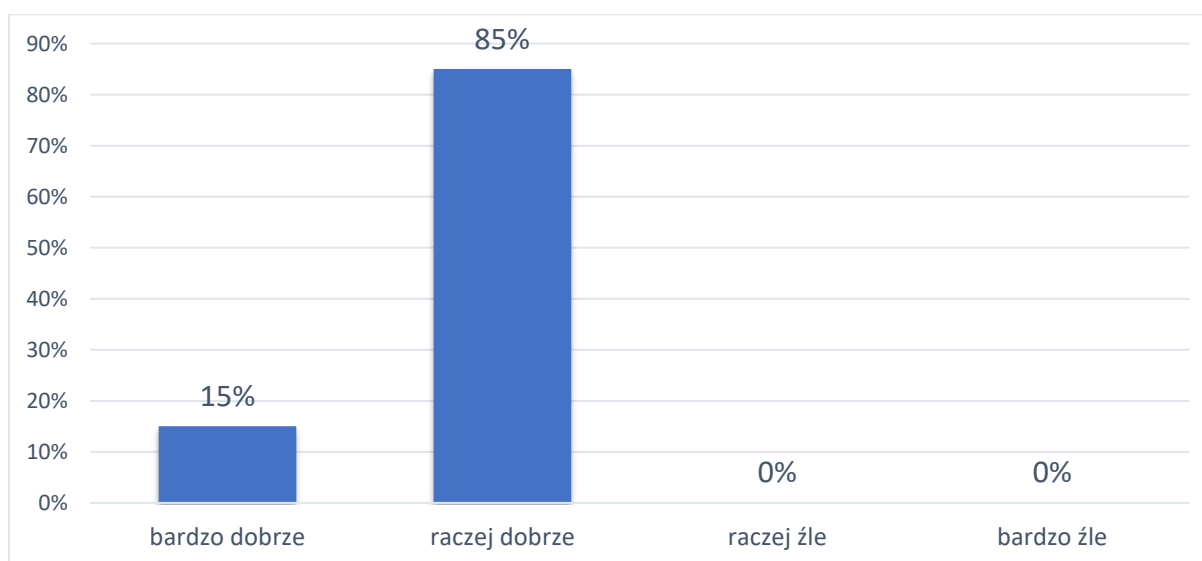
W przypadku wątpliwości, co do wieku, **5%** badanych twierdzi, że **zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, 90% robi to często, a 5% rzadko**. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie większości sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

Wykres 47. W przypadku wątpliwości, jak często pyta Pan/Pani o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta?

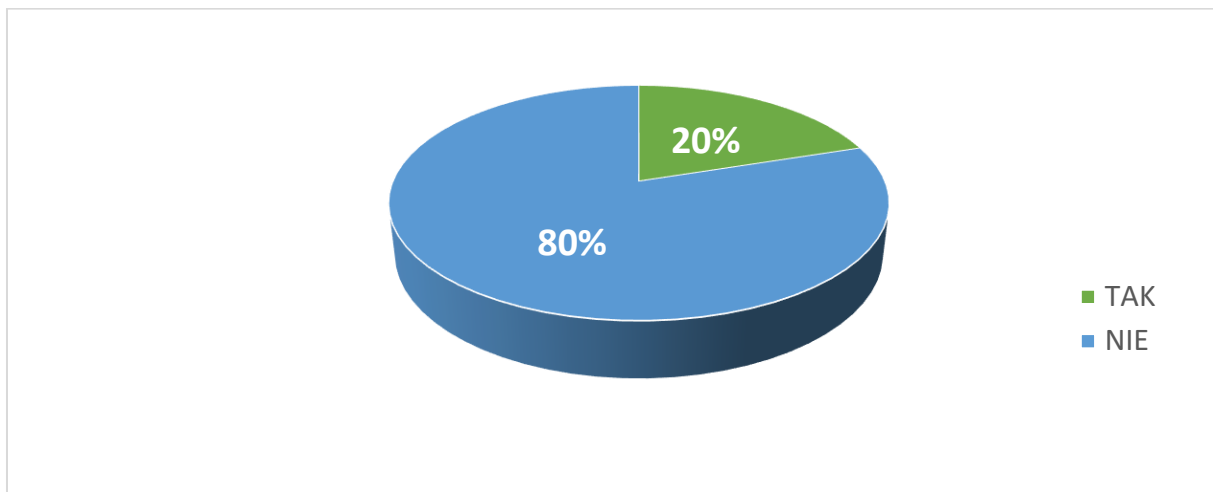
Kolejne badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w mieście Nowy Dwór Mazowiecki. **Łącznie wszyscy anketowani ocenili jej funkcjonowanie bardzo i raczej dobrze.**

Wykres 48. Jak, Pana/Pani zdaniem funkcjonuje kontrola sprzedaży alkoholu w Pana/Pani miejscowości?

Jeżeli chodzi o **wzrost sprzedaży alkoholu podczas pandemii COVID-19, to 1/5 badanych zauważyła taką tendencję.**

Wykres 49. Czy zauważył/a Pan/Pani wzrost sprzedaży alkoholu w okresie pandemii?

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy zastosowaniu techniki CAWI. Jest to technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- ✓ analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- ✓ zbadanie środowiska szkolnego i rodzinnego uczniów;
- ✓ zbadanie nasilenia zjawiska przemocy rówieśniczej;
- ✓ zbadanie niektórych problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi;
- ✓ zbadanie wpływu pandemii Covid-19 na kondycję psychiczną uczniów;
- ✓ analiza postaw uczniów wobec konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

Charakterystyka grupy badanej

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych, a także uczniowie szkół ponadpodstawowych w mieście Nowy Dwór Mazowiecki. Łącznie w badaniu wzięło udział 680 uczniów.

Tabela 10. Liczebność badanej grupy- uczniowie.

Szkoły podstawowe 4 – 6	149
Szkoły podstawowe 7 – 8	149
Szkoły ponadpodstawowe	382
ŁĄCZNIE	680

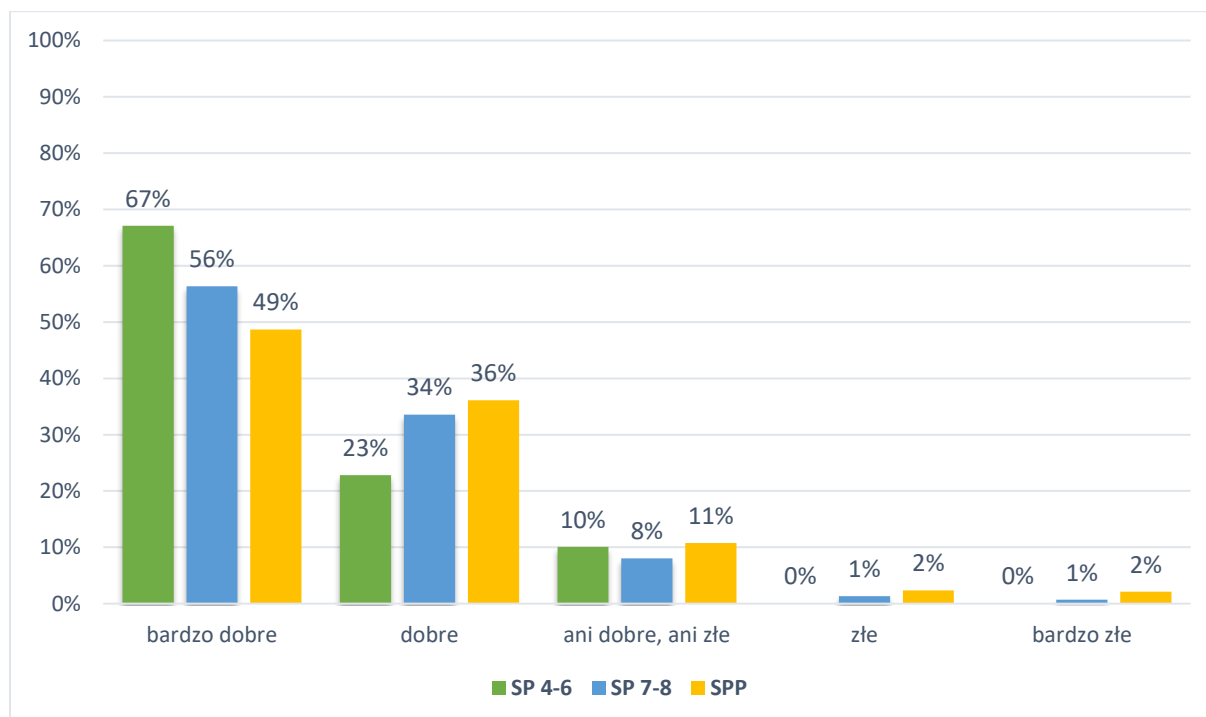
Wyniki badań

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie w Nowym Dworze Mazowieckim deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 90%; SP 7-8: łącznie 90%; SPP: 85%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

Wykres 50. Ocena relacji z rodzicami, opiekunami.

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania¹⁴.

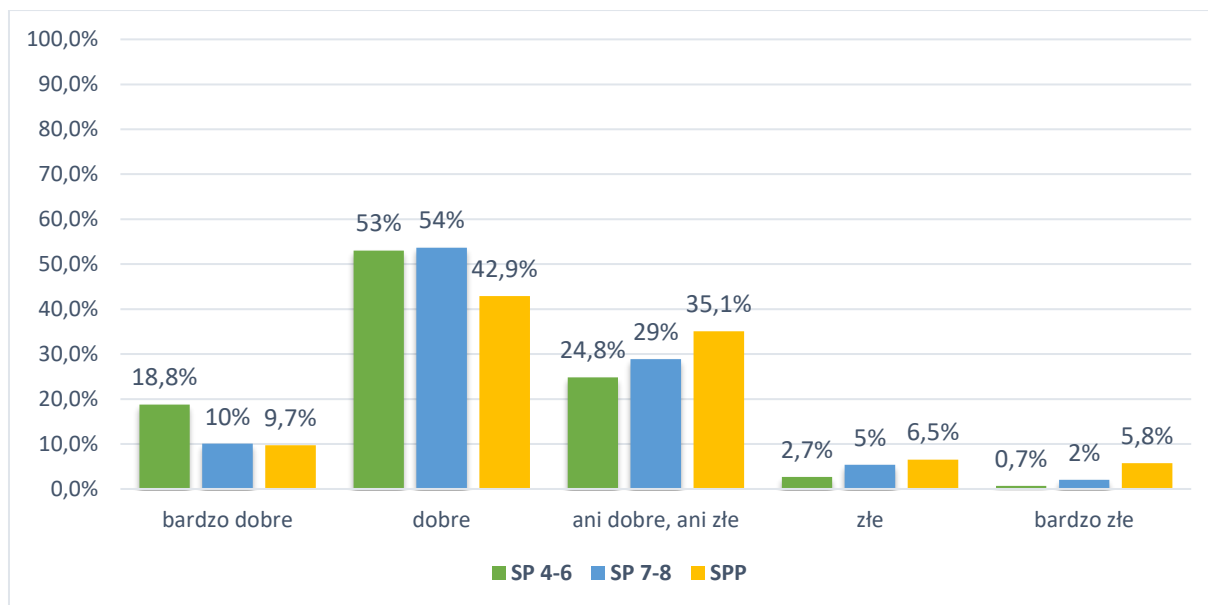
Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego mają

¹⁴ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

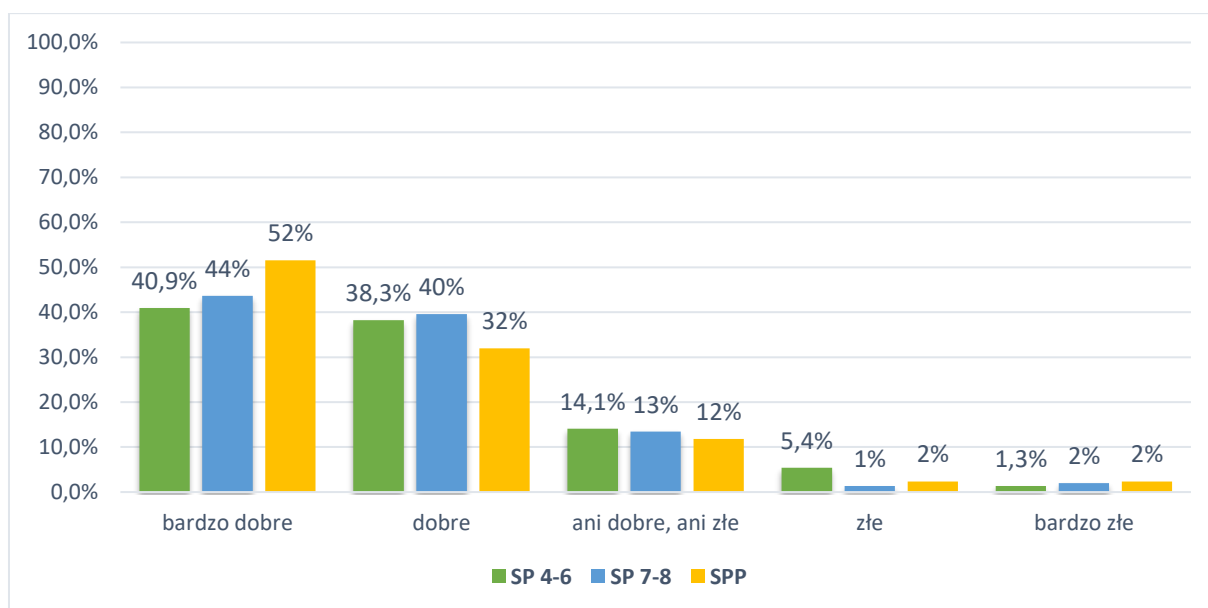
w większości **bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 71,8%; SP 7-8: łącznie 64%; SPP: łącznie 52,6%. Należy jednak zauważyć, że wraz z wiekiem wzrasta odsetek uczniów, którzy deklarują złe oraz bardzo złe relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 3,4%; SP 7-8: łącznie 7%; SPP: łącznie 12,3%.**

Wykres 51. Ocena relacji z nauczycielami.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami- uczniowie z miasta Nowy Dwór Mazowiecki relacje z rówieśnikami oceniają w większości **bardzo dobrze lub dobrze- SP 4-6: łącznie 79,2%; SP 7-8: łącznie 84%; SPP: 84%.**

Wykres 52. Ocena relacji z rówieśnikami.

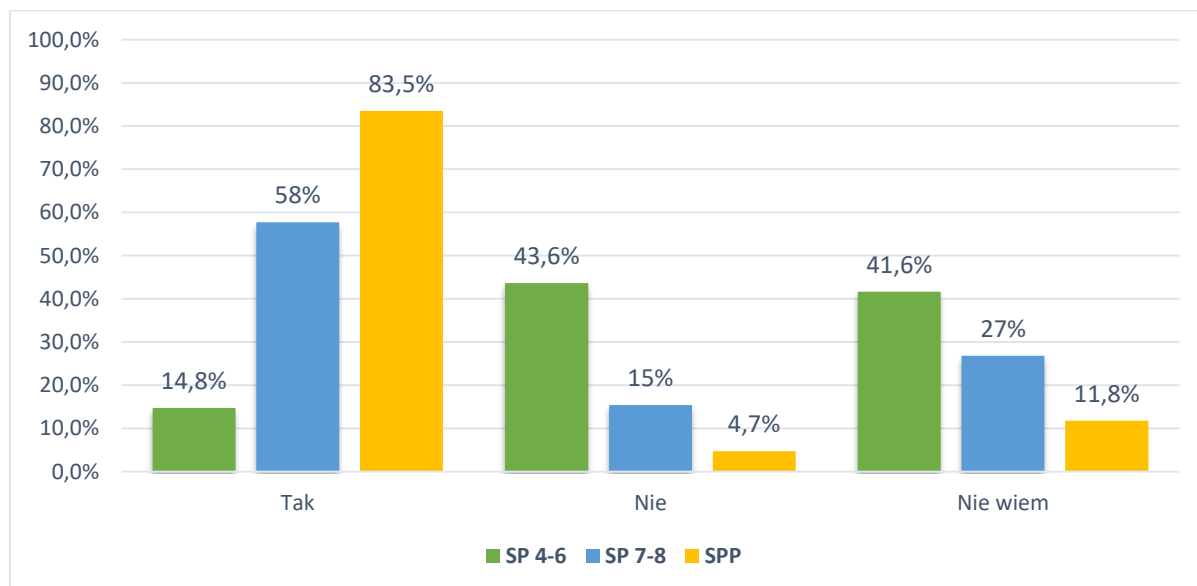
Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Nowym Dworze Mazowieckim, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Substancje psychoaktywne: Alkohol

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

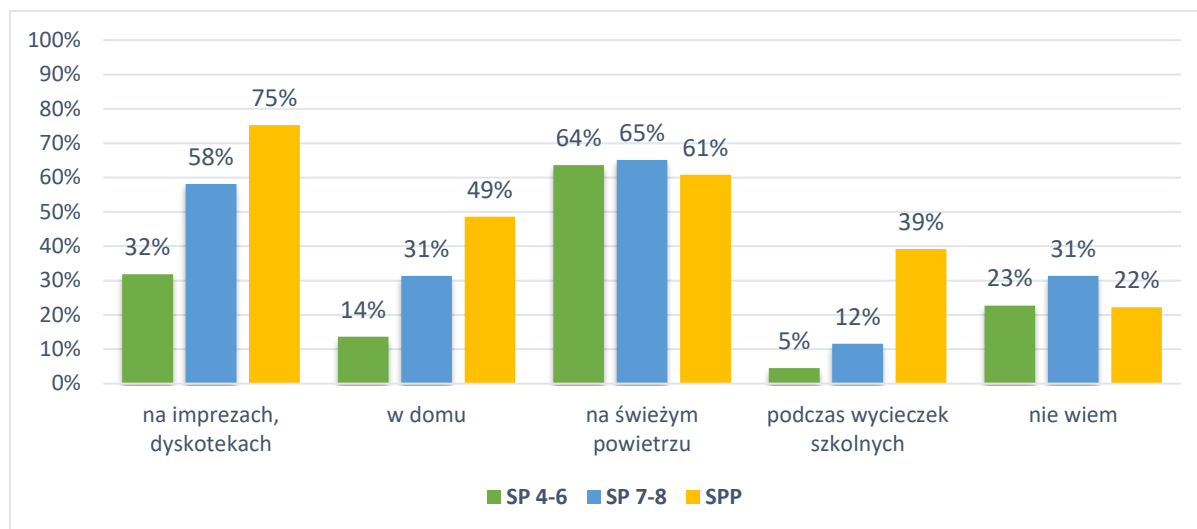
W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **14,8% uczniów klas 4-6, 58% uczniów klas 7-8 oraz aż 83,5% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.**

Wykres 53. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?

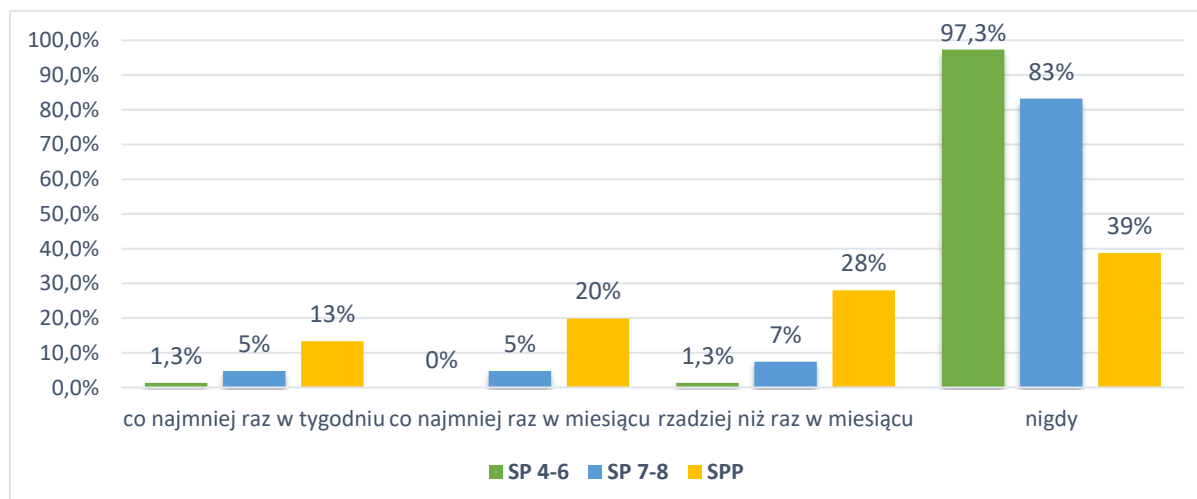
Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/ koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie wskazywali najczęściej na świeże powietrze (SP 4-6- 64%, SP 7-8- 65%, SPP- 61%) oraz imprezy i dyskoteki (SP 4-6- 32%, SP 7-8- 58%, SPP- 75%).

Wykres 54. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce?

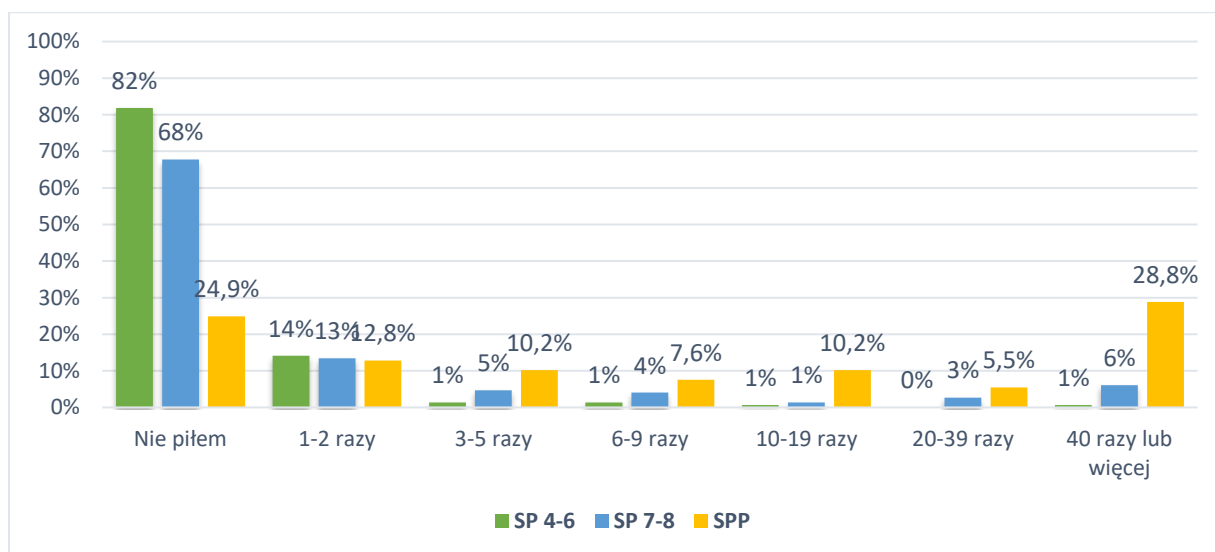
Jak wynika z przeprowadzonych badań wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową. Do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu przyznaje się 1,3% uczniów klas 4-6, 7% uczniów klas 7-8 oraz 28% uczniów szkół ponadpodstawowych. Picie alkoholu co najmniej raz w miesiącu deklaruje 5% uczniów klas 7-8 oraz 20% uczniów szkół ponadpodstawowych. Z kolei co najmniej raz w miesiącu spożywa alkohol 1,3% uczniów klas 4-6, 5% uczniów klas 7-8 oraz już 13% uczniów szkół ponadpodstawowych. Pozostałe 97,3% uczniów klas 4-6, 83% uczniów klas 7-8 i 39% uczniów szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że nigdy dotąd nie spożywało alkoholu.

Wykres 55. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

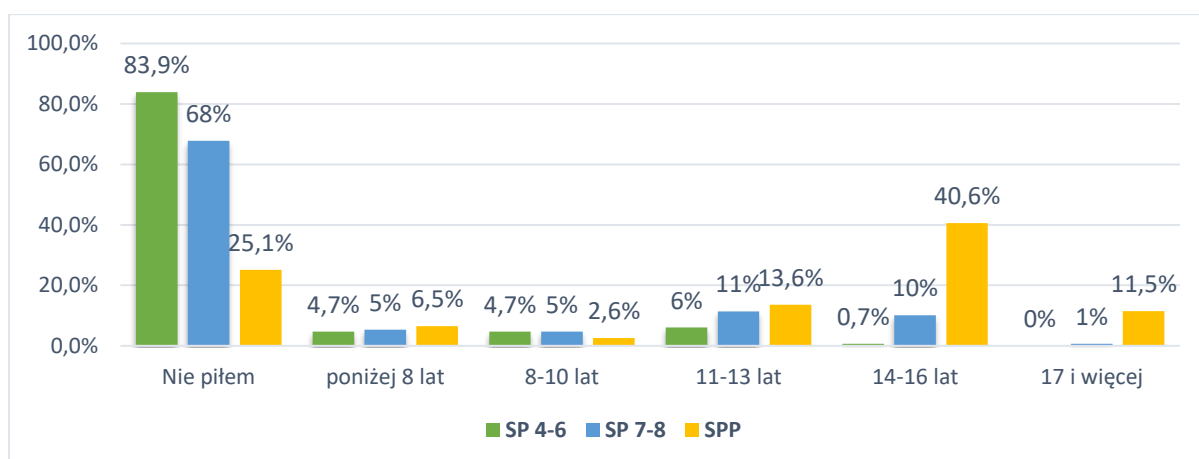
Jeżeli chodzi o to, ile razy młodzi ludzie pili już alkohol, to uczniowie ze szkół podstawowych wskazywali najczęściej, że dotąd spożywali go 1 lub 2 razy w życiu: SP 4-6- 14%, SP 7-8 – 13%, SPP- 12,8%. Natomiast najstarsi badani uczniowie zaznaczali najczęściej, że do tej pory pili już alkohol 40 razy i więcej: SP 4-6 –1%; SP 7-8 – 6%, SPP- 28,8%. Wraz z wiekiem wzrasta zatem również częstotliwość spożywania alkoholu przez młodzież w mieście Nowy Dwór Mazowiecki.

Wykres 56. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się PIĆ jakiś alkohol, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy

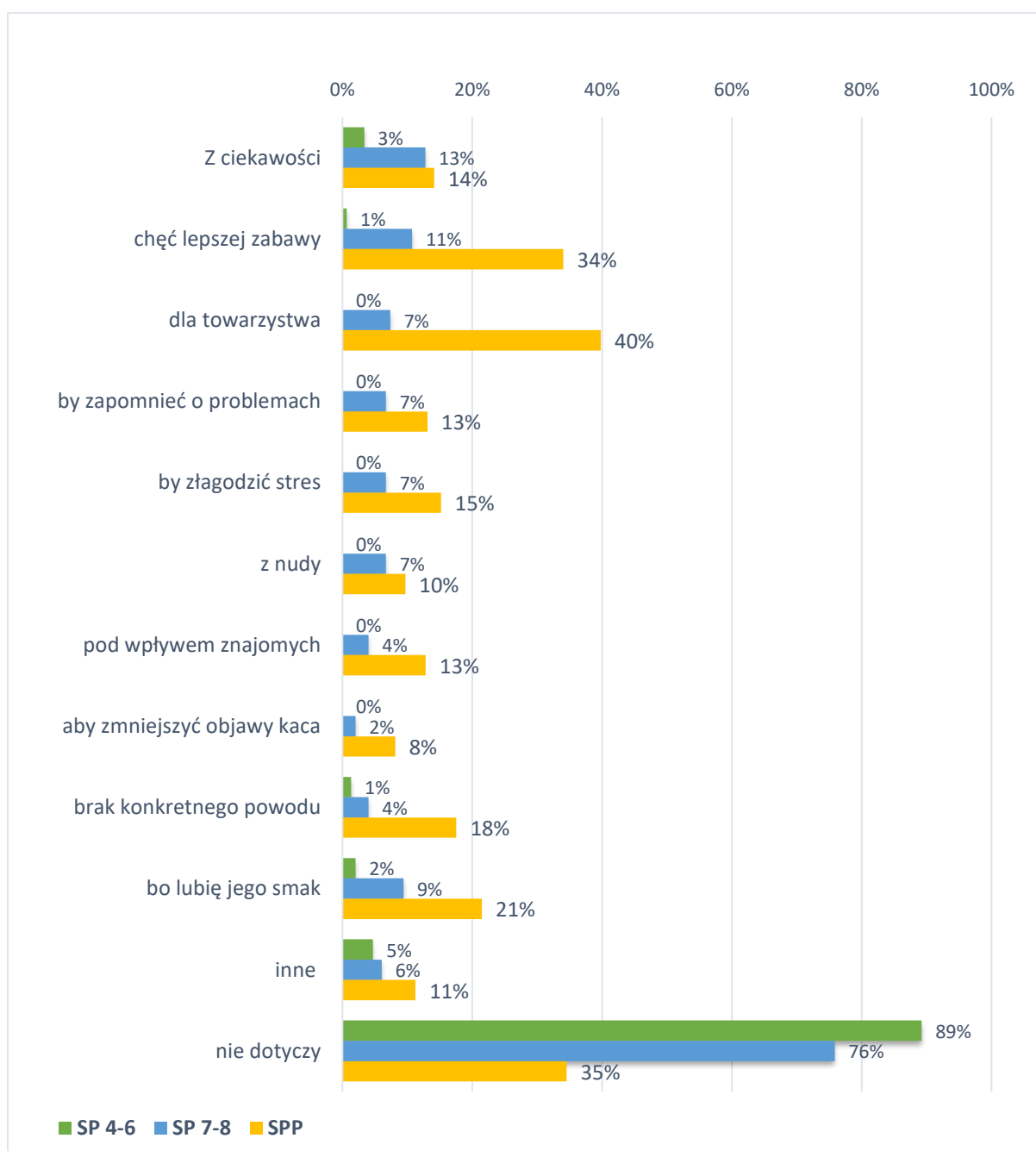
Zapytani o wiek inicjacji alkoholowej uczniowie ze szkół podstawowych podawali najczęściej wiek pomiędzy 11 a 13 rokiem życia: SP 4-6 –6%; SP 7-8 – 11%, SPP- 13,6%. Natomiast uczniowie ze szkół ponadpodstawowych najliczniej przyznali, że inicjacja alkoholowa miała u nich miejsce, gdy byli w wieku między 14 a 16 lat: SP 4-6 –0,7%; SP 7-8 – 10%, SPP- 40,6%.

Wykres 57. W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?

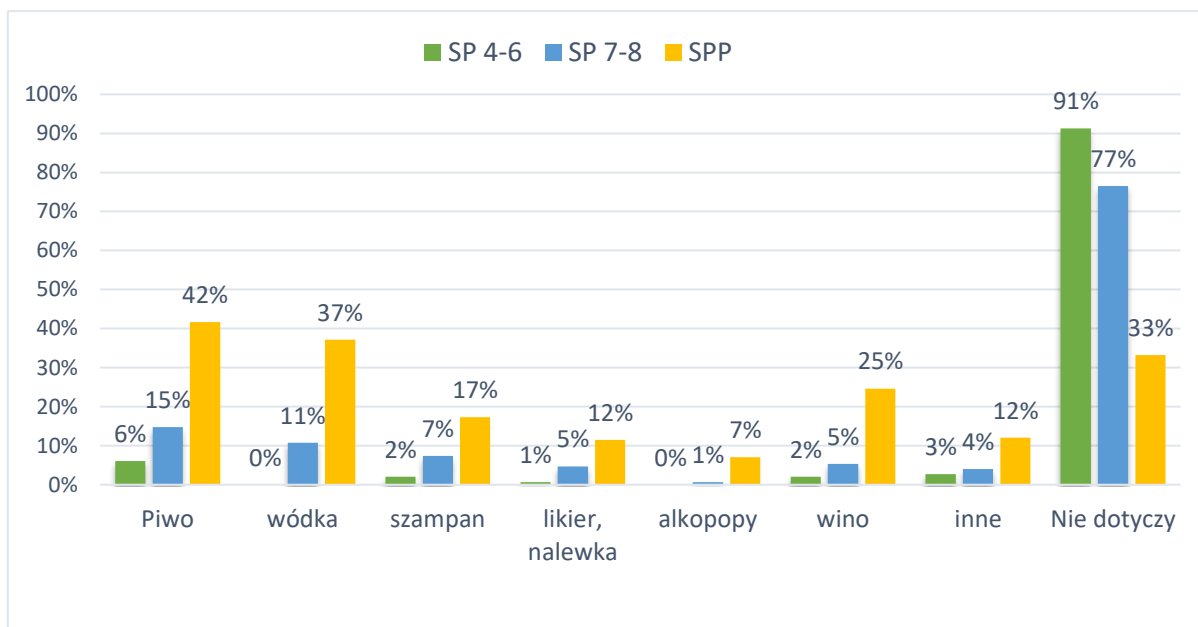
Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu oraz wieku inicjacji alkoholowej ważne jest także to, z **jakich powodów** młodzi ludzie sięgają po alkohol. Jeżeli chodzi o **najmłodszych uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową wśród przyczyn picia alkoholu wskazywali najczęściej ciekawość (SP 4-6: 3%), z kolei starsi uczniowie szkół podstawowych zaznaczali najczęściej, że sięgają po alkohol z ciekawości (SP 7-8: 13%) oraz chęci lepszej zabawy (SP 7-8: 11%). Natomiast uczniowie szkół ponadpodstawowych deklarowali najczęściej, że piją dla towarzystwa (SPP- 40%) oraz z chęci lepszej zabawy (SPP: 34%).** Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 58. Z jakiego powodu sięgasz po alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 4-6- 6%, SP 7-8 – 15%, SPP- 42%). Młodzież z klas 7-8 oraz ze szkół ponadpodstawowych nie rzadziej wybiera także **wódkę** (SP 7-8- 11%, SPP- 37%).

Wykres 59. Rodzaj spożywanego alkoholu (pytanie wielokrotnego wyboru).

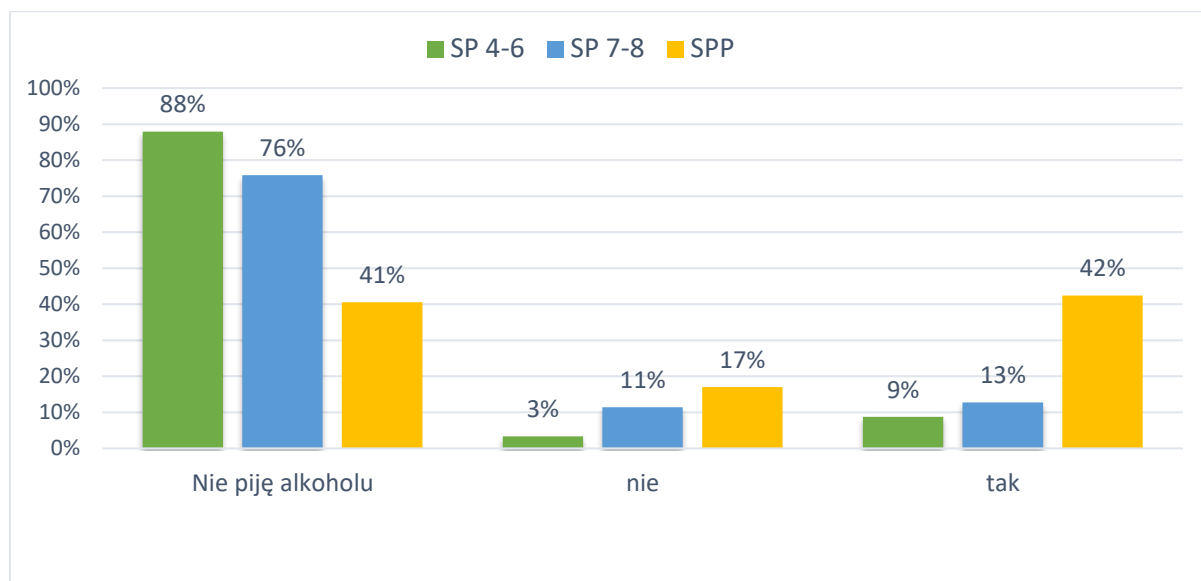

Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta. Dodajmy, że Polska uważana jest za kraj, w którym dominuje duże przyzwolenie dla intoksykacji alkoholowej, a sama konsumpcja alkoholu jest na porządku dziennym¹⁵.

¹⁵ D. Dolata, *Picie kontrolowane – propozycja strategii pomocowych dla młodych dorosłych*, „Kultura-Społeczeństwo- Edukacja Nr 2 (6) 2014, Poznań 2004.

Jak wynika z deklaracji uczniów, ich rodzice najczęściej wiedzą, że mają już za sobą inicjację alkoholową (SP 4-6- 9%, SP 7-8 – 13%, SPP- 42%). Jednakże, 3% uczniów klas 4-6, 11% uczniów klas 7-8 oraz 17% uczniów szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że ich rodzice nie wiedzą, że spożywali już alkohol. Pozostali wskazali, że te pytanie ich nie dotyczy: SP 4-6- 88%, SP 7-8 – 76%, SPP- 41%.

Wykres 60. Czy Twoi rodzice / opiekunowie wiedzą, że piłeś / pijesz alkohol?

Wyniki zamieszczone w poniższych tabelach mają świadomość tego, że każdy może uzależnić się od alkoholu (SP 4-6- 62%, SP 7-8- 69%, SPP- 62%) oraz że piwo to także alkohol (SP 4-6- 62,4%, SP 7-8- 70%, SPP- 50%). Poza tym, niektórzy badani wskazali, że w ich mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu (SP 4-6- 18%, SP 7-8- 28%, SPP- 44%).

Tabela 11. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 4-6.

Problem	Nie mam zdania	Nie zgadzam się	Zgadzam się
Każdy może uzależnić się od alkoholu.	23%	15%	62%
Piwo to nie alkohol.	23,5%	62,4%	14,1%
W moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.	52%	30%	18%

Tabela 12. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 7-8.

<i>Problem</i>	<i>Nie mam zdania</i>	<i>Nie zgadzam się</i>	<i>Zgadzam się</i>
Każdy może uzależnić się od alkoholu.	17%	14%	69%
Piwo to nie alkohol.	19%	70%	11%
W moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.	54%	18%	28%

Tabela 13. Przekonania dotyczące alkoholu SPP.

<i>Problem</i>	<i>Nie mam zdania</i>	<i>Nie zgadzam się</i>	<i>Zgadzam się</i>
Każdy może uzależnić się od alkoholu.	18%	20%	62%
Piwo to nie alkohol.	21%	50%	29%
W moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.	40%	16%	44%

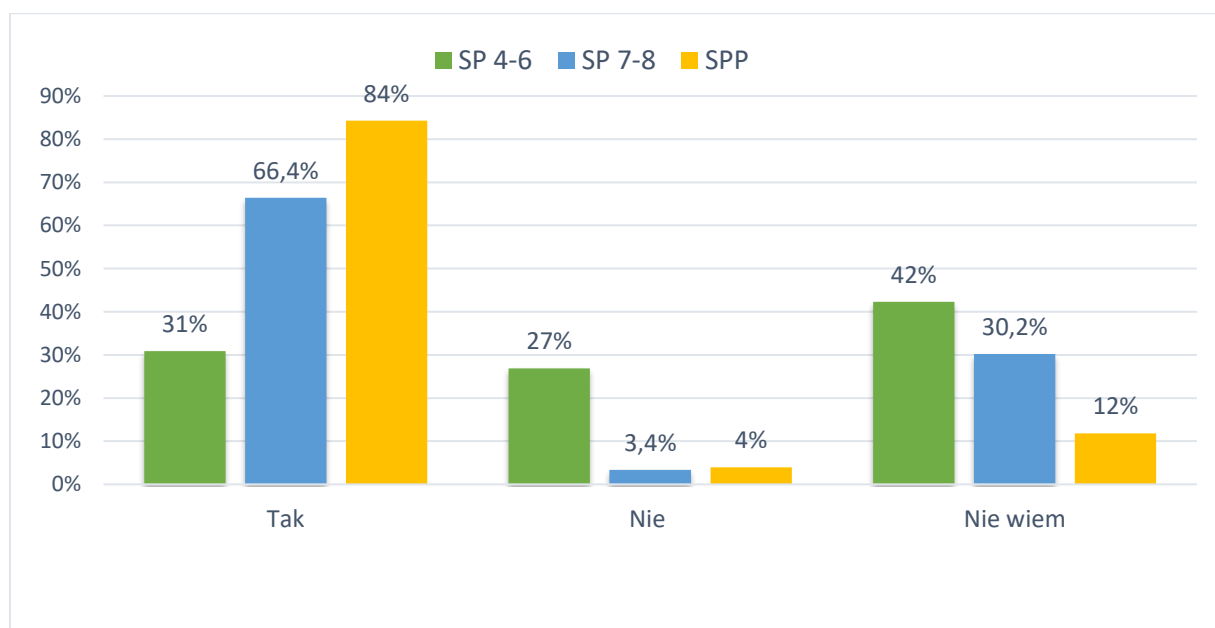

Substancje uzależniające: Papierosy

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami próbowali już papierosów.

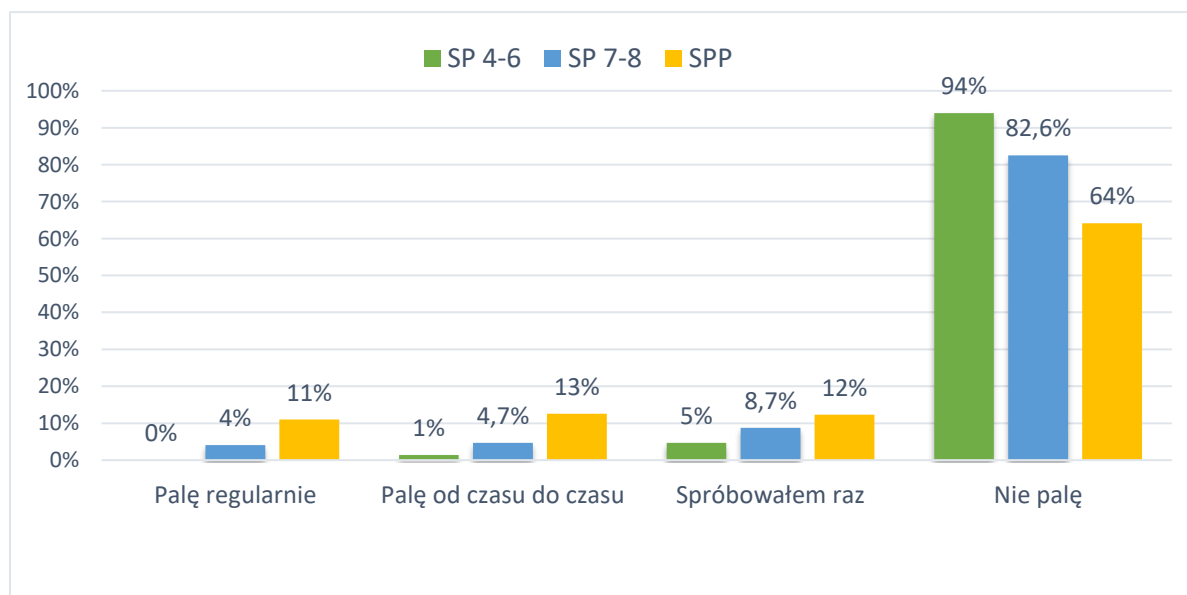
Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie często nie wiedzą, czy ich rówieśnicy palą papierosy- SP 4-6- 42%, SP 7-8- 30,2%, SPP- 12%. Jednakże 31% młodszych i 66,4% starszych uczniów ze szkół podstawowych oraz aż 84% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Pozostałe 27% uczniów klas 4-6 oraz 3,4% uczniów klas 7-8, a także 4% uczniów ze szkół ponadpodstawowych odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów. Wraz z wiekiem wzrasta więc odsetek młodzieży, która pali papierosy.

Wykres 61. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

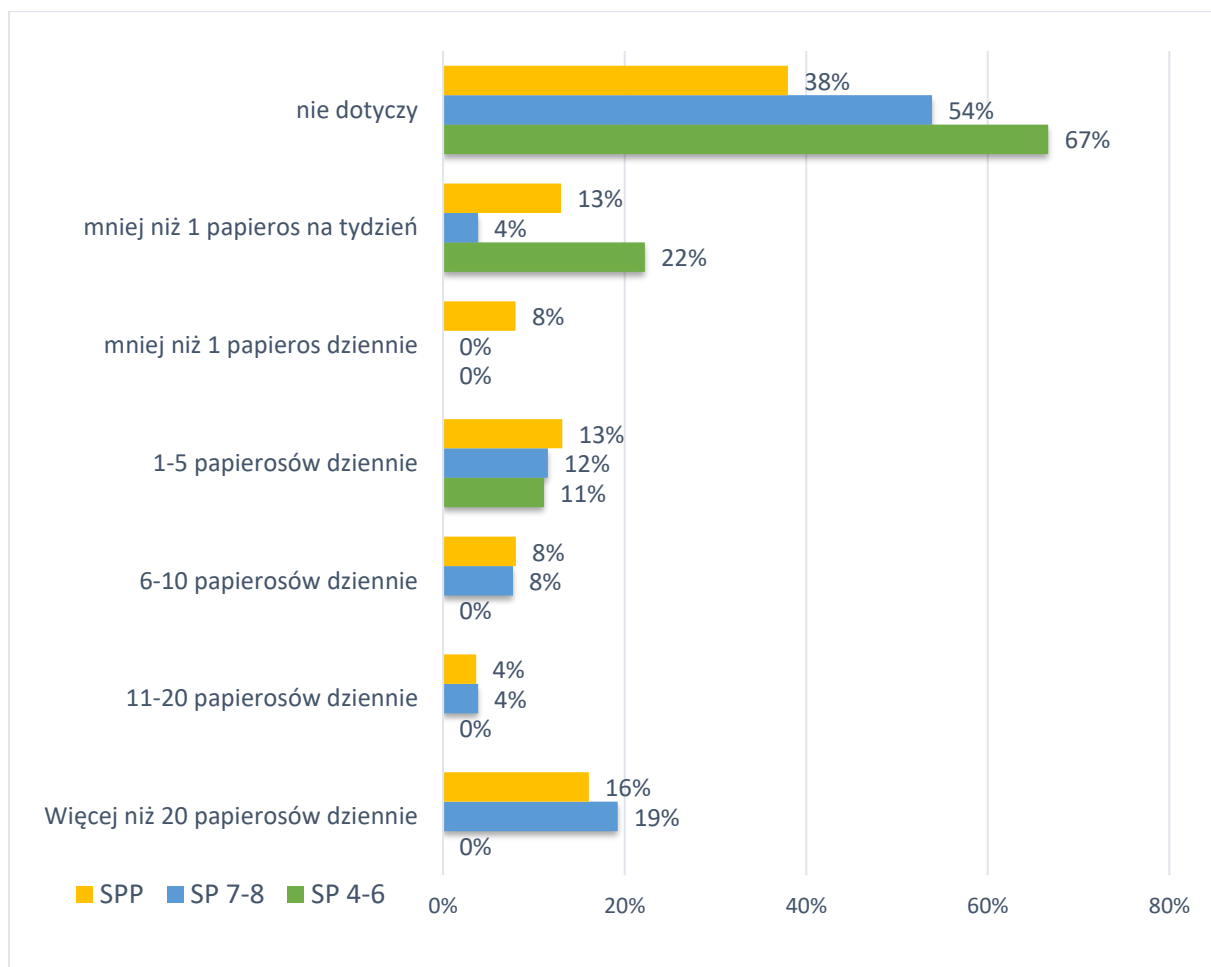

Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **Inicjację nikotynową ma za sobą 6% uczniów klas 4-6, z czego 5% spróbowało papierosa tylko raz, a 1% pali papierosy od czasu do czasu.** Jeżeli chodzi o starszych uczniów ze szkół podstawowych, to **inicjację nikotynową ma za sobą 17,4%, z czego 4% pali papierosy regularnie, 8,7% spróbowało papierosa tylko raz, a 4,7% pali papierosy od czasu do czasu.** Natomiast w przypadku uczniów ze szkół ponadpodstawowych, to **inicjację nikotynową ma za sobą 36%, z czego 11% pali papierosy regularnie, 12% spróbowało papierosa tylko raz, a 13% pali papierosy od czasu do czasu.** Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez uczniów- 19% uczniów klas 7-8 oraz 16% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że pali więcej niż 20 papierosów dziennie. Poza tym, 4% starszych uczniów ze szkół podstawowych i tyle samo – 4% najstarszych badanych wskazało, że pali 11-20 papierosów dziennie, a 8% uczniów z klas 7-8 i tyle samo- 8% uczniów szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że pali 6-10 papierosów dziennie. Wartości te mogą świadczyć o uzależnieniu tych uczniów od nikotyny. Z kolei 11% uczniów klas 4-6, 12% uczniów klas 7-8 i 13% uczniów SPP wskazało, że pali od 1 do 5 papierosów dziennie. Natomiast 8% najmłodszych badanych deklaruje, że pali mniej niż 1 papierosa dziennie. Pozostałe 22% uczniów klas 4-6, 4% uczniów klas 7-8 i 13% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazuje, że pali mniej niż 1 papierosa w tygodniu.

Wykres 62. Czy palisz papierosy?

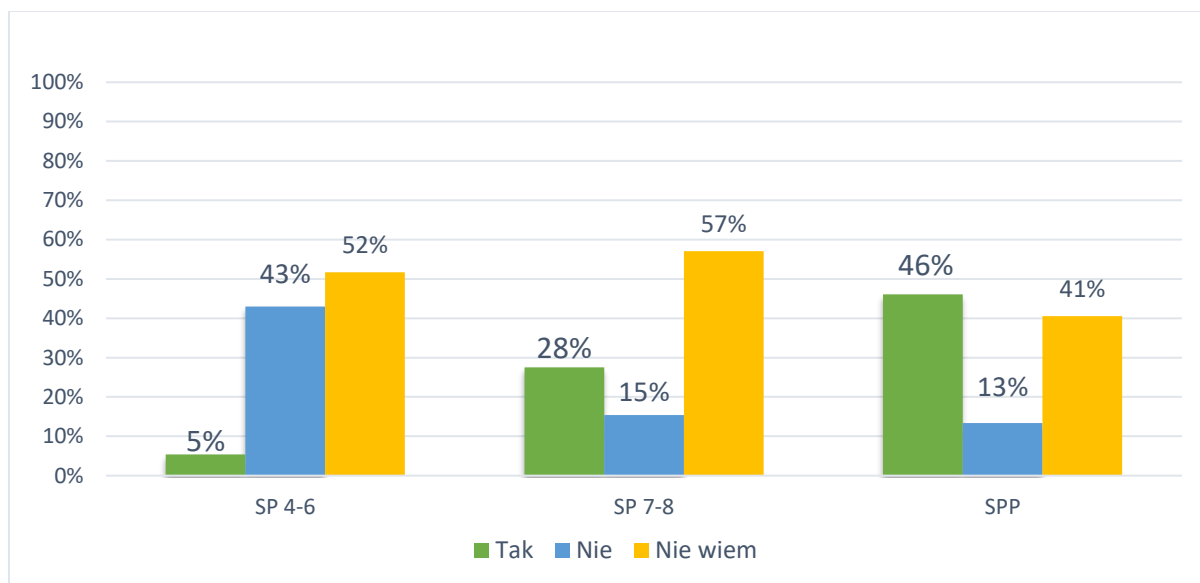
Wykres 63. Jak często palił(a)ś papierosa w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

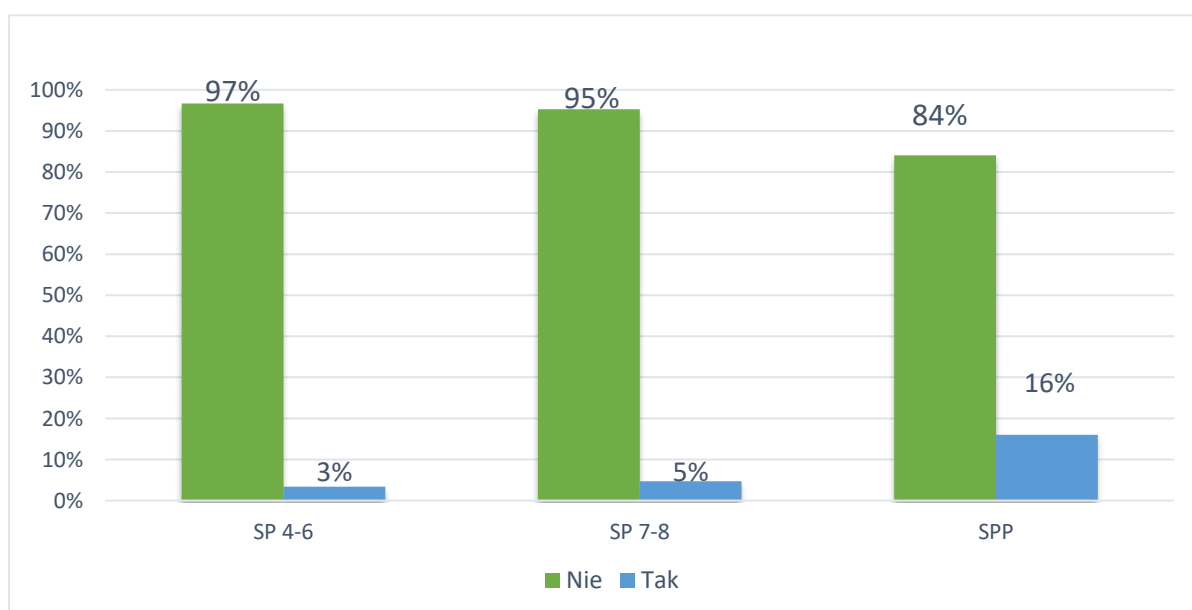
Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 5% uczniów klas 4-6, 28% uczniów klas 7-8 oraz 46% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.

Wykres 64. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami?

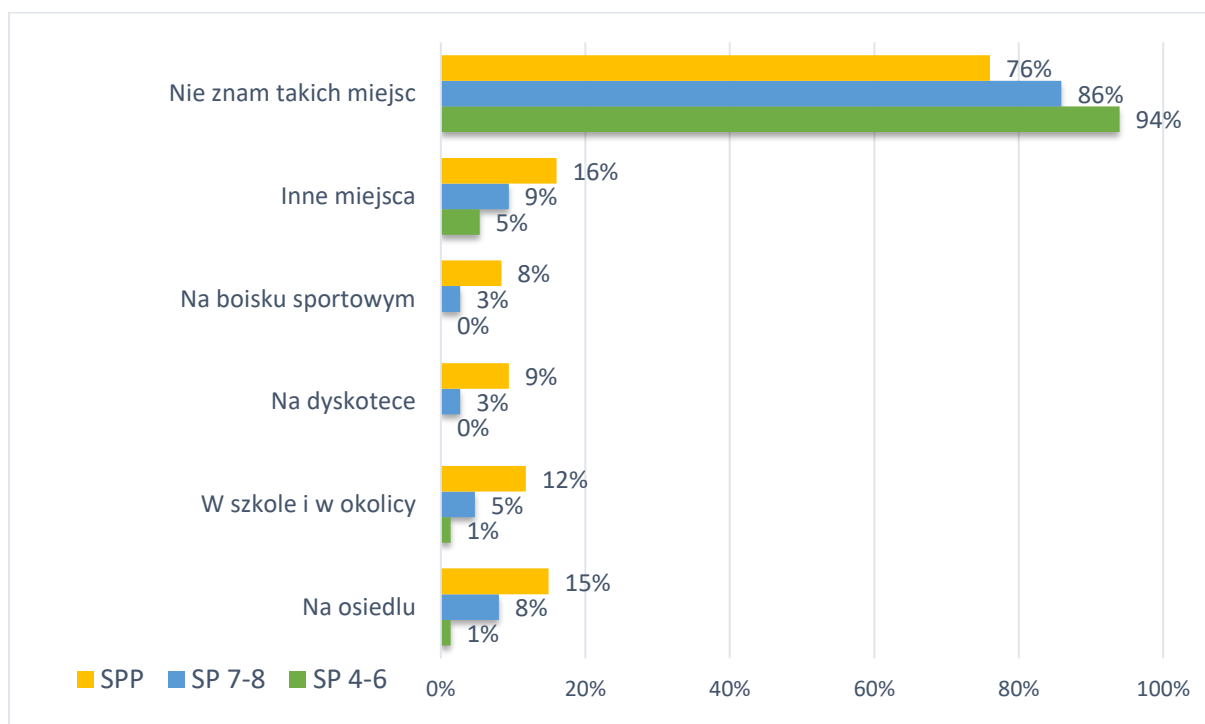
Ponadto, 3% uczniów klas 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych, a także 16% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy.

Wykres 65. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

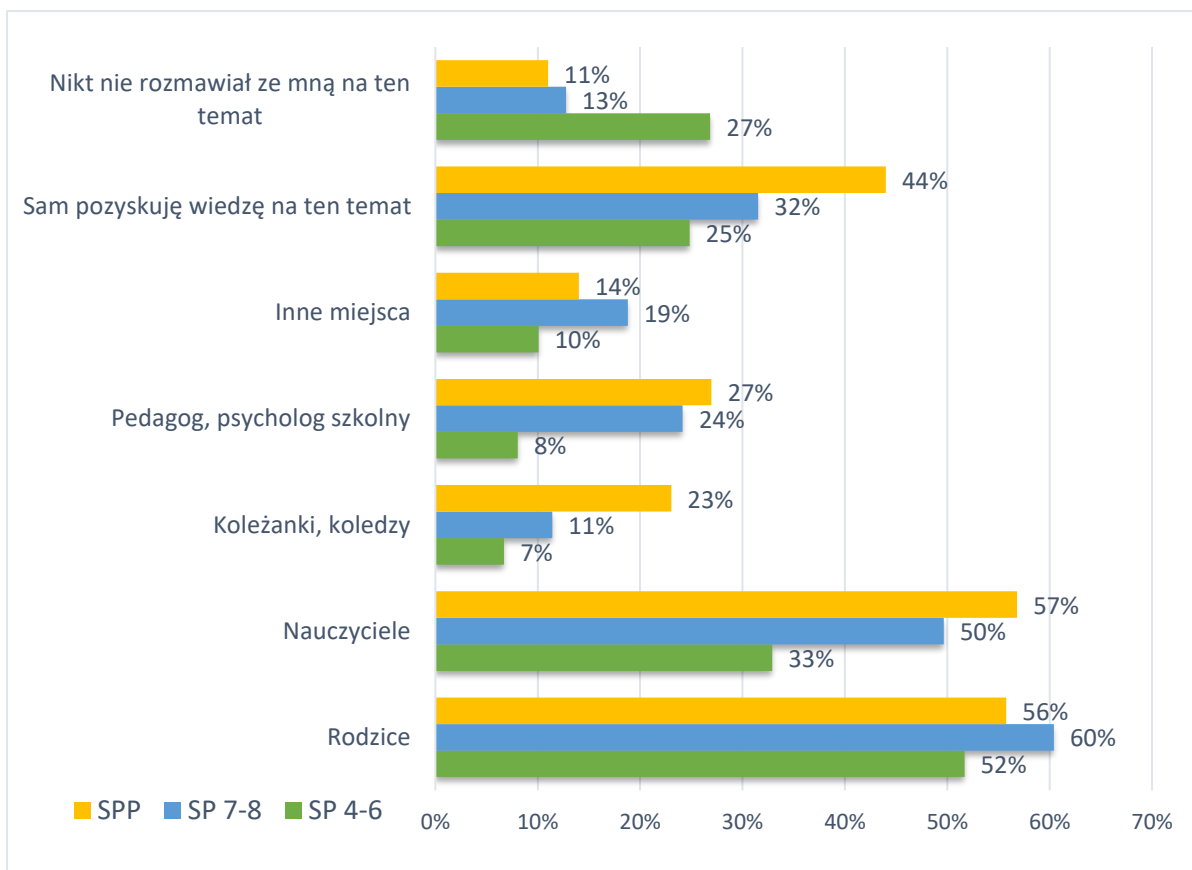
Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości **nie wiedzą, gdzie można je kupić**: SP 4-6 – 94%; SP 7-8 – 86%, SPP- 76%. **Aczkolwiek, niektórzy uczniowie wskazywali, że można je kupić na ich osiedlu** (SP 4-6 – 1%; SP 7-8 – 8%, SPP- 15%), w szkole i w okolicy (SP 4-6 – 1%; SP 7-8 – 5%, SPP- 12%), na dyskotecę (SP 7-8 – 3%, SPP- 9%), na boisku sportowym (SP 7-8 – 3%, SPP- 12%), na dyskotecę (SP 7-8 – 3%, SPP- 9%), na boisku sportowym (SP 7-8 – 3%, SPP- 8%) oraz w innych miejscach (SP 4-6 – 5%; SP 7-8 – 9%, SPP- 16%).

Wykres 66. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Większość badanych odbyła już z kimś rozmowę na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy (SP 4-6- 73%, SP 7-8- 87%, SPP- 89%). Osobami, z którymi dzieci i młodzież najczęściej podejmują ten temat są rodzice (SP 4-6- 52%, SP 7-8- 60%, SPP- 56%) oraz nauczyciele (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 50%, SPP- 57%).

Wykres 67. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

Przemoc w szkole

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi.

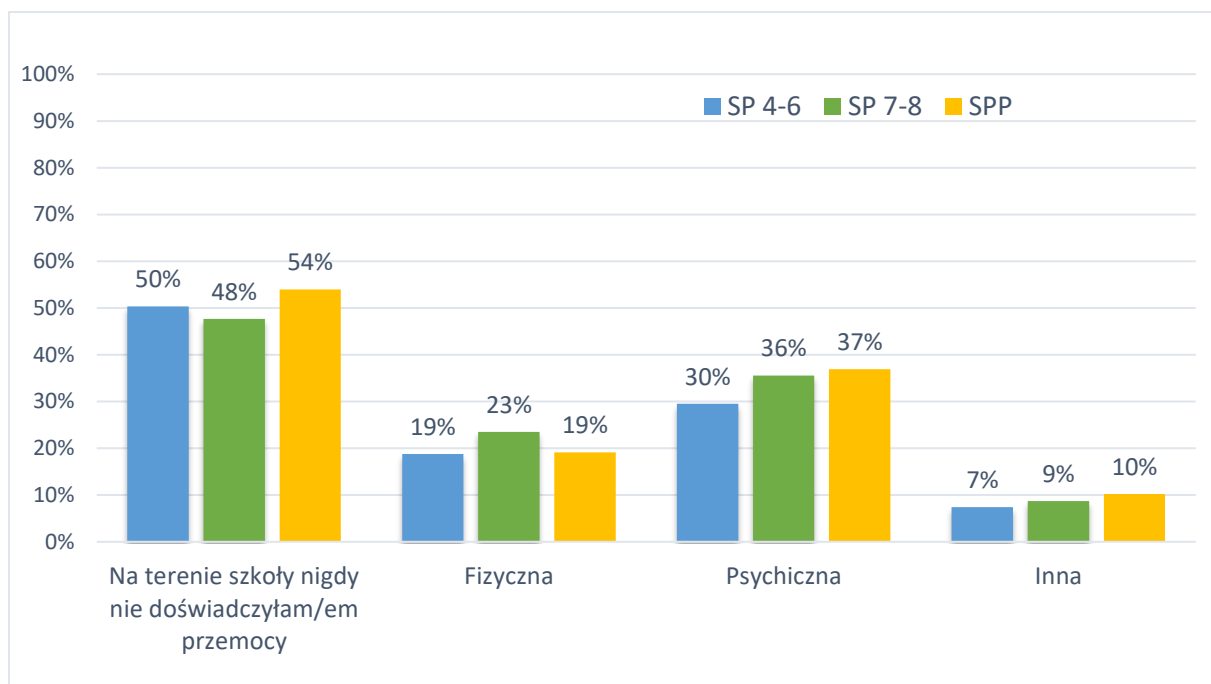
Przeprowadzone ankiety wśród uczniów w mieście Nowy Dwór Mazowiecki pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W pierwszej kolejności uczniom wyjaśniono, czym jest przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) oraz psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Następnie zostali zapytani, o to, jakiego rodzaju przemocy doświadczyli w szkole ze strony rówieśników.

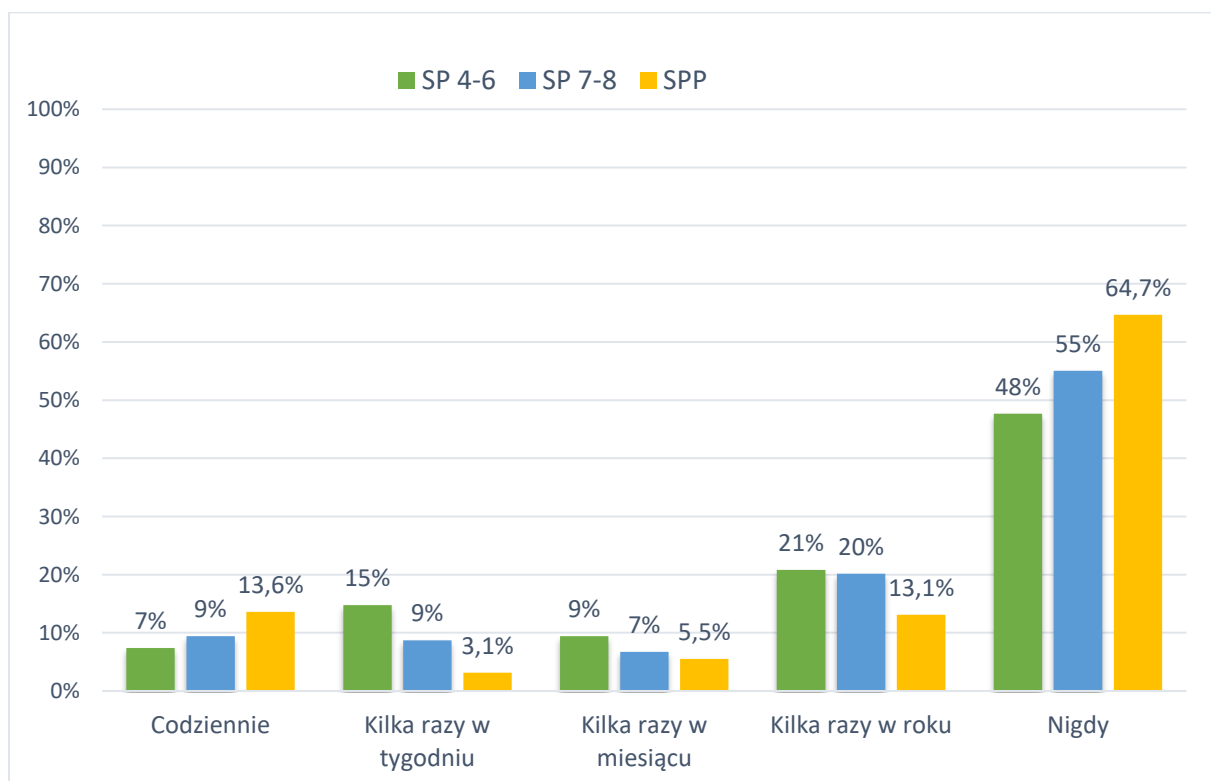
Jak wynika z przeprowadzonych badań ponad połowa badanych uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników. Jeżeli chodzi, o **młodszych uczniów SP, to 50% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 19% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 30% z nich doświadczyło przemocy psychicznej, a 7% doświadczyło innych niż wskazane form przemocy.** W przypadku starszych uczniów SP, **48% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 23% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 36% przemocy psychicznej, a 9% innej formy przemocy.** Natomiast uczniowie szkół ponadpodstawowych deklarują: **54% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 19% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 37% przemocy psychicznej, a 10% innej formy przemocy.** Uzyskane wyniki wskazują, że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

W kolejnym pytaniu **48%** uczniów klas 4-6 oraz **55%** uczniów klas 7-8 i **64,7%** uczniów SPP deklaruje, że **nie są ofiarami przemocy ze strony innych uczniów.** Część uczniów przyznaje, że **kilka razy w roku** (SP 4-6 – 21%; SP 7-8 – 20%; SPP- 13,1%) oraz **kilka razy w miesiącu** (SP 4-6 – 9%; SP 7-8 – 7%, SPP- 5,5%) doświadczają w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Pewna część uczniów deklaruje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole **kilka razy w tygodniu** (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 9%, SPP- 3,1%) lub **nawet codziennie** (SP 4-6 – 7%; SP 7-8- 9%; SPP- 13,6%).

Wykres 68. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole ze strony rówieśników (pytanie wielokrotnego wyboru).

Wykres 69. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?

Uzależnienie od nowoczesnych technologii

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)¹⁶.

Jeżeli chodzi o uczniów klas 4-6 czas spędzony przed komputerem przedstawia się następująco:

- 22% spędza przed komputerem do 2 godzin dziennie;
- 19% nie korzysta z komputera;
- 19% korzysta z komputera kilka razy w tygodniu;
- 17% spędza przed komputerem do 4 godzin dziennie;
- 13% spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie;
- 10% spędza przed komputerem do 6 godzin dziennie;

W przypadku uczniów klas 7-8 wyniki prezentują się:

- 28% spędza przed komputerem do 4 godzin dziennie;
- 21% korzysta z komputera kilka razy w tygodniu;
- 15% nie korzysta z komputera;
- 15% spędza przed komputerem do 2 godzin dziennie;
- 12% spędza przed komputerem do 6 godzin dziennie;
- 9% spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie.

Poniższe odsetki przedstawiają czas spędzony przed komputerem przez uczniów szkół ponadpodstawowych:

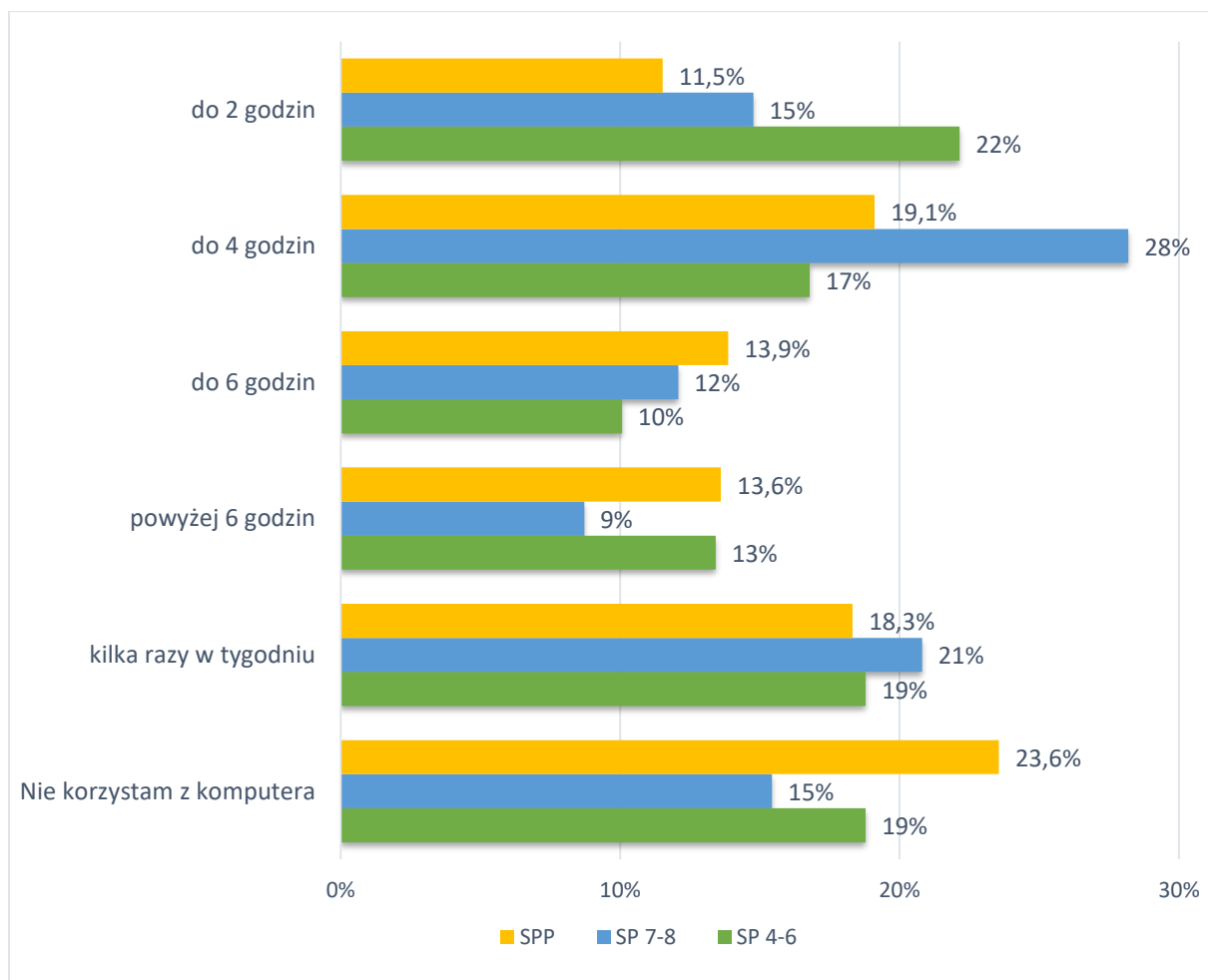
---

¹⁶ L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

- 23,6% nie korzysta z komputera.
- 19,1% spędza przed komputerem do 4 godzin dziennie;
- 18,3% korzysta z komputera kilka razy w tygodniu;
- 13,9% spędza przed komputerem do 6 godzin dziennie;
- 13,6% spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie;
- 11,5% spędza przed komputerem do 2 godzin dziennie.

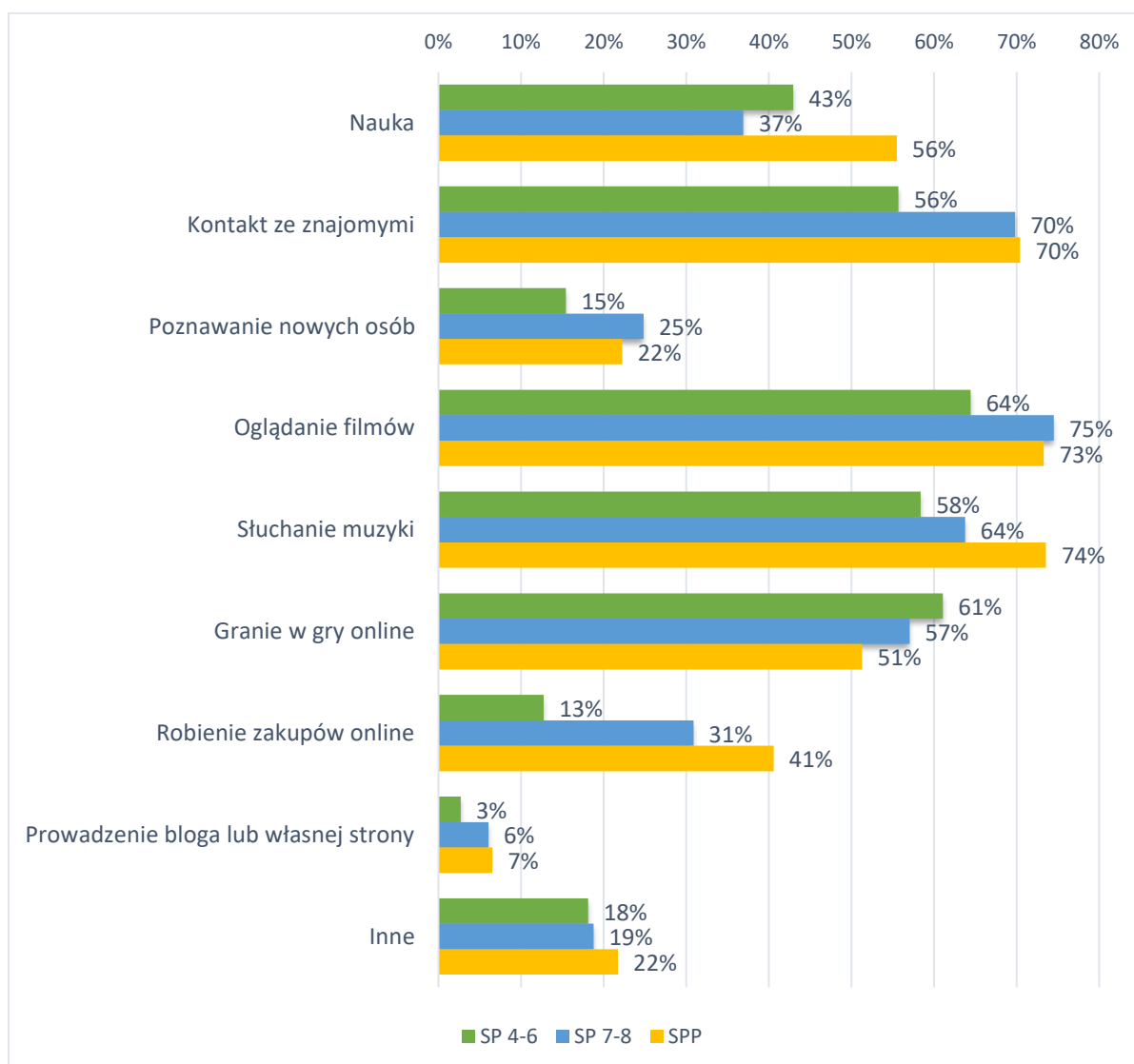
Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy korzystają z komputera powyżej 4 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.

Wykres 70. Częstotliwość korzystania z komputera.

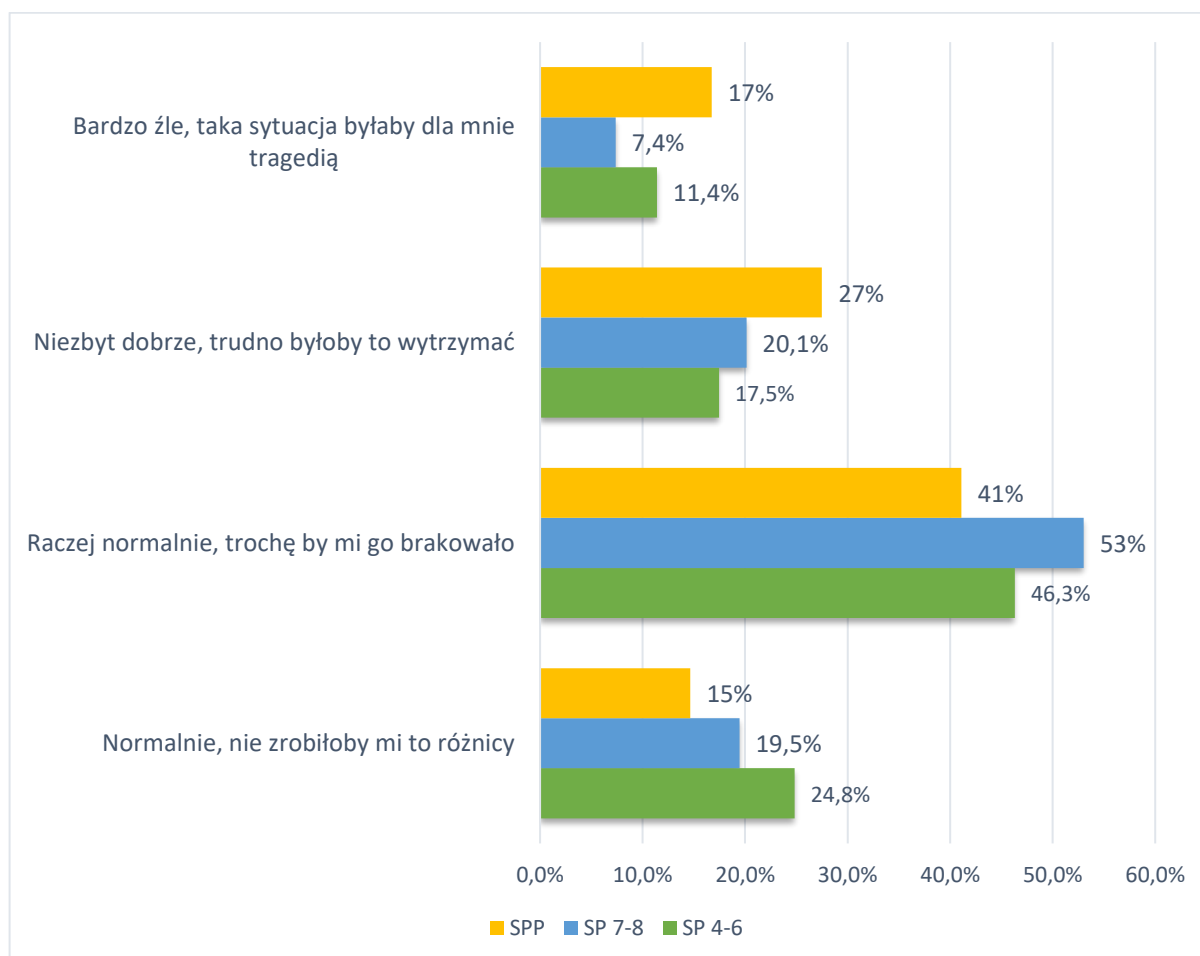
Oprócz powszechności używania przez dzieci i młodzież komputera i korzystania z internetu kolejnym ważnym elementem jest sposób jego wykorzystania. Uczniowie zostali poproszeni o określenie, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być oglądanie filmów** (SP 4-6 – 64%; SP 7-8 – 75%, SPP- 73%), **kontakt ze znajomymi** (SP 4-6 – 56%; SP 7-8 – 70%, SPP- 70%), **słuchanie muzyki** (SP 4-6 – 58%; SP 7-8 – 64%, SPP- 74%), **granie w gry online** (SP 4-6 – 61%; SP 7-8 – 57%, SPP- 51%). Nieco mniej czasu spędzanego przed komputerem dzieci i młodzież poświęcają na **naukę** (SP 4-6 – 43%; SP 7-8 – 37%, SPP- 56%), **robienie zakupów online** (SP 4-6 – 13%; SP 7-8 – 31%, SPP- 41%), **poznawanie nowych osób** (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 25%, SPP- 22%), **prowadzenie bloga lub własnej strony** (SP 4-6 – 3%; SP 7-8 – 6%, SPP- 7%), oraz **inne** (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 19%, SPP- 22%).

Wykres 71. Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z komputera (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Łącznie **71,1%** uczniów klas 4-6 oraz **72,5%** uczniów klas 7-8, a także **56%** uczniów SPP deklaruje, że **brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki**. Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że **odczulaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 17,5%; SP 7-8 – 20,1%, SPP- 27%)**. Jednocześnie dość znaczna grupa uczniów stwierdziła, że **korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie (SP 4-6– 11,4%; SP 7-8 – 7,4%, SPP- 17%)**.

Wykres 72. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?

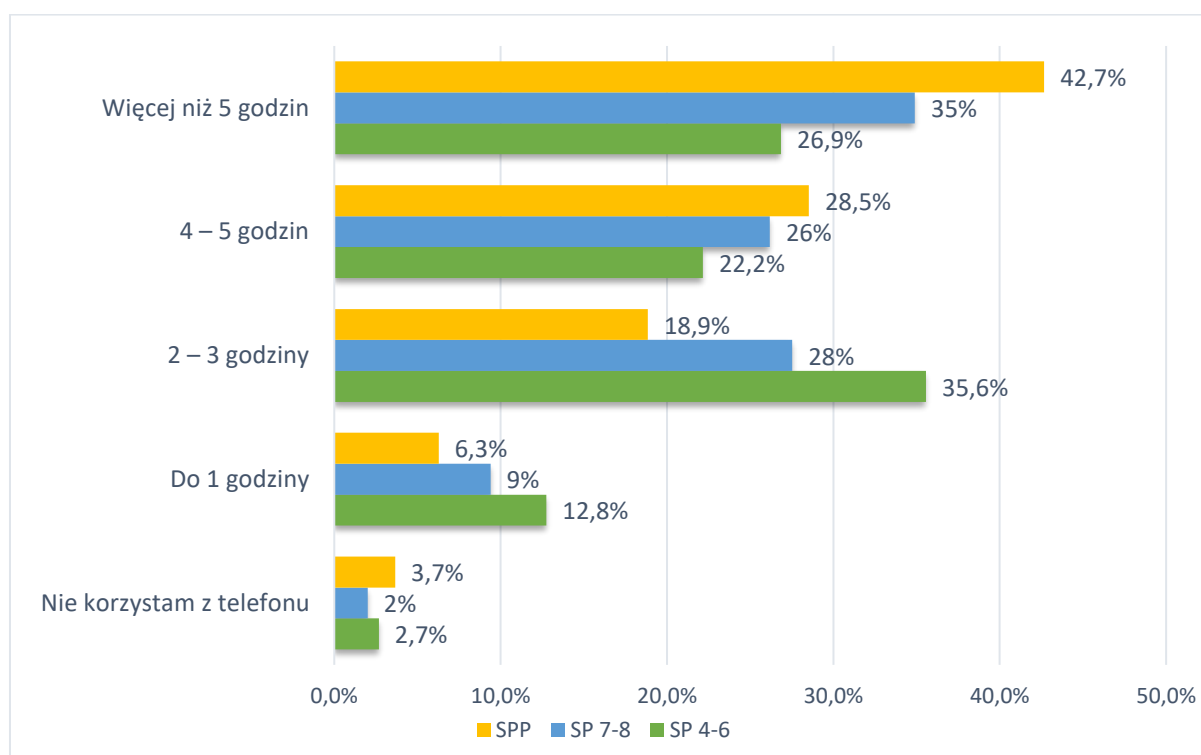

Wielość funkcji i aplikacji, jakie oferuje obecnie telefon komórkowy, sprawia, że komunikacja werbalna, będąca jego pierwotnym przeznaczeniem, schodzi na dalszy plan, a smartfon z dostępem do Internetu stał się narzędziem, za pomocą którego organizować możemy codzienne życie we wszystkich niemal aspektach: pracy, kontaktów towarzyskich, informacji, rozrywki, sportu, zakupów. Narzędzie to stało się wielu osobom niezbędne do tego stopnia, że nie potrafią bez niego funkcjonować; wzmożona intensywność użytkowania zaczyna nosić znamiona nadużywania, prowadząc do uzależnienia – fonoholizmu. Nadmierne

używanie telefonu komórkowego to zjawisko bardzo powszechne, zwłaszcza wśród młodzieży. określenie „uzależnienie” od nałogowego używania telefonu komórkowego należy stosować umiarkowanie, ponieważ w oficjalnych klasyfikacjach zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, ICD-10 jak i DSM-V nie wyodrębniono takiej kategorii zaburzeń.

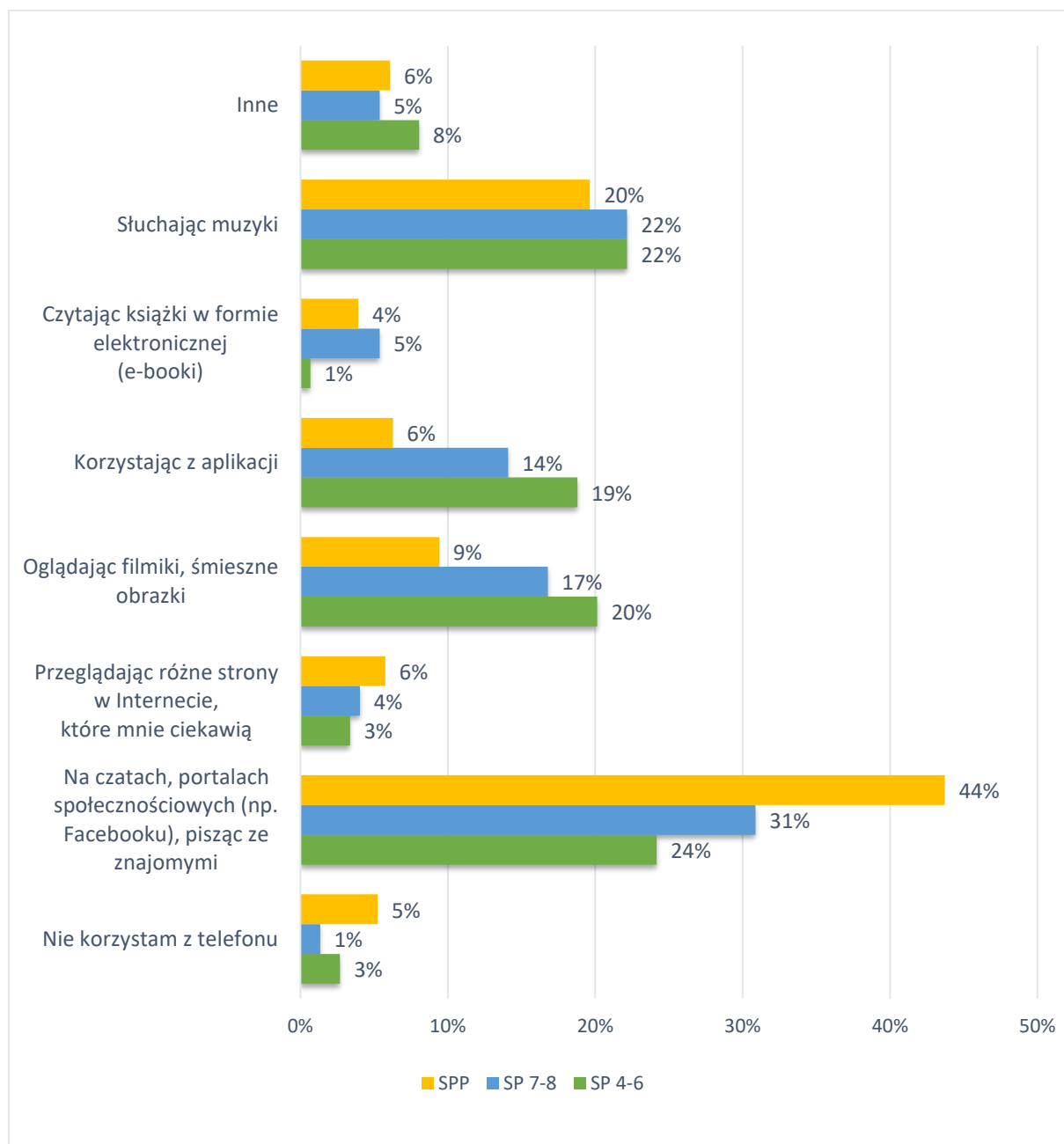
Jak wynika z przeprowadzonych badań, 35,6% uczniów klas 4-6, 28% uczniów klas 7-8 oraz 18,9% uczniów szkół ponadpodstawowych korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 49,1% uczniów klas 4-6 oraz 61% uczniów klas 7-8 i 71,2% uczniów ze szkół ponadpodstawowych deklaruje, że korzysta z telefonu 4 i więcej godzin dziennie. Relatywnie niewielki procent uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6: 12,8%, SP 7-8: 9%, SPP: 6,3%). Nieznaczny odsetek uczniów przyznaje, że nie korzysta z telefonu: SP 4-6: 2,7%, SP 7-8- 2%. SPP- 3,7%.

Wykres 73. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?

Korzystając z telefonu komórkowego uczniowie najczęściej poświęcają spędzony przed nim czas na: czatach, portalach społecznościowych (SP 4-6- 24%; SP 7-8- 31%; SPP- 44%), słuchaniu muzyki (SP 4-6- 22%; SP 7-8- 22%; SPP- 20%), oglądaniu śmiesznych filmików i obrazków (SP 4-6- 20%; SP 7-8- 17%, SPP- 9%) oraz korzystaniu z aplikacji (SP 4-6- 19%; SP 7-8- 14%, SPP-6%). Zdecydowanie mniejszy odsetek wskazał na czytanie ebooków (SP 4-6- 1%; SP 7-8- 5%; SPP- 4%), czy przeglądanie ciekawych stron w internecie (SP 4-6- 3%; SP 7-8- 4%; SPP- 6%).

Wykres 74. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

Nowoczesne technologie komunikacyjne trwale i w nieodwracalny sposób zmieniły obraz współczesnej rzeczywistości. Wielu zwłaszcza młodych ludzi, nie wyobraża sobie życia bez stałego bycia online, używania telefonu komórkowego czy przynależności do portalu społecznościowego. Współcześnie dzieci, młodzież, dorośli ciągle są „podłączeni” do wynalazków digitalnego świata, traktując je jako naturalne środowisko zaspokajania potrzeb. Dlatego e-uzależnienie jest nasilającym się problemem, dotyczącym coraz młodszych użytkowników nowoczesnych technologii. E-uzależnienia nie dają tak szybko negatywnych efektów jak inne uzależnienia, ale powodują ogromne spustoszenie w każdym z obszarów życia osoby uzależnionej i jej rodziny.

Hazard

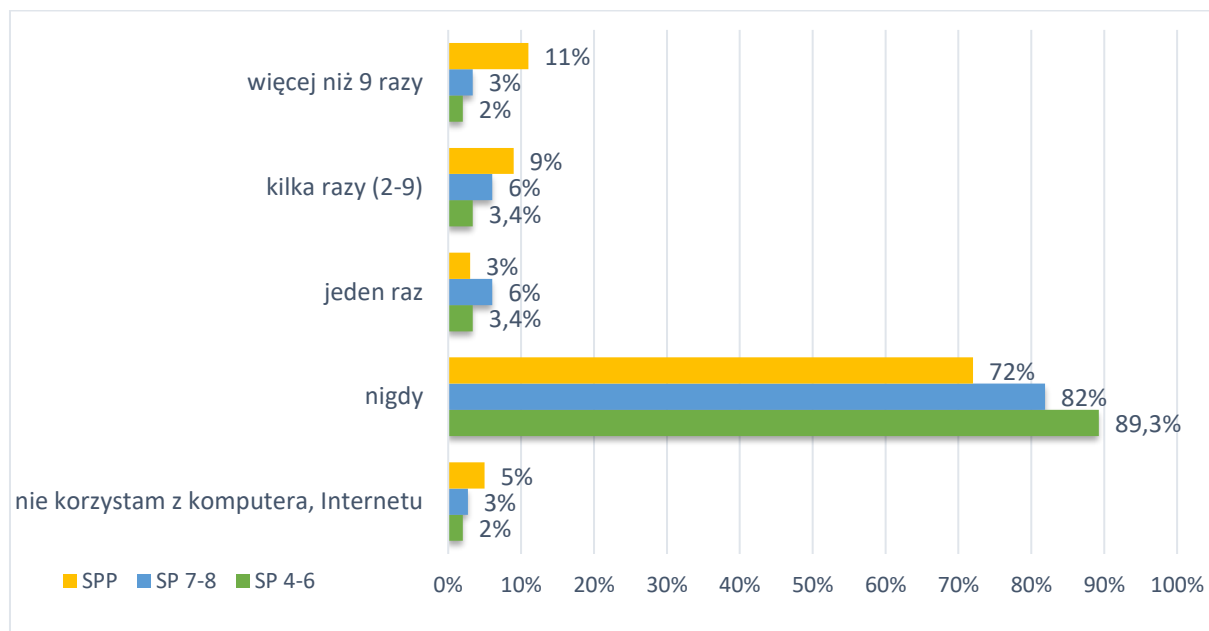
Hazard wydaje się rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodne gry hazardowe coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹⁷.

---

¹⁷ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

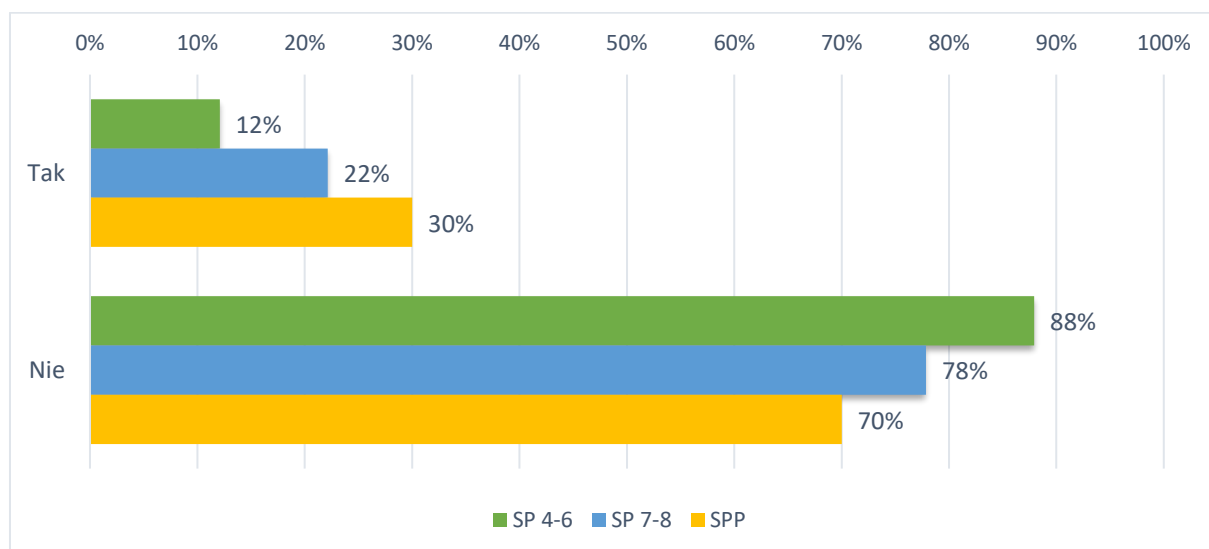
Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego w większości nie mają doświadczeń związanych z grami internetowymi na pieniądze. Jednakże, 10,7% uczniów klas 4-6, 18% uczniów klas 7-8, a także już 28% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że grało już w tego rodzaju gry. Ponadto, 5,4% młodszych oraz 9% starszych uczniów ze szkół podstawowych, a także 20% najstarszych badanych grało w gry internetowe na pieniądze kilka i więcej razy.

Wykres 75. Grałeś/aś w jakiegokolwiek gry Internetowe na pieniądze (np. poker)?

Poza tym, 12% uczniów klas 4-6, 22% uczniów klas 7-8 a także 30% uczniów ze szkół ponadpodstawowych brało już udział w zakładach bukmacherskich.

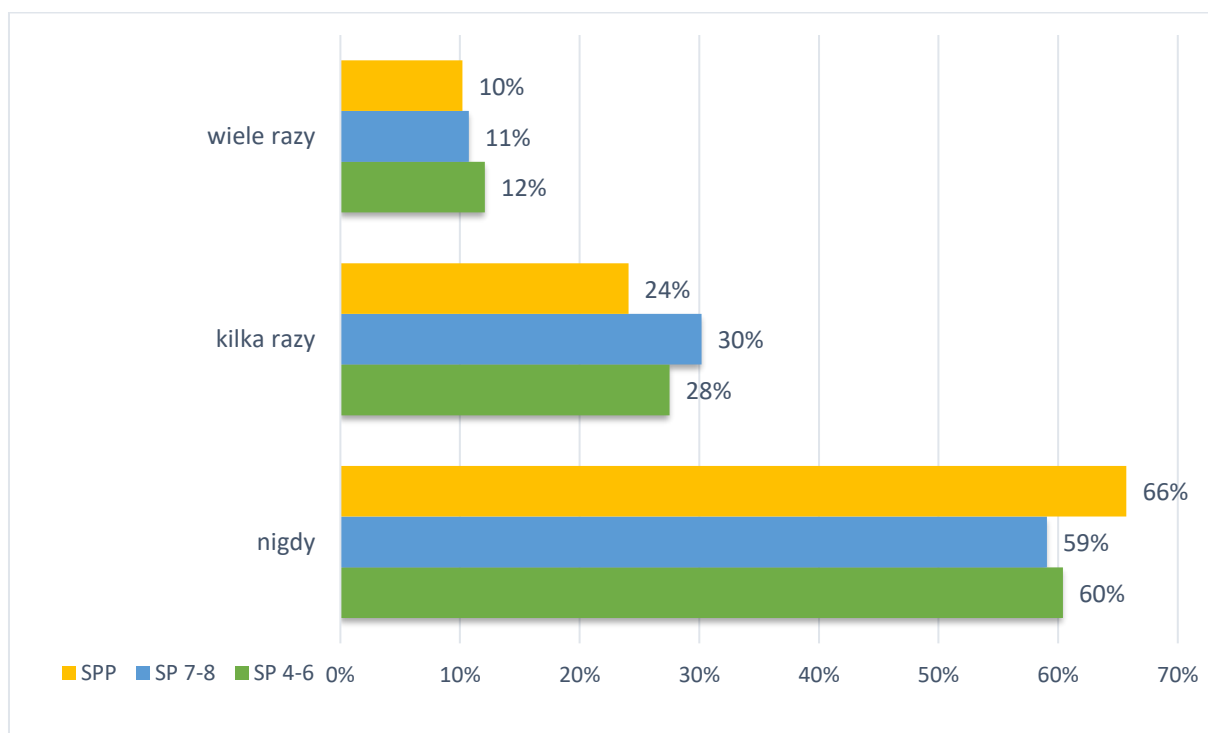
Wykres 76. Czy brałeś udział w zakładach bukmacherskich (obstawianie wyników meczu, totolotek, zakłady dotyczące wyścigów konnych itp.)?

Kolejne pytanie w tym obszarze dotyczyło gier na automatach. Jak wynika z przeprowadzonych badań są one najbardziej popularną formą gier hazardowych wśród dzieci i młodzieży z miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Do korzystania z tego rodzaju „rozrywki” przyznało się 40% uczniów klas 4-6, z czego 12% grało w nie już wiele razy, 41% uczniów klas 7-8 z czego 11% grało w niewiele razy oraz 34% uczniów ze szkół ponadpodstawowych, z czego 10% grało w nie już wiele razy.

Wykres 77. Czy grałeś/aś na automatach, w salonach gier?

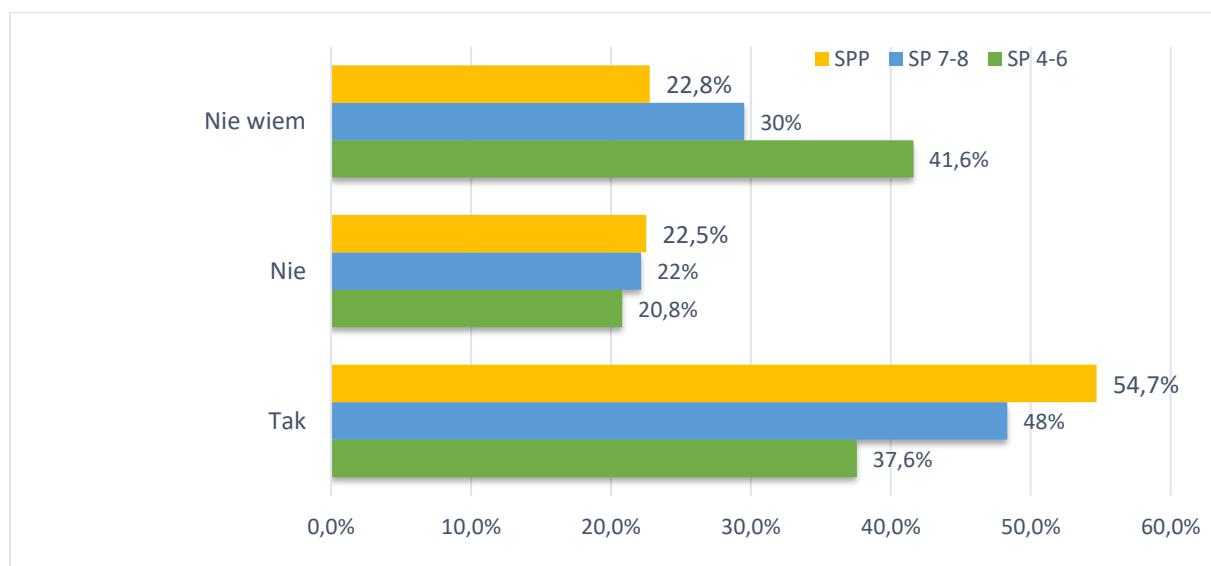
Zdalne nauczanie w opinii dzieci i młodzieży

Wybuch pandemii Covid-19 wywołał głębokie zmiany w dotychczasowym sposobie funkcjonowania. Długotrwała izolacja, nauka zdalna, związane z tym ograniczenie kontaktów z kolegami i koleżankami, a także obawy o zdrowie swoje i bliskich czy też żaloba po ich stracie – m.in. z takimi stresorami muszą zmagać się w trakcie pandemii dzieci i młodzież, co negatywnie wpływa na stan psychiki wielu z nich. Świadczą o tym wyniki licznych badań oraz statystyki z wielu krajów świata, w tym także z Polski.

Zdalna nauka to nic innego, jak edukacja w domu, na tak zwaną odległość. Z wykorzystaniem komputera oraz dostęp do Internetu. Uczniowie wraz z nauczycielem na lekcje łączą się poprzez platformę, dostępną w danej szkole. Zdalna nauka odbywa się w godzinach porannych, w takich samych, jak odbywałyby się lekcje stacjonarnie. Wraz z pandemią koronawirusa nauka online stała się koniecznością, a nie tylko opcją lub wygodą.

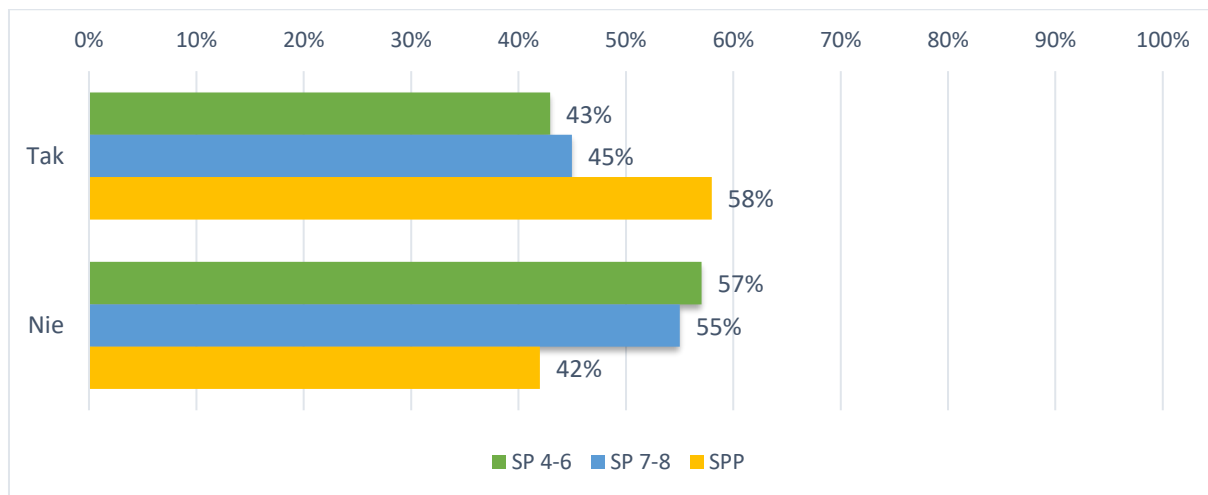
Nauczanie zdalne ma zarówno swoje wady, jak i zalety. Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego zostali zapytani o to, czy w przyszłości nadal chcieliby uczyć się zdalnie. **Wraz z wiekiem wzrasta odsetek uczniów, którzy chcieliby uczyć się zdalnie: SP 4-6- 37,6%; SP 7-8- 48%, SPP- 54,7%.** Aczkolwiek, 20,8% najmłodszych uczniów i 22% starszych uczniów ze szkół podstawowych oraz 22,5% uczniów szkół ponadpodstawowych nie chciałoby wracać do zdalnego nauczania. Pozostali uczniowie zaznaczyli odpowiedź „nie wiem”: SP 4-6- 41,6%; SP 7-8- 30%; SPP- 22,8%.

Wykres 78. Czy w przyszłości chciałbyś uczyć się zdalnie lub częściowo zdalnie?

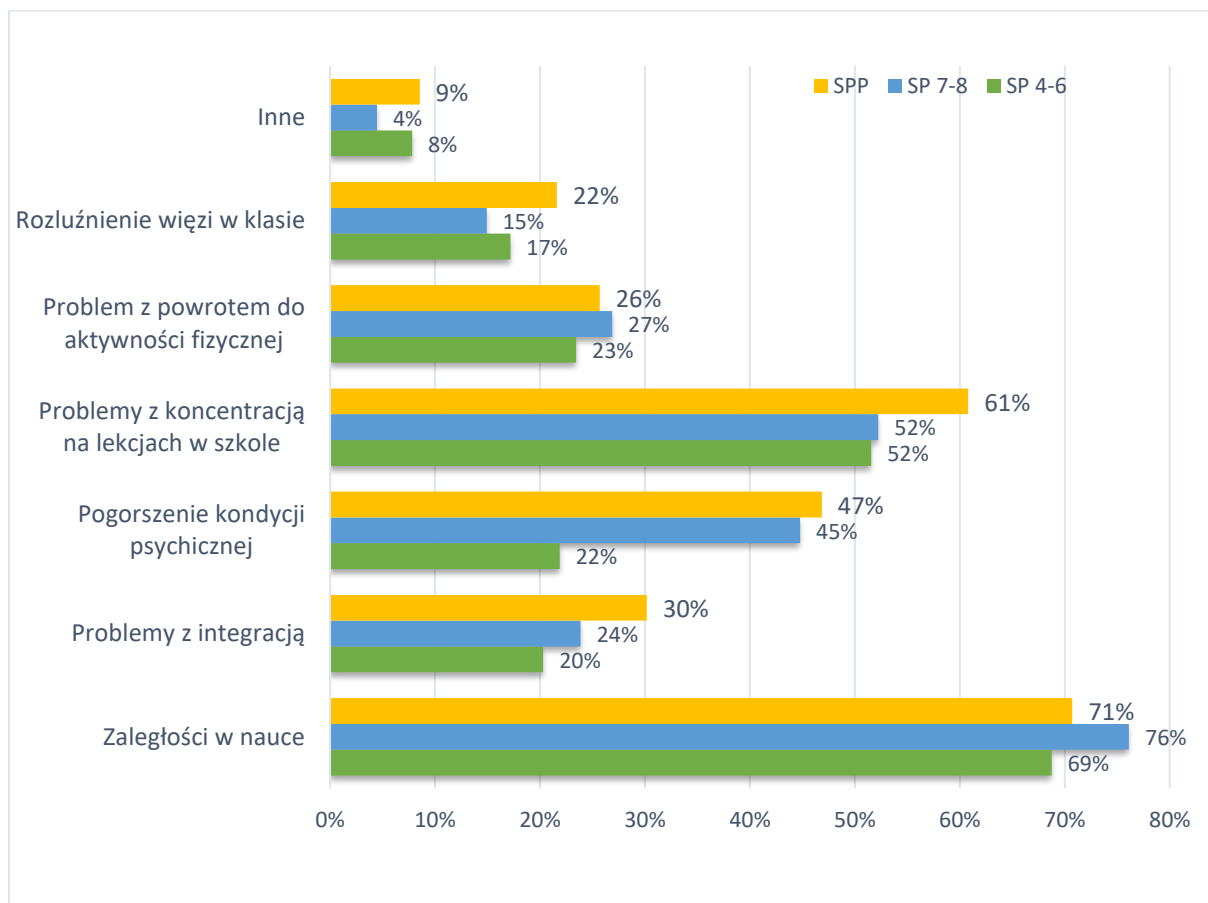

Znaczny odsetek uczniów wskazuje, że po powrocie do szkoły ze zdalnego nauczania ma trudności: SP 4-6- 43%; SP 7-8- 45%; SPP- 58%. Badani najczęściej wskazywali na takie trudności jak: zaległości w nauce (SP 4-6- 69%; SP 7-8- 76%; SPP- 71%), problemy z koncentracją na lekcjach (SP 4-6- 52%; SP 7-8- 52%; SPP- 61%) oraz pogorszenie kondycji psychicznej (SP 4-6- 22%; SP 7-8- 45%; SPP- 47%).

Wykres 79. Czy po powrocie do szkoły, po nauce zdalnej, masz jakieś trudności?

Wykres 80. Jakie to trudności?

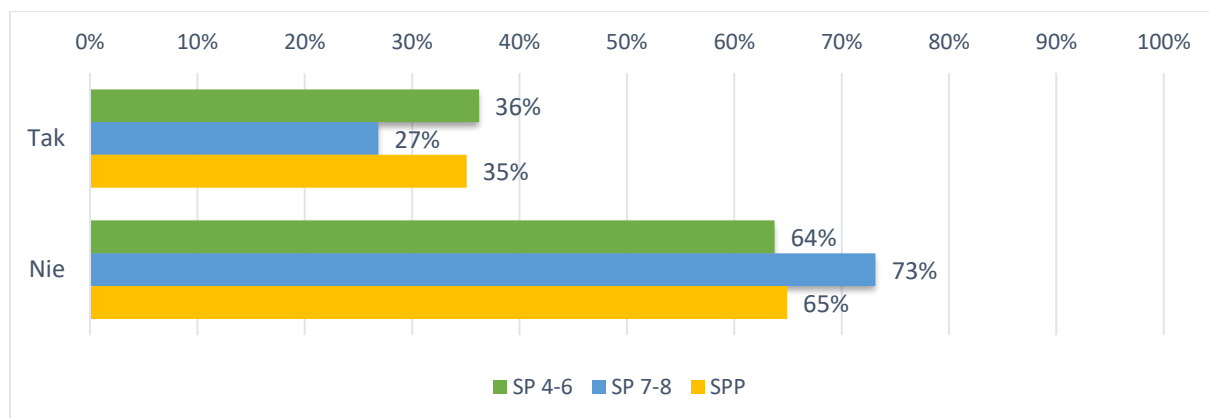

Konflikt zbrojny w Ukrainie

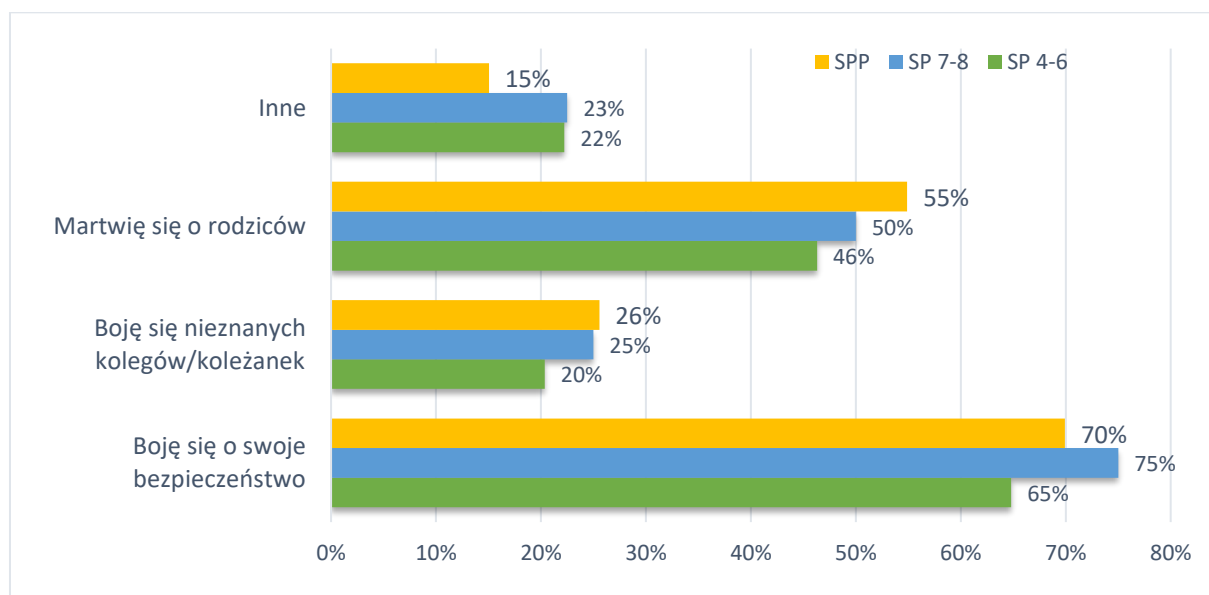
Obecna sytuacja w Ukrainie sprawia, że nie tylko dorośli, odczuwają lęk i niepokój, ale także dzieci. O ile dorośli zdążyli wypracować swoje mechanizmy radzenia sobie z lękiem, to dzieci potrzebują wsparcia, żeby zrozumieć i zaakceptować nową sytuację.

W przeprowadzonej ankiecie zapytaliśmy więc dzieci i młodzież ze szkół w Nowym Dworze Mazowieckim czy odczuwają lęk z powodu konfliktu zbrojnego w Ukrainie- 36% uczniów klas 4-6, 27% uczniów klas 7-8 oraz 35% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało odpowiedź twierdzącą. Badani wskazywali najczęściej, że boją się o swoje bezpieczeństwo (SP 4-6- 65%; SP 7-8- 75%; SPP- 70%) oraz martwią się o rodziców (SP 4-6- 46%; SP 7-8- 50%; SPP- 55%)¹⁸.

Wykres 81. Czy odczuwasz lęk z powodu konfliktu zbrojnego w Ukrainie?

Wykres 82. Jakiego rodzaju to lęk?

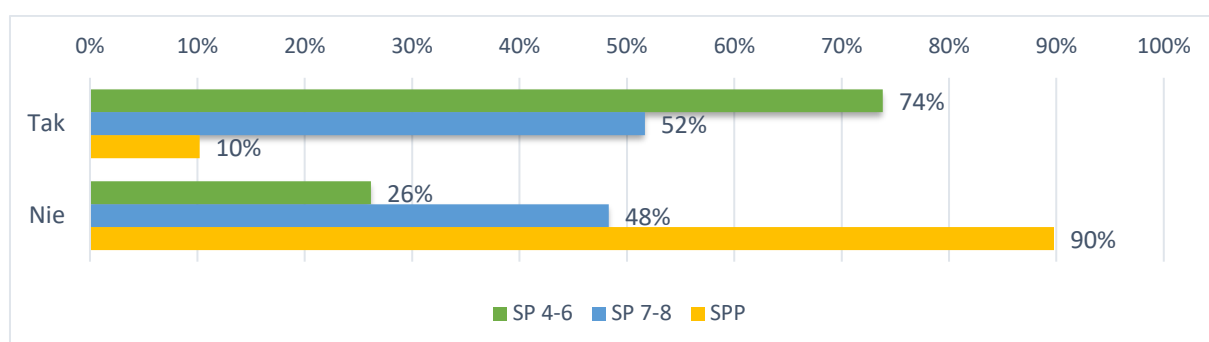

¹⁸ Odsetki dotyczą uczniów, którzy odczuwają lęk.

Od czasu wybuchu wojny trud przyjęcia uczniów z Ukrainy spadł na placówki i samorządy, a także na samych nauczycieli i rodziców, którzy niejednokrotnie wzięli na siebie finansowy i fizyczny wysiłek zorganizowania ukraińskim dzieciom przywitania, wyprawek i adaptacji. Polscy uczniowie codziennie mają kontakt z dziećmi, które przybywają z Ukrainy.

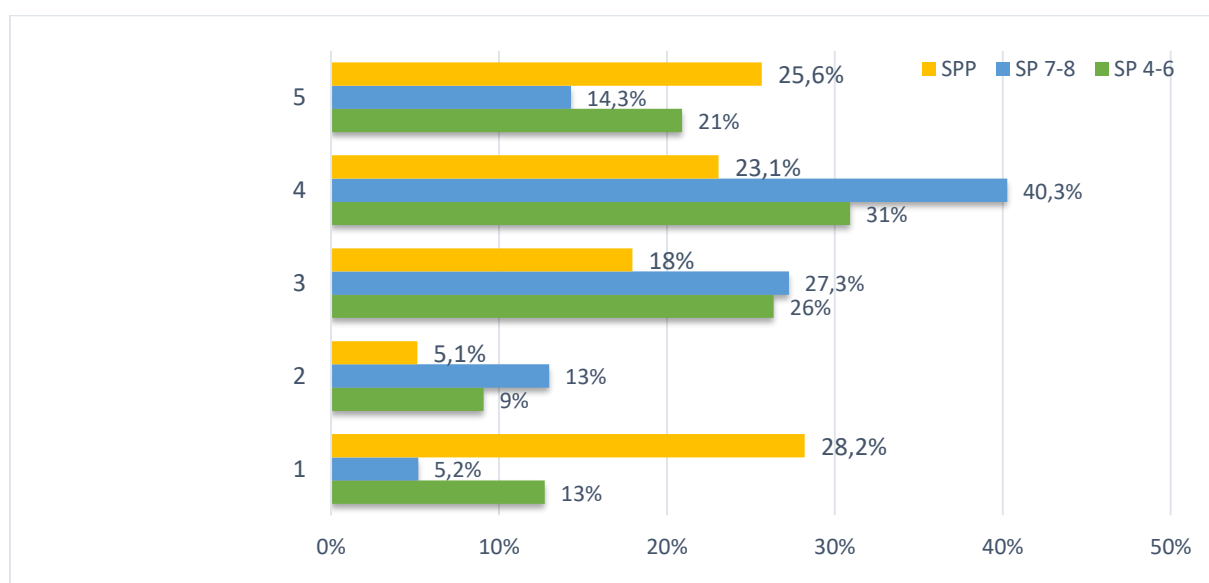
Jak wynika z badań przeprowadzonych w Nowym Dworze Mazowieckim znaczny odsetek uczniów ze szkół podstawowych ma w swojej klasie nowych kolegów/koleżanki z Ukrainy: SP 4-6- 74%; SP 7-8- 52%. W przypadku uczniów ze szkół ponadpodstawowych odsetek ten jest mniejszy- SPP- 10%.

Wykres 83. Czy w swojej klasie masz nowych kolegów/koleżanki z Ukrainy?

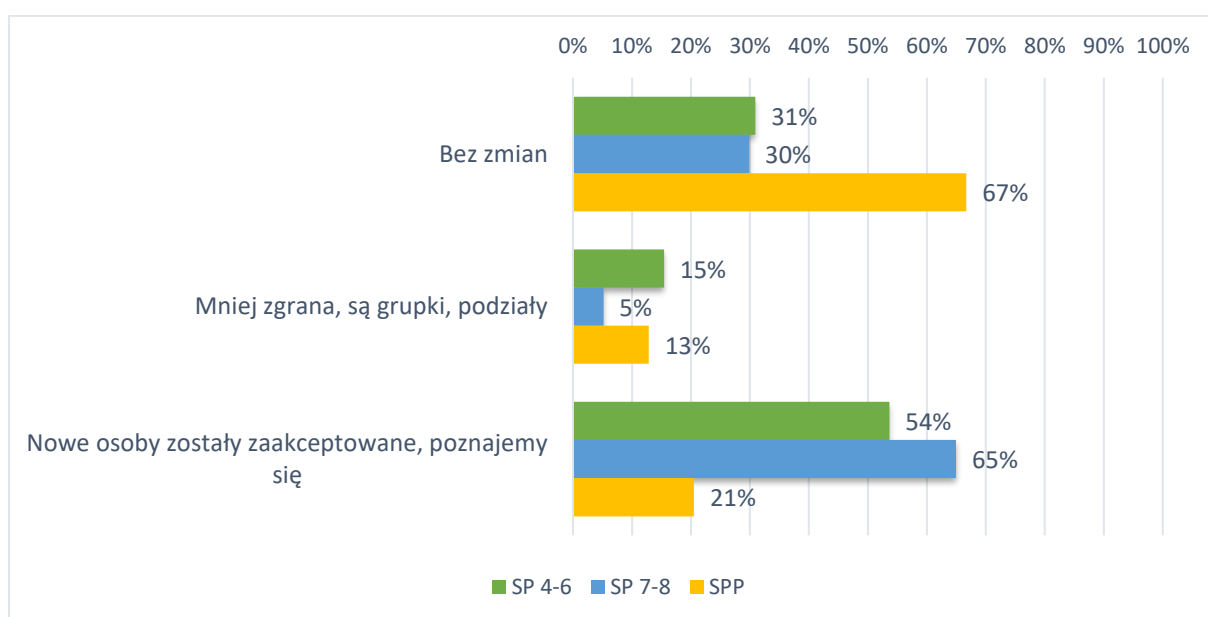
Następnie poprosiliśmy badanych uczniów o określenie w skali od 1 do 5 stopnia sympatii do nowych kolegów/koleżanek z Ukrainy, gdzie 5 oznacza dużą sympatię, a 1 niechęć. Wyniki wskazują, że uczniowie w większości odczuwają sympatię do ukraińskich dzieci, jednak są też tacy, którzy darzą je niechęcią. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 84. W jakim stopniu odczuwasz sympatię w stosunku do nowych kolegów/koleżanek z Ukrainy?

Ostatnim zadaniem pytaniem w tym obszarze było to, czy przyjęcie ukraińskich dzieci miało wpływ na stosunki w klasach, do których uczęszczają badani. Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego wskazywali zazwyczaj, że nowe osoby zostały zaakceptowane w ich klasie i są na etapie poznawania się (SP 4-6- 54%; SP 7-8- 65%; SPP- 21%) lub też, że stosunki koleżeńskie nie uległy zmianom (SP 4-6- 31%; SP 7-8- 30%; SPP- 67%). Nie należy jednak bagatelizować, iż 15% uczniów z klas 4-6, 5% uczniów z klas 7-8 oraz 15% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że po przyjęciu uczniów z Ukrainy ich klasy są mniej zgrane, nastąpił podział na grupy.

Wykres 85. Po przyjęciu nowych uczniów z Ukrainy Twoja klasa jest...

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2022 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2018 ROKU

Wyniki badań realizowanych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki w roku 2022, porównano również z wynikami badań diagnozy zagrożeń społecznych z 2018 roku. Do analizy porównawczej wybrano te badania, które zostały przeprowadzone w oparciu o podobną metodologię i cel badań. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

Dorośli mieszkańcy

Tabela 14. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród pełnoletnich mieszkańców miasta.

	DIAGNOZA Z 2018 ROKU	DIAGNOZA Z 2022 ROKU
OCENA WAŻNOŚCI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE	Za najistotniejsze problemy mieszkańcy uznali alkoholizm i zanieczyszczenie środowiska.	Za najistotniejsze problemy mieszkańcy uznali uzależnienie od alkoholu uzależnienie od narkotyków/dopalaczy oraz zjawisko przemocy domowej.
PROBLEM ALKOHOLOWY	Największa część respondentów zadeklarowała, że pije kilka razy w roku (45%), 22% kilka razy w miesiącu, natomiast 4% respondentów robi to kilka razy w tygodniu i tylko 1% - codziennie. Abstynencję deklaruje 29% mieszkańców.	Do picia alkoholu kilka razy w miesiącu przyznało się 36,5% badanych, kilka razy w roku-30,5%, raz w tygodniu-16%, kilka razy w tygodniu-7,5%, a 0,5%- prawie codziennie. Abstynencję deklaruje 9% mieszkańców.
	Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że w dniu, w którym spożywa alkohol, wypija 1-2 porcji tego napoju (57%). 27% mieszkańców wskazuje na 3-4, natomiast 9% na 5-7. Poza tym, respondenci przyznali, że spożywają	Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 35% oraz 1-2 porcje- 32%. Poza tym, respondenci przyznali, że spożywają jednorazowo 5-6 porcji alkoholu- 15,5%, lub też 7 porcji i więcej- 6,5%.

	7 porcji i więcej- 6%.	
	Mieszkańcy Nowego Dworu Mazowieckiego spożyli po raz pierwszy napoje wysokoprocentowe w większości w wieku 16-25 lat (81%).	Nieco ponad połowa respondentów- 51,5% przyznaje, że pierwszy raz piło alkohol w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia.
PROBLEM NIKOTYNOWY	72% mieszkańców zadeklarowało, że nie pali papierosów.	21% mieszkańców zadeklarowało, że nie pali papierosów.
	Do regularnego palenia papierosów przyznało się 23% mieszkańców.	Do regularnego palenia papierosów przyznało się 45,5% mieszkańców.
PROBLEM NARKOTYKOWY	Z badań wynika, że największą popularność w środowisku lokalnym ma marihuana.	Badani wskazywali, że największą popularność w ich środowisku lokalnym ma marihuana oraz haszysz.
PROBLEM PRZEMOCY	30% mieszkańców zadeklarowało znajomość osoby dotkniętej problemem przemocy w rodzinie.	10,5% respondentów zaznaczyło, że zna osoby doświadczające przemocy w rodzinie.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 15. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród pracowników OPS.

	DIAGNOZA Z 2018 ROKU	DIAGNOZA Z 2022 ROKU
OCENA WAŻNOŚCI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE	Za jeden z najistotniejszych problemów społecznych badani uznali alkoholizm.	Za jeden z najistotniejszych problemów społecznych badani uznali alkoholizm.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Tabela 16. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród sprzedawców napojów alkoholowych.

	DIAGNOZA Z 2018 ROKU	DIAGNOZA Z 2022 ROKU
SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM NIEPELNOLETNIM	30% ankietowanych przyznaje, że nigdy nie było świadkiem sytuacji, gdzie osoba nieletnia chciała kupić alkohol.	Żaden z ankietowanych nie przyznał, że osoby niepełnoletnie nie podejmują prób zakupu alkoholu w obsługiwanym przez niego punkcie
	Większość respondentów- 90% zadeklarowało, iż nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej. 7% badanych wskazało zdarzyło się to raz lub kilka razy, a 3% sprzedawców- wiele razy.	Wszyscy respondenci deklarują, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, o której wiedzieli, że nie jest pełnoletnia.
	37% zadeklarowało, że zawsze sprawdza dowody osobiste klientów co, do których pełnoletności nie mają pewności, że są pełnoletnie. 33% sprzedawców robiło to	W przypadku wątpliwości, co do wieku, 5% badanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, 90% robi to często, a 5% rzadko.

	wiele razy, 13% - raz lub kilka razy, a 17% przyznało, że nigdy.	
SPOŻYWANIE ALKOHOŁU W OBREMBIE SKLEPU	40% badanych wskazało, że przypadki spożywania alkoholu w obrębie sklepu mają miejsce rzadko i czasami, 10% osoby przyznają, że często i 3% uważa, że bardzo często. Pozostałe 47% zaznaczyło, że nie zdarzają się nigdy.	50% badanych wskazało, że przypadki spożywania alkoholu w obrębie sklepu zdarzają się kilka razy w roku, a 40%, że kilka razy w miesiącu. Pozostałe 10% wskazało, że nie zdarzają się nigdy.

Uczniowie

Tabela 17. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów.

	DIAGNOZA Z 2018 ROKU	DIAGNOZA Z 2022 ROKU
PROBLEM ALKOHOŁOWY	42% uczniów ze szkół podstawowych, 76% uczniów gimnazjów oraz 92% uczniów szkół ponadgimnazjalnych odpowiedziało twierdząco na pytanie czy osoby w ich wieku piją alkohol.	14,8% uczniów klas 4-6, 58% uczniów klas 7-8 oraz aż 83,5% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.
	Po alkohol sięgnęło 39% uczniów ze szkół podstawowych, 46% uczniów gimnazjów oraz 78% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.	2,7% uczniów klas 4-6, 17% uczniów klas 7-8 i 61% uczniów szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że spożywało już alkohol.
	Zdecydowana większość uczniów próbowała piwa.	Uczniowie generalnie najczęściej sięgają po piwo.

	Jak wynika z deklaracji uczniów, większość rodziców wie, że ich dzieci próbowały pić alkohol.	Jak wynika z deklaracji uczniów, ich rodzice najczęściej wiedzą, że mają już za sobą inicjację alkoholową.
PROBLEM NIKOTYNOWY	Aż 57 % uczniów szkół podstawowych, 80% uczniów gimnazjów oraz 91% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wskazało, że ich rówieśnicy palą papierosy.	31% młodszych i 66,4% starszych uczniów ze szkół podstawowych oraz aż 84% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy.
	Ponad połowa respondentów ze szkół podstawowych nigdy nie paliła papierosów (71%), 18% próbowało kilka razy, a 4% pali często. Regularne palenie, deklaruje 6% badanych. Jeżeli chodzi o uczniów gimnazjów, to 65% przyznało, że nigdy tego nie robiło, 26% próbowało kilka razy, 2% pali często, a 7% deklaruje regularne palenie. W przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych ponad połowa respondentów nigdy nie paliła papierosów (53%), 37% próbowało kilka razy, a 6% pali często. Regularne palenie, deklaruje 4% badanych.	Inicjację nikotynową ma za sobą 6% uczniów klas 4-6, z czego 5% spróbowało papierosa tylko raz, a 1% pali papierosy od czasu do czasu. Jeżeli chodzi o starszych uczniów ze szkół podstawowych, to inicjację nikotynową ma za sobą 17,4%, z czego 4% pali papierosy regularnie, 8,7% spróbowało papierosa tylko raz, a 4,7% pali papierosy od czasu do czasu. Natomiast w przypadku uczniów ze szkół ponadpodstawowych, to inicjację nikotynową ma za sobą 36%, z czego 11% pali papierosy regularnie, 12% spróbowało papierosa tylko raz, a 13% pali papierosy od czasu do czasu

PROBLEM NARKOTYKOWY	8% uczniów szkół podstawowych, 9% gimnazjalistów oraz 14% uczniów szkół ponadgimnazjalnych przyznało, że do zażywania narkotyków/ dopalaczy.	3% uczniów klas 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych, a także 16% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy.
	Większość uczniów nie zna miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.	Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości nie wiedzą, gdzie można je kupić
GRANIE W GRY HAZARDOWE	Najbardziej popularną formą gier wśród uczniów były gry liczbowe.	Najbardziej popularną formą gier hazardowych wśród badanych są gry na automatach.
PROBLEM PRZEMOCY	Prawie połowa uczniów szkół podstawowych, 1/3 gimnazjalistów oraz 13% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wskazało w ich szkole występuje problem między uczniami.	Okolo połowa badanych uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników.
UZALEŻNIENIE OD NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII	Większość uczniów ze szkół ponadpodstawowych korzysta z telefonu komórkowego 1-3 godz. (35%) oraz 3-6 godz. (30%). Warto zwrócić uwagę na to, że 11% przyznaje, że robi to 6-10 godz., a 12% powyżej 10 godz. Tylko 4% uczniów deklaruje, że nie korzysta z telefonu	35,6% uczniów klas 4-6, 28% uczniów klas 7-8 oraz 18,9% uczniów szkół ponadpodstawowych korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 49,1% uczniów klas 4-6 oraz 61% uczniów klas 7-8 i 71,2% uczniów ze szkół ponadpodstawowych deklaruje,

	komórkowego. Jeżeli chodzi o uczniów gimnazjów- większość osób korzysta z telefonu komórkowego 1-3 godz. (29%) oraz 3-6 godz. (30%). Poza tym, 19% przyznaje, że robi to 6-10 godz., a 12% powyżej 10 godz. Tylko 3% uczniów deklaruje, że nie korzysta z telefonu komórkowego. W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych większość osób korzysta z telefonu komórkowego 1-3 godz. (31%) oraz 3-6 godz. (31%). Kolejno, 12% przyznaje, że robi to 6-10 godz. i również 12% powyżej 10 godz. Tylko 4% uczniów deklaruje, że nie korzysta z telefonu komórkowego.	że korzysta z telefonu 4 i więcej godzin dziennie. Relatywnie niewielki procent uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6: 12,8%, SP 7-8: 9%, SPP: 6,3%). Nieznaczny odsetek uczniów przyznaje, że nie korzysta z telefonu: SP 4-6: 2,7%, SP 7-8- 2%. SPP- 3,7%.
	Większość respondentów ze szkół podstaowych zaznaczyło, że korzysta z komputera/internetu 1-3 godz. (34%) oraz 3-6 godz. (24%). 16% korzysta z komputera lub Internetu powyżej 6 godz. a 15% - do 1 godz. Jeżeli chodzi o uczniów gimnazjów, to 1/3 zaznaczyła odpowiedź 1-3 godz. (34%), a 1/43-6 godz. (25%). Poza tym, 20% korzysta z komputera	Jeżeli chodzi o uczniów klas 4-6 czas spędzony przed komputerem przedstawia się następująco: ➤ 22% spędza przed komputerem do 2 godzin dziennie; ➤ 19% nie korzysta z komputera; ➤ 19% korzysta z komputera kilka razy w tygodniu; ➤ 17% spędza przed

	lub Internetu powyżej 6 godz. a 15% - do 1 godz. W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych większość respondentów zaznaczyło odpowiedź 1-3 godz. (42%) oraz 3-6 godz. (23%). 18% korzysta z komputera lub Internetu powyżej 6 godz. a 13% - do 1 godz.	komputerem do 4 godzin dziennie; ➤ 13% spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie; ➤ 10% spędza przed komputerem do 6 godzin dziennie; W przypadku uczniów klas 7-8 wyniki prezentują się: ➤ 28% spędza przed komputerem do 4 godzin dziennie; ➤ 21% korzysta z komputera kilka razy w tygodniu; ➤ 15% nie korzysta z komputera; ➤ 15% spędza przed komputerem do 2 godzin dziennie; ➤ 12% spędza przed komputerem do 6 godzin dziennie; ➤ 9% spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie. Poniższe odsetki przedstawiają czas spędzony przed komputerem przez uczniów szkół ponadpodstawowych: ➤ 23,6% nie korzysta z

		komputera. ➤ 19,1% spędza przed komputerem do 4 godzin dziennie; ➤ 18,3% korzysta z komputera kilka razy w tygodniu; ➤ 13,9% spędza przed komputerem do 6 godzin dziennie; ➤ 13,6% spędza przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie; ➤ 11,5% spędza przed komputerem do 2 godzin dziennie.
	Uczniowie najczęściej słuchają muzyki, kontaktują się ze znajomymi. oglądają filmy, grają w gry komputerowe oraz naukę.	Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu przed komputerem okazują się być: oglądanie filmów, kontakt ze znajomymi, słuchanie muzyki, granie w gry online.

**EUROPEJSKI PROGRAM
BADAŃ ANKIETOWYCH W SZKOŁACH- ESPAD.
PORÓWNANIE WYNIKÓW BADANIA UCZNIÓW
Z MIASTA NOWY DWÓR MAZOWIECKI Z WYNIKAMI PRÓBY
OGÓLNOPOLSKIEJ
Z 2019 ROKU**

Metodologia

ESPAD jest pierwszym ogólnopolskim badaniem spełniającym warunki międzynarodowej porównywalności i jednocześnie podjętym z intencją śledzenia trendu w zakresie używania substancji przez młodzież szkolną. Badanie ESPAD zrealizowano w Polsce już siedmiokrotnie: w 1995 r., 1999 r., 2003 r., 2007 r., 2011, 2015 r. oraz 2019 r. W 1995 r. badanie objęło 26 krajów europejskich, w tym Polskę, w 2019 r. w badaniu uczestniczyło już 35 krajów naszego kontynentu.

Badanie miało na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Podstawowymi pytaniami badawczymi były zatem pytania o liczby młodych ludzi, którzy mieli doświadczenia z tego typu substancjami oraz o stopień nasilenia tych doświadczeń. Celem badania była również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu, jak podaży.

W badaniu zrealizowanym na potrzeby niniejszej diagnozy w roku 2022 zbadano kwestionariuszem ankiety ESPAD uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Otrzymane w ten sposób wyniki porównano z wynikami ostatniego badania ogólnopolskiego ESPAD- u, przeprowadzonego w roku 2019. Porównania dokonywano w ramach dwóch grup: uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki (SPP Nowy Dwór Mazowiecki) z próbą ogólnopolską z 2019- uczniami szkół ponadpodstawowych (SPP PL).

Łącznie w badaniu udział wzięło 154 uczniów ze szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Próba ogólnopolska z 2019 roku liczyła 3089 osób¹⁹.

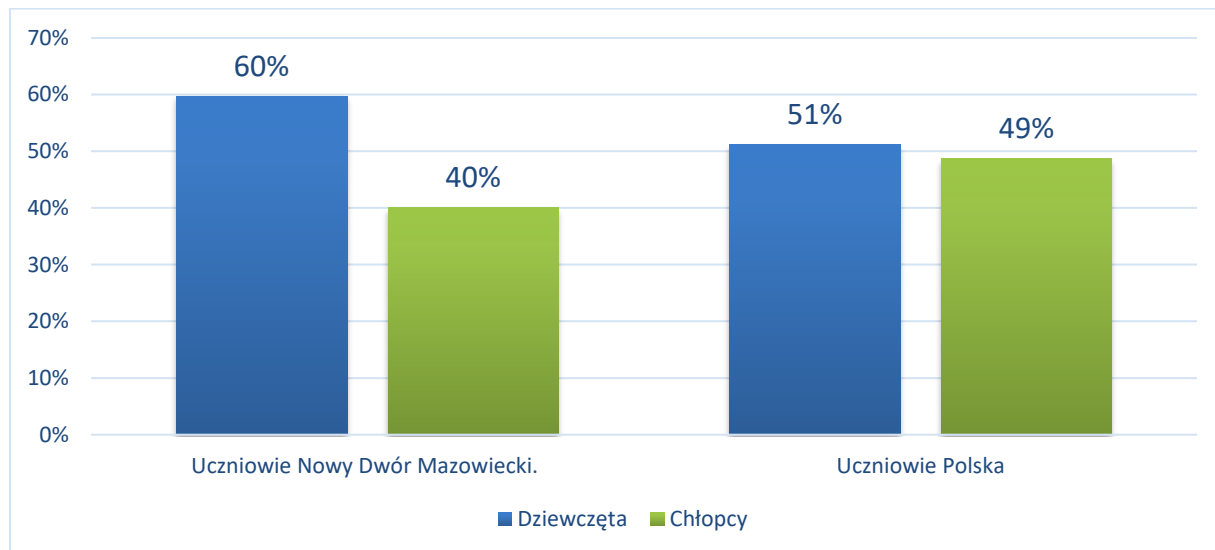
---

¹⁹ Próba ważona.

Poniższy wykres obrazuje rozkład płci osób badanych. Zawarto na nim także rozkład płci osób badanych w ramach ogólnopolskiego badania ESPAD w 2019 roku.

Wykres 86. Płeć badanych- ESPAD.

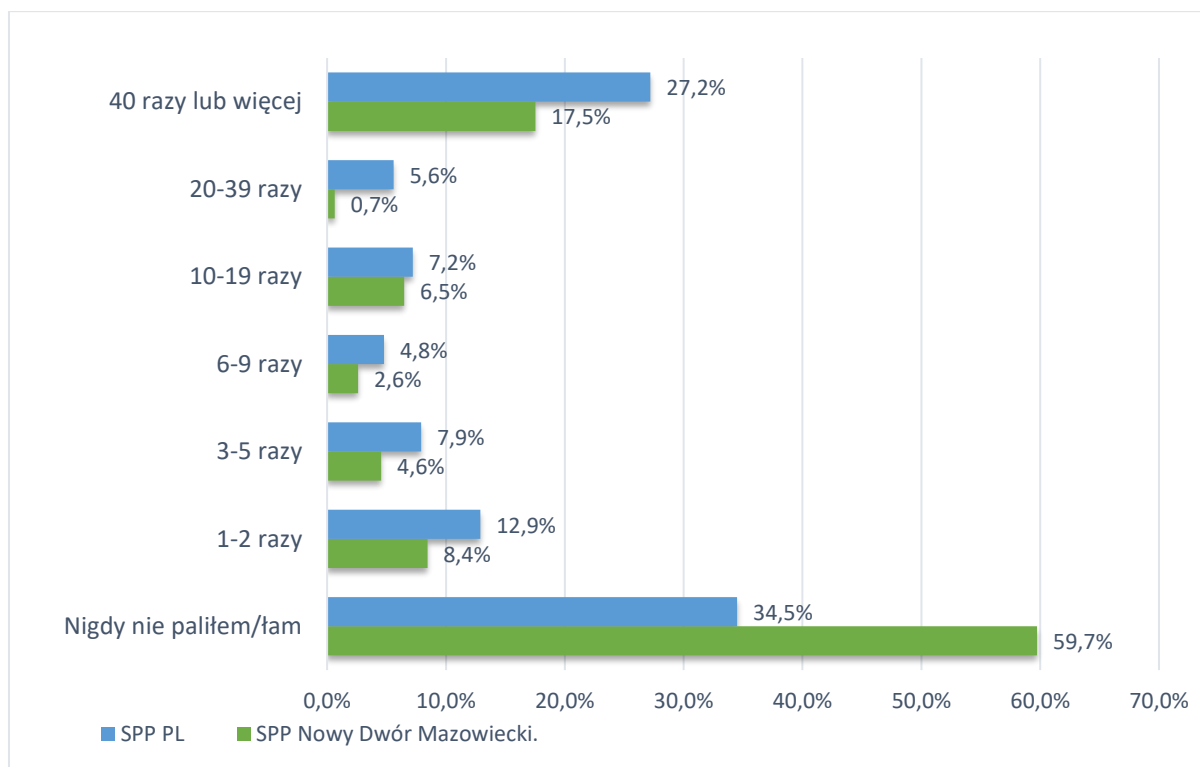
Wyniki z komentarzem

Palenie tytoniu

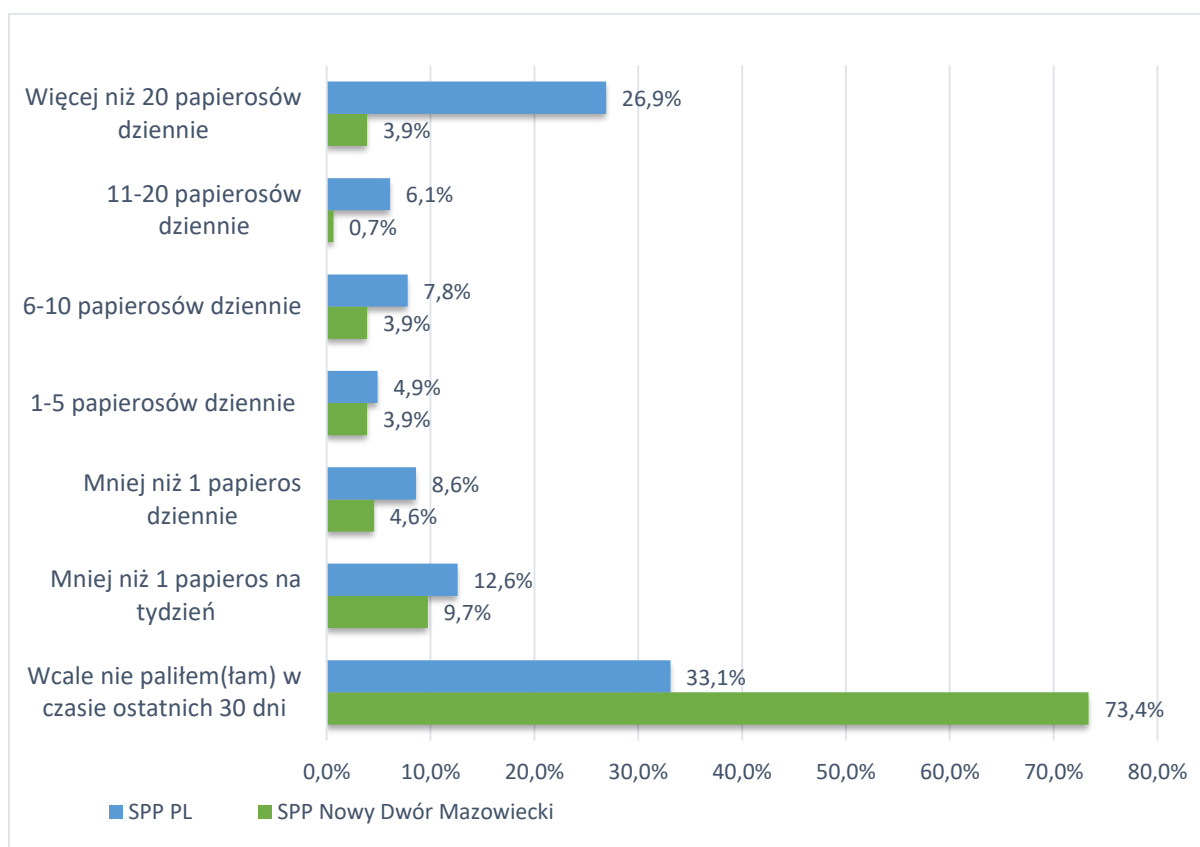
W czasie całego życia, **jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 40,3% uczniów z miasta Nowy Dwór Mazowiecki i 65,5% uczniów w badaniu ogólnopolskim.** Należy odróżnić uczniów, których doświadczenia z paleniem są incydentalne od tych, którzy podejmowali próby kilkakrotnie. Wśród uczniów, którzy podejmowali próby palenia można wyróżnić odsetek osób, które paliły 40 razy lub więcej. Odsetek ten liczy 17,5% uczniów z SPP Nowy Dwór Mazowiecki i 27,2% uczniów z SPP PL. Frakcje osób, które paliły nie więcej niż 5 razy w swoim życiu liczą 13% uczniów z SPP Nowy Dwór Mazowiecki i 20,8% uczniów z SPP PL.

W czasie ostatnich 30 dni paliło 26,6% uczniów z SPP Nowy Dwór Mazowiecki oraz 66,9% uczniów z SPP PL. Wśród nich, można również odnotować znaczne zróżnicowanie pod względem nasilenia palenia. **Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego w ciągu całego życia, jak i w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem palili rzadziej i mniej w porównaniu do swoich rówieśników z terenu całej Polski.**

Wykres 87. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosa?

Wykres 88. Jak często palił(a)s papierosa w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

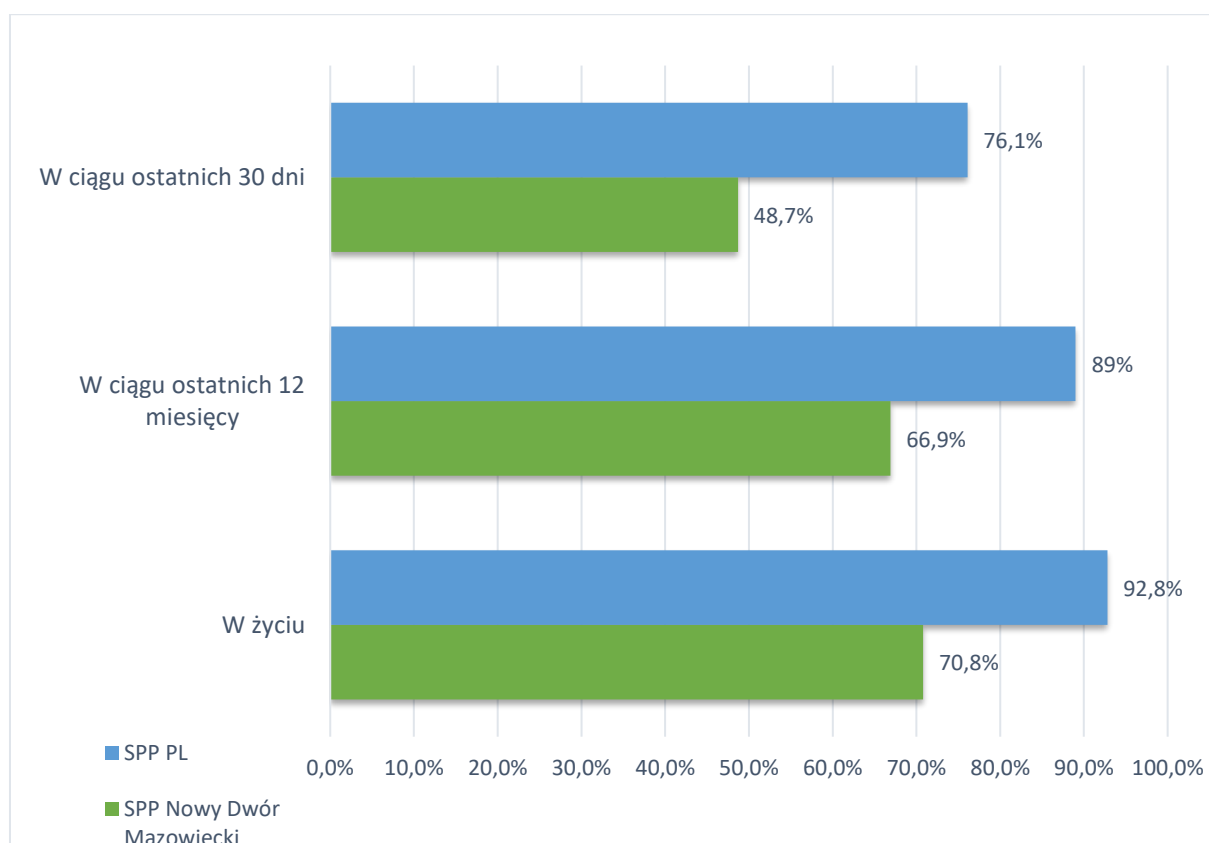

Picie napojów alkoholowych

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa.

Próby picia ma za sobą 70,8% uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki oraz 92,8% uczniów z próby ogólnopolskiej. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 66,9% uczniów z SPP Nowy Dwór Mazowiecki i 89% uczniów z SPP PL. Za wskaźnik względnie częstego używania alkoholu przyjęto picie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Jakiegokolwiek napoje alkoholowe w tym czasie piło 48,7% uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego i 76,1% uczniów z próby ogólnopolskiej. **Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego zdecydowanie rzadziej sięgają po alkohol niż ich rówieśnicy na terenie Polski²⁰, co wskazuje na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu.**

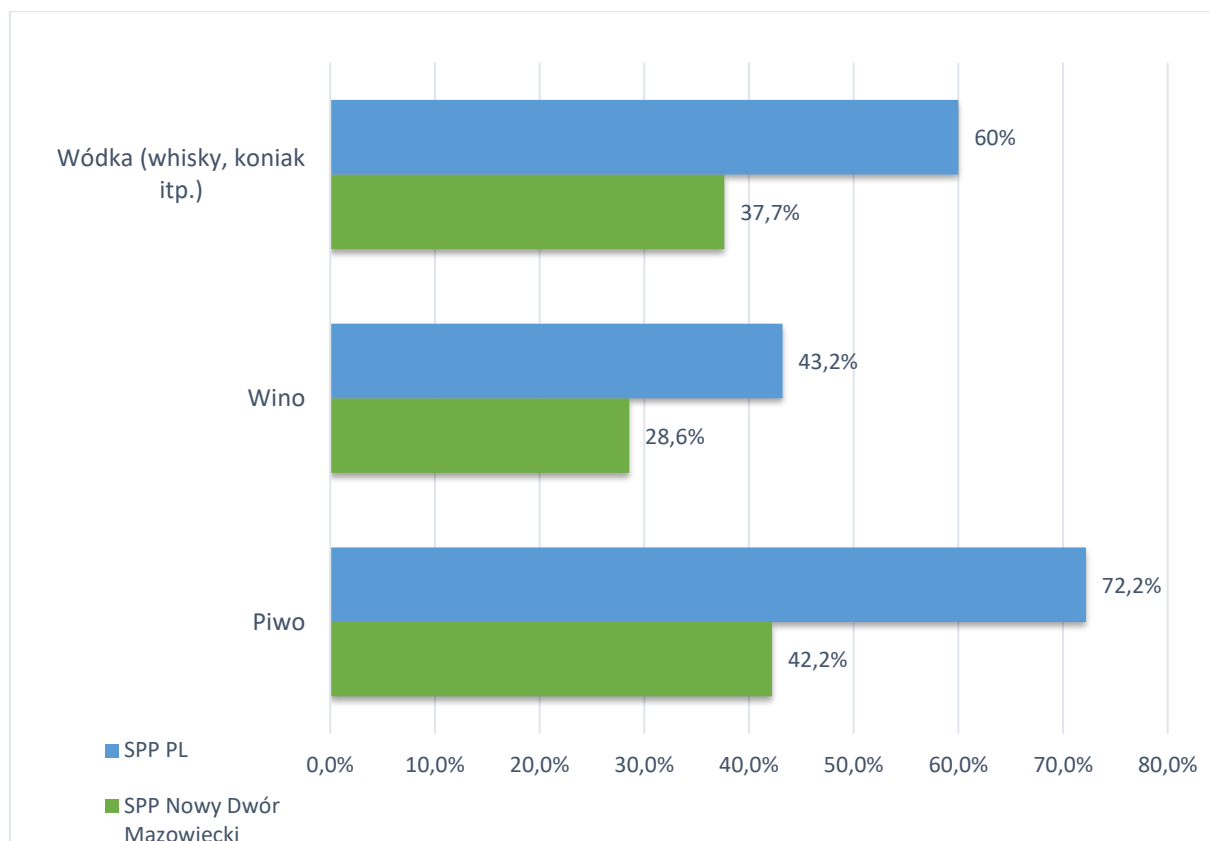
Tabela 18. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy?

²⁰ Aczkolwiek, należy mieć na uwadze, że liczba badanych uczniów w Nowym Dworze Mazowieckim jest w znacznej dysproporcji wobec ogólnopolskiego badania ESPAD. W związku z czym, wskazanie w analizie pojawiających się tendencji, podobieństw, czy różnic jest znacznie utrudnione.

Zarówno wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego, jak wśród młodzieży z próby ogólnopolskiej najwyższe odsetki konsumentów ma piwo, na drugim miejscu jest wódka, a dopiero na trzecim wino. Rozpowszechnienie picia piwa, wina i wódki w czasie 30 dni przed badaniem wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego jest niższe w porównaniu do używania tych napojów w całej populacji.

Wykres 89. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

Wskaźnikiem wielkości konsumpcji przy jednej okazji każdego z napojów alkoholowych było pytanie o ilość wypitą przy ostatniej okazji konsumpcji tych trunków. Wielkości spożycia przy jednej okazji piwa, wina i wódki oraz dwóch względnie nowych na naszym rynku napojów alkoholowych tj. cydru i alkopopu są silnie zróżnicowane, zarówno wśród młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego, jak i z próby ogólnopolskiej.

Wśród nastolatków z Nowego Dworu Mazowieckiego typową ilością piwa wypijaną przy jednej okazji picia alkoholu jest od 0,5 do 1 litra piwa. Typowa ilość piwa wypijana przy jednej okazji przez uczniów z próby ogólnopolskiej również wynosi od powyżej 0,5 litra do 1 litra. Jest ona wypijana przez 37,8% badanych.

Tabela 19. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś) piwo? Jeśli tak, to ile wypileś/łaś?

PIWO		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Nigdy nie piję piwa</i>	41,6%	12,7%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) piwa</i>	14,9%	17,9%
<i>Mniej niż jedną zwykłą butelkę lub puszkę (poniżej 0,5 litra)</i>	12,3%	18,2%
<i>1-2 typowe butelki lub puszki (powyżej 0,5 do 1 litra)</i>	18,8%	37,8%
<i>3-4 typowe butelki lub puszki (powyżej 1 litra do 2 litrów)</i>	7,8%	8,3%
<i>5 lub więcej typowych butelek lub puszek (powyżej 2 litrów)</i>	4,6%	5,2%

Najmniej informacji zebrano na temat relatywnie nowych napojów alkoholowych – cydru i alkopopów. Tylko nieliczni pili je podczas swojej ostatniej okazji alkoholowej. Napoje te nie zdobyły sobie jeszcze, jak widać, dużej popularności. Pite są one raczej w niewielkich ilościach.

Tabela 20. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś) cydr? Jeśli tak, to ile wypileś/łaś?

CYDR		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Nigdy nie piję tego napoju</i>	90,9%	55,6%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) tego napoju</i>	5,8%	36,2%
<i>Mniej niż jedną zwykłą butelkę lub puszkę (poniżej 0,5 litra)</i>	1,3%	3,7%

<i>1-2 typowe butelki lub puszki (powyżej 0,5 do 1 litra)</i>	0%	3,3%
<i>3-4 typowe butelki lub puszki (powyżej 1 litra do 2 litrów)</i>	0%	0,6%
<i>5 lub więcej typowych butelek lub puszek (powyżej 2 litrów)</i>	2%	0,6%

Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego na ogół częściej piją alcopop przy jednej okazji w porównaniu do uczniów z próby ogólnopolskiej. Świadczą o tym odsetki badanych spożywających różne ilości alcopopu. Typową ilością tego alkoholu wypijaną przy jednej okazji picia przez uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego, jak i z próby ogólnopolskiej jest od 0,5 do 1 litra. Jest ona wypijana przez 10,4% badanych z SPP Nowy Dwór Mazowiecki oraz przez 2,7% badanych z SPP PL.

Tabela 21. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś) alcopop? Jeśli tak, to ile wypięś/łaś?

ALCOPOP		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Nigdy nie piję tego napoju</i>	55,8%	69,8%
<i>Ostatnim razem nie piem(am) tego napoju</i>	15,6%	23,8%
<i>Mniej niż jedną zwykłą butelkę lub puszkę (poniżej 0,5 litra)</i>	8,4%	2,4%
<i>1-2 typowe butelki lub puszki (powyżej 0,5 do 1 litra)</i>	10,4%	2,7%
<i>3-4 typowe butelki lub puszki (powyżej 1 litra do 2 litrów)</i>	0%	0,6%
<i>5 lub więcej typowych butelek lub puszek (powyżej 2 litrów)</i>	2,6%	0,8%

W przypadku wina badani grupują się w rejonie niższych wartości, w przypadku wódki rozkład ten grupuje się w stronę większych ilości. Nie odnotowano znaczących różnic między ilością wina i wódki wypijaną przez uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego w porównaniu do uczniów z próby ogólnopolskiej. Różnice w spożyciu wina przy ostatniej okazji wynoszą około 1-2 punkty procentowe, z wyjątkiem wypijania poniżej 100 gram, gdzie różnica wynosi ponad 8 punktów procentowych. Z kolei w odniesieniu do picia wódki różnice te również nie

przekraczają od jednego do dwóch punktów procentowych, z wyjątkiem wypijania od 50 do 100 gram, gdzie różnica wynosi prawie 4 punkty procentowe.

Tabela 22. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś)..? Jeśli tak, to ile wypileś/łaś?

WINO		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Nigdy nie piję wina</i>	55,8%	22,7%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) wina</i>	15,6%	43,2%
<i>Mniej niż 1 kieliszek (poniżej 100 gram)</i>	8,4%	17%
<i>1-2 kieliszki (powyżej 100 gram do 200 gram)</i>	10,4%	8,9%
<i>Pół butelki (ok. 370 gram)</i>	5,8%	3,8%
<i>Butelkę lub więcej (750 gram lub więcej)</i>	3,9%	4,4%
WÓDKA		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Nigdy nie piję wódki</i>	47,4%	20,6%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) wódki</i>	12,3%	31,7%
<i>1-2 kieliszki (powyżej 50 gram do 100 gram)</i>	3,9%	7,6%
<i>1-2 kieliszki (powyżej 100 gram do 200 gram)</i>	7,1%	8,8%
<i>3-5 kieliszków (powyżej 100 gram do 250 gram)</i>	9,1%	9,4%
<i>6 kieliszków lub więcej (300 gram lub więcej)</i>	20,3%	22%

Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia młodego człowieka, jak również dla porządku publicznego jest picie w znacznych ilościach, a zwłaszcza prowadzące do przekroczenia progu nietrzeźwości. **Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyła, chociaż raz w życiu, nieco niespełna połowa młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego (42,7%) i ponad połowa uczniów z próby ogólnopolskiej (56,6%).** W czasie ostatnich 12 miesięcy w stan silnego upicia wprowadziło się 38,3% młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego i 44% młodzieży z próby ogólnopolskiej. W ciągu ostatnich 30 dni w stan silnego upicia wprowadziło się 20,8% młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego i 18,8% młodzieży z próby ogólnopolskiej. **Wyniki wskazują, że mniejszy odsetek badanych z Nowego Dworu Mazowieckiego w porównaniu z próbą ogólnopolską wprowadził się w stan upojenia alkoholowego zarówno kiedykolwiek w życiu, jak i w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Jednakże odsetek ten jest nieco większy w przypadku upicia się napojem alkoholowym w ciągu ostatnich 30 dni.**

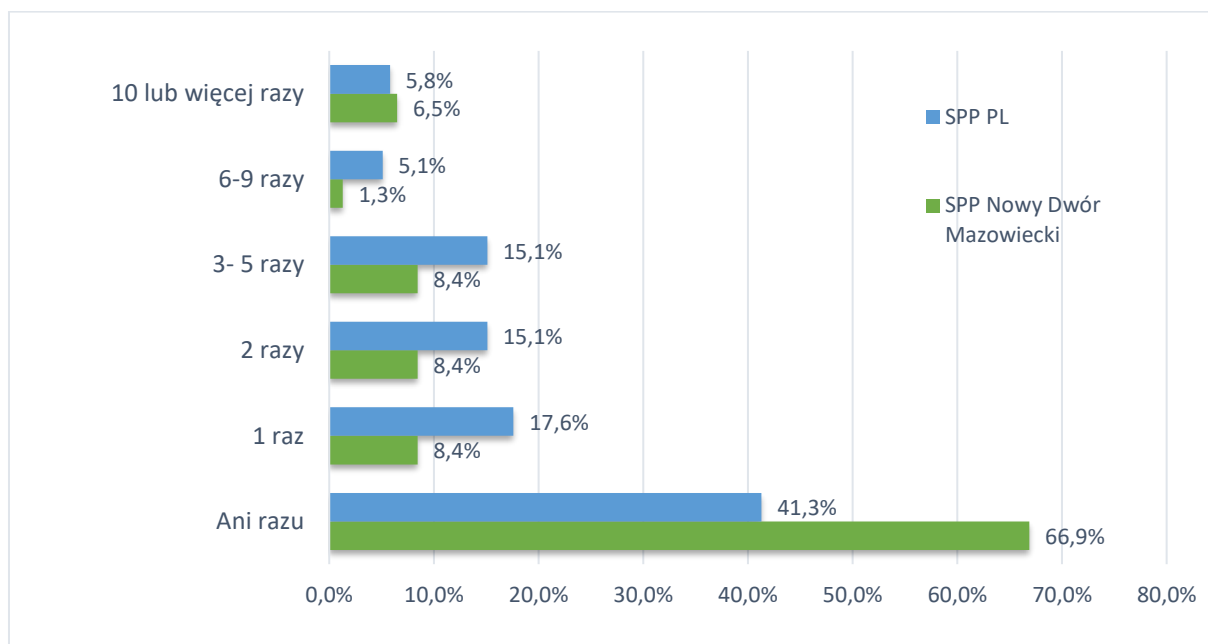
Tabela 23. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką?

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
W życiu	42,7%	56,6%
W ciągu ostatnich 12 miesięcy	38,3%	44%
W ciągu ostatnich 30 dni	20,8%	18,8%

W badaniu przyjęto także obiektywną miarę nadmiernego spożycia przy jednej okazji. Taką miarą było 5 drinków lub więcej. Na poniższym wykresie zestawiono odsetki badanych, którym zdarzało się przekraczać tę miarę. **Uczniowie ze próby ogólnopolskiej częściej wypijali 5 drinków lub więcej w trakcie jednej okazji niż ci z Nowego Dworu Mazowieckiego (SPP PL- 10,9%, SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 7,3%). 66,9% uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego ani razu nie upiło się w czasie ostatniego miesiąca przed badaniem. Wśród uczniów z próby ogólnopolskiej było to już tylko 41,3%.**

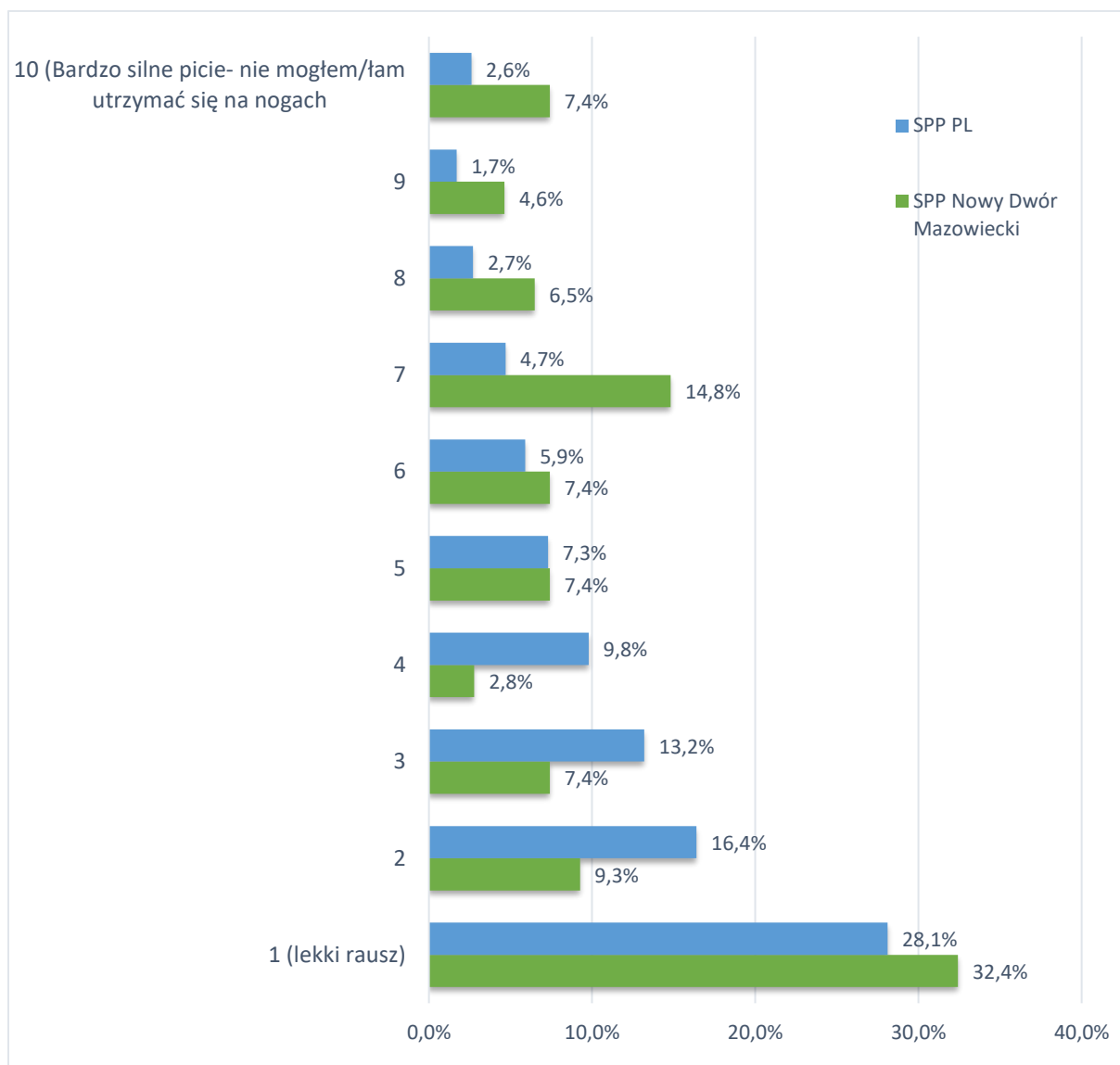

Wykres 90. Pomyśl o OSTATNICH 30 DNIACH. Ile razy (jeśli w ogóle) wypileś(aś) pięć lub więcej "drinków" z rzędu? ("Drink" oznacza tu kieliszek wina, butelkę piwa, mały kieliszek wódki lub innego napoju spirytusowego, albo szklanekę niskoprocentowego koktajlu).

Pytaniem uzupełniającym, pozwalającym na uzyskanie dodatkowej wiedzy o upijaniu się młodzieży był próba oszacowania na skali dziesięciopunktowej poziomu intoksykacji przy ostatnim picu napojów alkoholowych. O upiciu się można mówić, gdy nasilenie nietrzeźwości osiągnie na skali 7 punktów bądź więcej. Wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego obserwuje się większe rozpowszechnienie tego typu zachowań w porównaniu z próbą ogólnopolską. Oceny na poziomie powyżej 7 punktów na dziesięciostopniowej skali sformułowało: SPP Nowy Dwór Mazowiecki: 18,5%; SPP PL- 7%. Bardzo silne upicie się (10 punktów) zadeklarowało 7,4% uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego oraz 2,6% z próby ogólnopolskiej. **Największy odsetek badanych w obydwu porównywanych grupach wskazał na lekki rausz- SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 32,4%; SPP PL- 28,1%.**

Wykres 91. Przypomnij sobie ostatni przypadek, gdy byłeś(aś) pijany(a). Zaznacz na skali od 1 do 10 jak silnie byłeś(aś) wtedy pijany(a)?

Używanie innych substancji psychoaktywnych

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są narkotykami.

Dane z poniższej tabeli pokazują, że w przypadku uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, a na drugim marihuana i haszysz. W przypadku uczniów z próby ogólnopolskiej największą popularność ma marihuana i haszysz, a zaraz za nimi ułożyły się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza. W obu kohortach trzecie miejsce zajmują substancje wziewne, najmniejszą zaś popularność ma relewin. Większe rozpowszechnienie eksperymentowania z substancjami można odnotować wśród młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego.

Należy także zwrócić uwagę na relatywnie wysokie rozpowszechnienie łącznego używania alkoholu i przetworów konopi (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 12,3%, SPP PL- 24,1%). Łączne przyjmowanie różnych substancji jest szczególnie niebezpieczne ze względu na ryzyko szkód zdrowotnych wzmocnione przez efekt możliwej interakcji między substancjami

Tabela 24. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu- odsetek badanych.

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Marihuana lub haszysz</i>	16,2%	37,2%
<i>Substancje wziewne</i>	17,5%	6,9%
<i>Leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza</i>	22,7%	18,3%
<i>Amfetamina</i>	6,5%	4,7%
<i>LSD lub inne halucynogeny</i>	4,5%	4,2%

<i>Crack</i>	5,2%	1,1%
<i>Kokaina</i>	5,8%	3,1%
<i>Relevin</i>	3,9%	0,9%
<i>Heroina</i>	5,2%	1,5%
<i>Ekstazy</i>	7,1%	5,1%
<i>Grzyby halucynogenne</i>	5,2%	2,2%
<i>GHB</i>	3,9%	1,1%
<i>Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły I strzykawki</i>	5,2%	1,9%
<i>Alkohol razem z tabletkami</i>	10,4%	6,9%
<i>Alkohol razem z marihuaną</i>	12,3%	24,1%
<i>Sterydy anaboliczne</i>	3,9%	2,1%

Za wskaźnik aktualnego używania substancji przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Dane zawarte w tabeli pokazują, że marihuany lub haszyszu w ciągu 12 miesięcy przed badaniem częściej używali uczniowie z próby ogólnopolskiej (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 14,2%, SPP PL- 29,6%). Uczniowie ze szkół ponadpodstawowych na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego w porównaniu z próbą ogólnopolską częściej zażywali substancje wziewne (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 9,1%, SPP PL- 2,1%).

Tabela 25. Używanie substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Marihuana lub haszysz</i>	14,2%	29,6%
<i>Substancje wziewne</i>	9,1%	2,1%

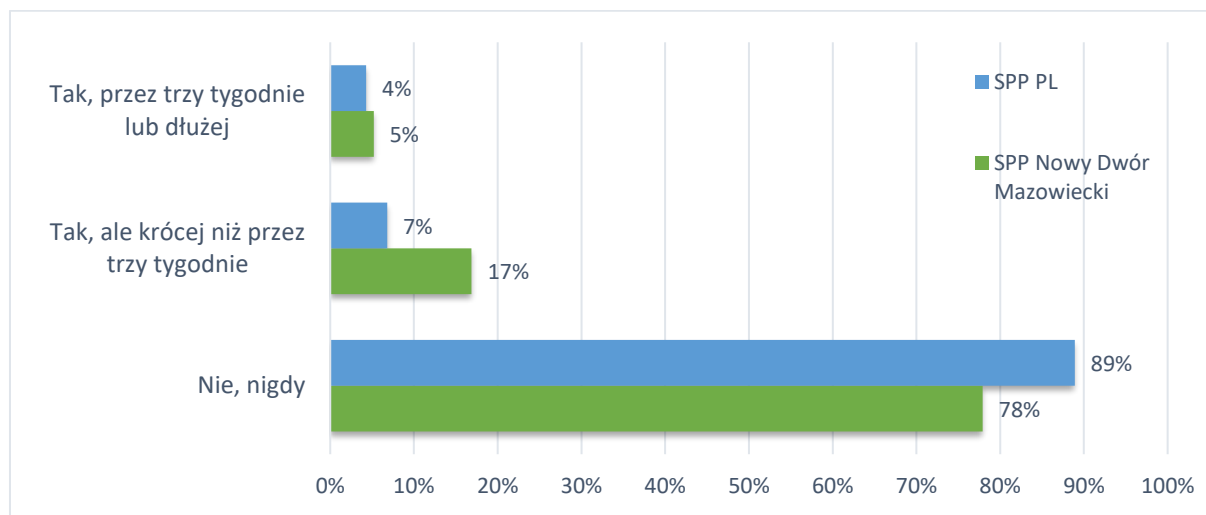
Okres ostatnich 30 dni przed badaniem można przyjąć za wskaźnikowy dla względnie częstego, okazjonalnego używania. Palenie marihuany lub używanie innych narkotyków, podobnie jak picie alkoholu, w większości przypadków nie ma charakteru regularnego. Stąd trudno mieć pewność, że wszyscy uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt z daną substancją w czasie ostatnich 30 dni na pewno używają jej, co najmniej raz na miesiąc. Można jednak założyć, z pewnym przybliżeniem, że proporcje używających raz na miesiąc wśród tych, którzy nie używali w ostatnim miesiącu są równe proporcji używających rzadziej, a potwierdzających używanie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Przy takim założeniu można uznać, że **16,2% uczniów szkół ponadpodstawowych z Nowego Dworu Mazowieckiego oraz 15,1% uczniów z próby ogólnopolskiej, co najmniej raz w miesiącu pali marihuanę lub haszysz.** Analogiczne odsetki dla **substancji wziewnych wynoszą – SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 7,1% oraz SPP PL 1,1%.**

Tabela 26. Używanie substancji w ciągu ostatnich 30 dni- odsetek badanych.

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
<i>Marihuana lub haszysz</i>	16,2%	15,1%
<i>Substancje wziewne</i>	7,1%	1,1%

Dane z poniższej pokazują, że **22% młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego i 11,1% młodzieży z próby ogólnopolskiej ma doświadczenia z lekami uspokajającymi i nasennymi bez przepisu lekarza.** Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego zatem częściej przyjmowali owe środki w porównaniu z próbą ogólnopolską.

Wykres 92. Czy kiedykolwiek brałe(a)ś leki uspokajające lub nasenne z przepisu lekarza?

Oczekiwania wobec alkoholu

Sięganie po napoje alkoholowe oraz rozmiary picia zależne są, przynajmniej w pewnym stopniu, od postaw i oczekiwań wobec alkoholu. W jednym z pytań ankiety poproszono badanych o określenie na pięciopunktowej skali szacunkowej, na ile prawdopodobne jest ich zdaniem, że doświadczą po alkoholu wymienionych w pytaniu konsekwencji. Wśród poddanych ocenie respondentów następstw picia znalazły się konsekwencje negatywne i pozytywne. Dla uproszczenia obrazu zostały zbudowane rankingi spodziewanych konsekwencji negatywnych i pozytywnych opierając się na odsetkach odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”.

Wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego w zakresie następstw negatywnych na pierwszym miejscu znalazła się obawa, że zrobi się coś, czego będzie się potem żałowało (11,7%), na drugim – szkody zdrowotne (11%), na trzecim – kac (8,4%), a na czwartym – złe samopoczucie (mdłości) (7,1%). Jeszcze mniejsze odsetki badanych obawiają się kłopotów z policją (3,9%) lub utraty kontroli nad własnym pićciem (5,2%). Wśród konsekwencji pozytywnych najwięcej uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego wymienia świetną zabawę (25,3%) a w dalszej kolejności - towarzyskość (19,5%), poczucie szczęścia (18,8%) i poczucie odprężenia (18,2%). Najrzadziej wymieniane jest zapomnienie o swoich problemach (9,7%). Porównanie częstości wyborów konsekwencji pozytywnych i negatywnych wskazuje wyraźnie na większą popularność tych pierwszych. Innymi słowy młodzież zdaje się oczekiwać po alkoholu więcej dobrego niż złego.

Tabela 27. Oczekiwania wobec alkoholu.

Poczuje się odprężony(a)		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	18,2%	22,4%
Prawdopodobne	29,2%	43%
Nie wiadomo	33,1%	21,6%
Mało prawdopodobne	13,6%	7,8%
Zupełnie nieprawdopodobne	5,8%	5,3%

Będę miał(a) kłopoty z policją

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	3,9%	4,7%
Prawdopodobne	5,2%	8,8%
Nie wiadomo	31,8%	30,8%
Mało prawdopodobne	40,3%	26,1%
Zupełnie nieprawdopodobne	18,8%	29,7%

Zaszkodzi to mojemu zdrowiu

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	11%	7,3%
Prawdopodobne	18,3%	19,1%
Nie wiadomo	30,5%	36%
Mało prawdopodobne	29,9%	27,1%
Zupełnie nieprawdopodobne	9,8%	10,6%

Poczuję się szczęśliwy(a)

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	18,8%	13%
Prawdopodobne	19,5%	34,4%
Nie wiadomo	42,2%	34,2%
Mało prawdopodobne	11%	11,5%
Zupełnie nieprawdopodobne	8,4%	6,9%

Zapomnę o swoich problemach

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	9,7%	10,6%
Prawdopodobne	18,2%	25,5%
Nie wiadomo	43,5%	32%
Mało prawdopodobne	20,8%	19,1%
Zupełnie nieprawdopodobne	7,8%	12,8%

Nie będę w stanie przestać pić

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	5,2%	4,3%
Prawdopodobne	4,6%	6,3%
Nie wiadomo	28,6%	23,2%
Mało prawdopodobne	42,9%	27,9%
Zupełnie nieprawdopodobne	18,8%	38,3%

Będę miał(a) kaca

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	8,4%	11,5%
Prawdopodobne	9,7%	22,5%
Nie wiadomo	40,6%	29,6%
Mało prawdopodobne	29,9%	21,6%
Zupełnie nieprawdopodobne	12,3%	14,8%

Będę bardziej przyjazny(a) i towarzyski(a)

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	19,5%	18,5%
Prawdopodobne	26,6%	37,3%
Nie wiadomo	35,7%	28,5%
Mało prawdopodobne	11%	8,3%
Zupełnie nieprawdopodobne	7,1%	7,4%

Zrobię coś, czego będę żałował(a)

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	11,7%	8,2%
Prawdopodobne	18,2%	18,4%
Nie wiadomo	37%	34,4%
Mało prawdopodobne	22,1%	23%
Zupełnie nieprawdopodobne	11%	16,1%

Będę się świetnie bawić

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	25,3%	20,4%
Prawdopodobne	25,3%	38%
Nie wiadomo	35,7%	29%
Mało prawdopodobne	6,5%	6%
Zupełnie nieprawdopodobne	7,1%	6,4%

Zrobi mi się niedobrze (będę miał(a) mdłości)		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo prawdopodobne	7,1%	8,8%
Prawdopodobne	15,6%	19,1%
Nie wiadomo	42,9%	35,8%
Mało prawdopodobne	26,6%	22,1%
Zupełnie nieprawdopodobne	7,8%	14,1%

Doświadczenie problemów związanych z pićm alkoholu oraz zażywaniem substancji psychoaktywnych

Picie napojów alkoholowych oraz używanie narkotyków często sprzyja powstawaniu różnych problemów. Problemy te występować mogą także bez związku z używaniem substancji, jednak substancje zwiększają prawdopodobieństwo ich pojawienia się. W jednym z pytań ankiety respondenci otrzymali listę takich problemów z prośbą, aby określili czy stały się ich udziałem w związku z pićm alkoholu, używaniem narkotyków bądź wystąpiły one, ale nie miały związku z używaniem tych substancji.

Zarówno wśród młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego, jak i z próby ogólnopolskiej znacznie bardziej rozpowszechnione były szkody, które nie miały związku z używaniem alkoholu i narkotyków. W większości najrzadziej występowały negatywne konsekwencje, które miały miejsce po narkotykach.

Zarówno wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego, jak i z próby ogólnopolskiej najbardziej rozpowszechnioną konsekwencją picia alkoholu było zniszczenie rzeczy lub ubrania (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 6,5%; SPP PL- 13,1%). Do najrzadziej występujących konsekwencji picia uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego zaliczyli stanie się ofiarą rabunku lub kradzieży (0,7%) oraz niechciane doświadczenia seksualne (0,7%). Natomiast uczniowie z próby ogólnopolskiej wskazali stanie się ofiarą rabunku lub kradzieży (1,8%) oraz interwencję pogotowia ratunkowego (3,1%).

W przypadku używania narkotyków rozkład problemów, które były związane z ich używaniem przedstawia się nieco inaczej. Wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego najczęściej występującymi negatywnymi konsekwencjami było stanie się

ofiara rabunku lub kradzieży (1,3%), niechciane doświadczenia seksualne (1,3%), kłopoty z policją (1,3%) oraz interwencja pogotowia ratunkowego (1,3%). Wśród młodzieży z próby ogólnopolskiej najczęściej występującymi negatywnymi konsekwencjami były kłótnia (1,1%), kłopoty z policją (1%) oraz interwencja pogotowia ratunkowego (1%).

Tabela 28. Doświadczenia poszczególnych problemów związanych z piciem alkoholu, używaniem narkotyków oraz bez związku z używaniem substancji.

SPP Nowy Dwór Mazowiecki			
	Tak, z powodu alkoholu	Tak, z powodu narkotyków	Tak, z innych powodów
Kłótnia	5,2%	0,7%	72,1%
Bójka	3,9%	0,7%	46,1%
Wypadek lub uszkodzenie ciała	5,2%	0,7%	53,3%
Zniszczenie rzeczy lub ubrania	6,5%	0,7%	44,8%
Stale(a)ś się ofiarą rabunku lub kradzieży	0,7%	1,3%	12,3%
Kłopoty z Policją	3,3%	1,3%	11,7%
Interwencja pogotowia ratunkowego	3,3%	1,3%	20,1%
Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	0,7%	1,3%	11%
SPP PL			
	Tak, z powodu alkoholu	Tak, z powodu narkotyków	Tak, z innych powodów
Kłótnia	12,3%	1,1%	43,6%
Bójka	8,5%	0,8%	21,8%
Wypadek lub uszkodzenie ciała	7,6%	0,6%	33%
Zniszczenie rzeczy lub ubrania	13,1%	0,8%	23,3%
Stale(a)ś się ofiarą rabunku lub kradzieży	1,8%	0,3%	5,1%
Kłopoty z Policją	5,2%	1%	6,2%
Interwencja pogotowia ratunkowego	3,1%	1%	18,1%
Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	3,4%	0,6%	3,2%

Dostępność substancji psychoaktywnych

Aby zbadać dostępność poszczególnych substancji psychoaktywnych prosiliśmy respondentów o oszacowanie, na ile trudne byłoby dla nich zdobycie każdej z nich, gdyby tego chcieli. Skala odpowiedzi wyznaczona była przez dwie skrajne możliwości: „Niemożliwe” oraz „Bardzo łatwe”. Pozostawiono też możliwość odpowiedzi „nie wiem”. Ocenie badanych poddano dostępność napojów alkoholowych, leków uspokajających i nasennych, substancji wziewnych oraz poszczególnych środków nielegalnych. Pełen rozkład odpowiedzi uczniów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Ocena dostępności poszczególnych substancji.

Papierosy		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Niemożliwe	8,4%	1,8%
Bardzo trudne	1,3%	1,3%
Dosyć trudne	5,8%	3,4%
Dosyć łatwe	15,6%	20,3%
Bardzo łatwe	52%	64,9%
Nie wiem	16,9%	8,3%
Piwo		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Niemożliwe	7,8%	1,7%
Bardzo trudne	2%	1,1%
Dosyć trudne	5,2%	2,8%
Dosyć łatwe	19,5%	18,4%
Bardzo łatwe	50,7%	72,2%
Nie wiem	14,9%	3,8%

Wino

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	9,1%	2,1%
Bardzo trudne	2,6%	1,8%
Dosyć trudne	6,5%	4,3%
Dosyć łatwe	20,1%	19,2%
Bardzo łatwe	46,1%	67,3%
Nie wiem	15,6%	5,2%

Wódka

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	7,8%	3%
Bardzo trudne	4,6%	2,7%
Dosyć trudne	9,7%	5,9%
Dosyć łatwe	22,1%	18,5%
Bardzo łatwe	41,6%	64,2%
Nie wiem	14,3%	5,6%

Marhuana lub haszysz

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	20,1%	11%
Bardzo trudne	15,6%	9,8%
Dosyć trudne	13,6%	13,3%
Dosyć łatwe	13,6%	31,8%
Bardzo łatwe	14,3%	18,6%
Nie wiem	22,7%	15,5%

Amfetamina

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	24,7%	23,5%
Bardzo trudne	15,6%	16,2%
Dosyć trudne	14,9%	15,5%
Dosyć łatwe	11,7%	14,7%
Bardzo łatwe	7,1%	6,2%
Nie wiem	26%	23,9%

Leki uspokajające lub nasenne

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	15,6%	11,3%
Bardzo trudne	11,7%	7,6%
Dosyć trudne	14,9%	12,7%
Dosyć łatwe	16,9%	30,3%
Bardzo łatwe	18,2%	22,7%
Nie wiem	22,7%	15,5%

Crack

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	26%	26,6%
Bardzo trudne	14,3%	18%
Dosyć trudne	15,6%	16%
Dosyć łatwe	7,8%	7,3%
Bardzo łatwe	6,5%	4,4%
Nie wiem	29,9%	25,4%

Kokaina

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	26%	24%
Bardzo trudne	14,3%	17,8%
Dosyć trudne	16,2%	16,4%
Dosyć łatwe	8,4%	11,3%
Bardzo łatwe	7,8%	6,3%
Nie wiem	27,3%	24,1%

Ecstasy

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	26%	23%
Bardzo trudne	13,6%	14,7%
Dosyć trudne	16,2%	14,4%
Dosyć łatwe	9,1%	14,4%
Bardzo łatwe	7,1%	8,3%
Nie wiem	27,9%	25,3%

Heroina

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nieosiągalne	26%	26,5%
Bardzo trudne	16,2%	18,9%
Dosyć trudne	15,6%	15,6%
Dosyć łatwe	7,8%	9,1%
Bardzo łatwe	7,1%	4,6%
Nie wiem	27,3%	25,4%

Należy zwrócić uwagę, że w ocenach respondentów poziom dostępności napojów alkoholowych jest wysoki. Badani uczniowie uznali za bardzo łatwe do zdobycia: piwo – SPP Nowy Dwór Mazowiecki: 50,7%, SPP PL: 72,2%; wino – SPP Nowy Dwór Mazowiecki: 46,1%, SPP PL: 67,3%; wódkę – Nowy Dwór Mazowiecki: 46,1%; SPP PL: 64,2%. Jednak w opinii próby ogólnopolskiej dostęp do tych napoi alkoholowych jest łatwiejszy. Młodzież deklaruje podobny poziom dostępu do tytoniu. Za bardzo łatwy do zdobycia uznało go 52% badanych z Nowego Dworu Mazowieckiego i 64,9% badanych z próby ogólnopolskiej. Można zauważyć, że większość badanych nie ma dużych trudności z dostępem do napojów alkoholowych i tytoniu, mimo że według polskiego prawa sprzedaż i podawanie używek nieletnim są zabronione.

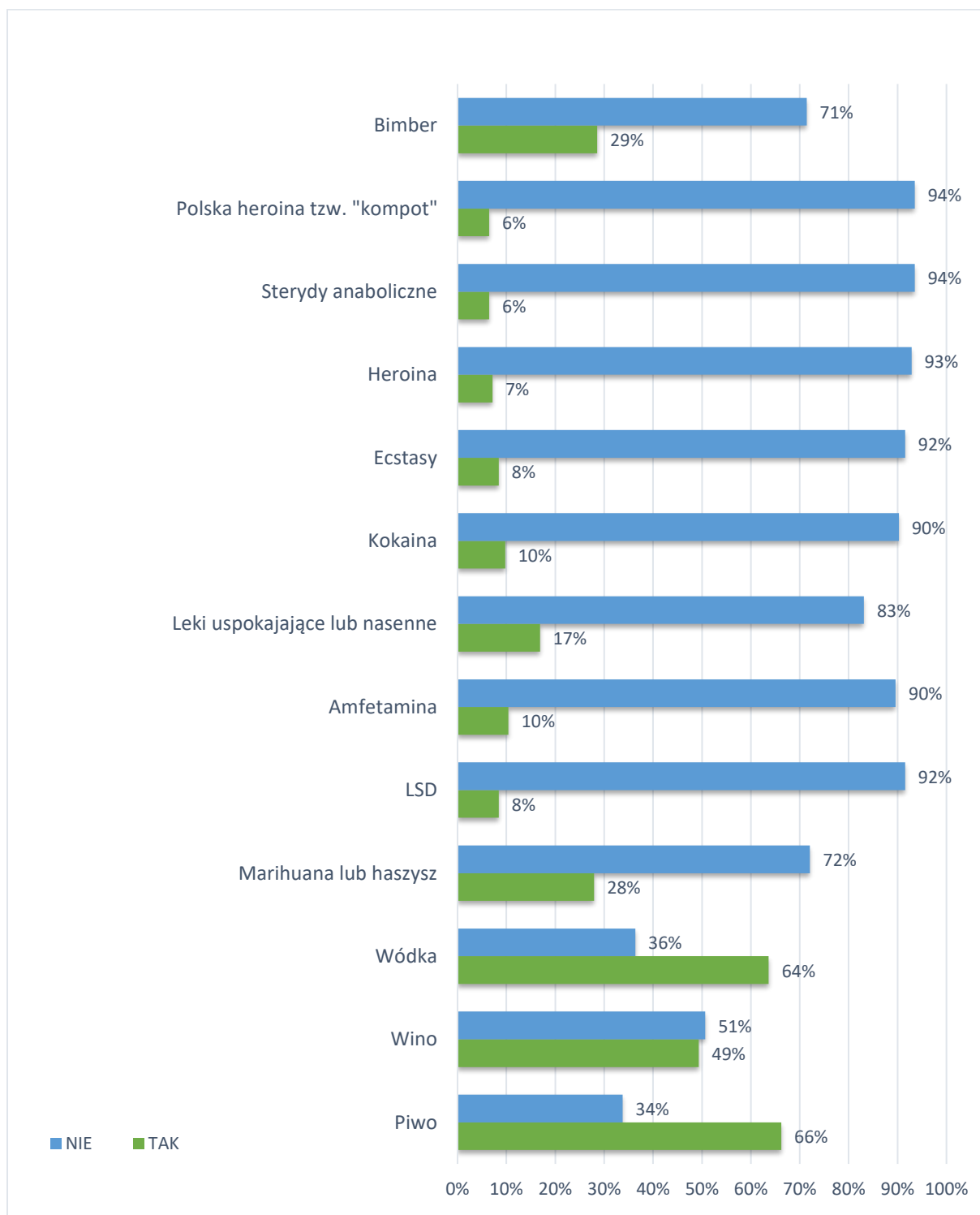
Należy zauważyć, że dostępność substancji nielegalnych oceniana jest niżej. Odsetki uczniów, którzy uważają je za niemożliwe do zdobycia wahają się od 15,6% w przypadku leków nasennych i uspokajających do 26% w przypadku cracku, kokainy, ecstasy i heroinu. Dla młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego nabycie substancji nielegalnych jest nieco trudniejsze w porównaniu z młodzieżą ogólnopolską.

Kolejno zadano pytanie o to, czy badanemu kiedykolwiek proponowano jakieś substancje psychoaktywne. W masmediach ciągle wiele mówi się o agresywnym rozwoju rynku substancji nielegalnych i ich marketingu wśród uczniów. Intencją pytania o propozycje była weryfikacja tych doniesień. Badanym przedstawiono listę środków legalnych i nielegalnych i proszono o zaznaczenie tych, które w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem ktokolwiek im proponował.

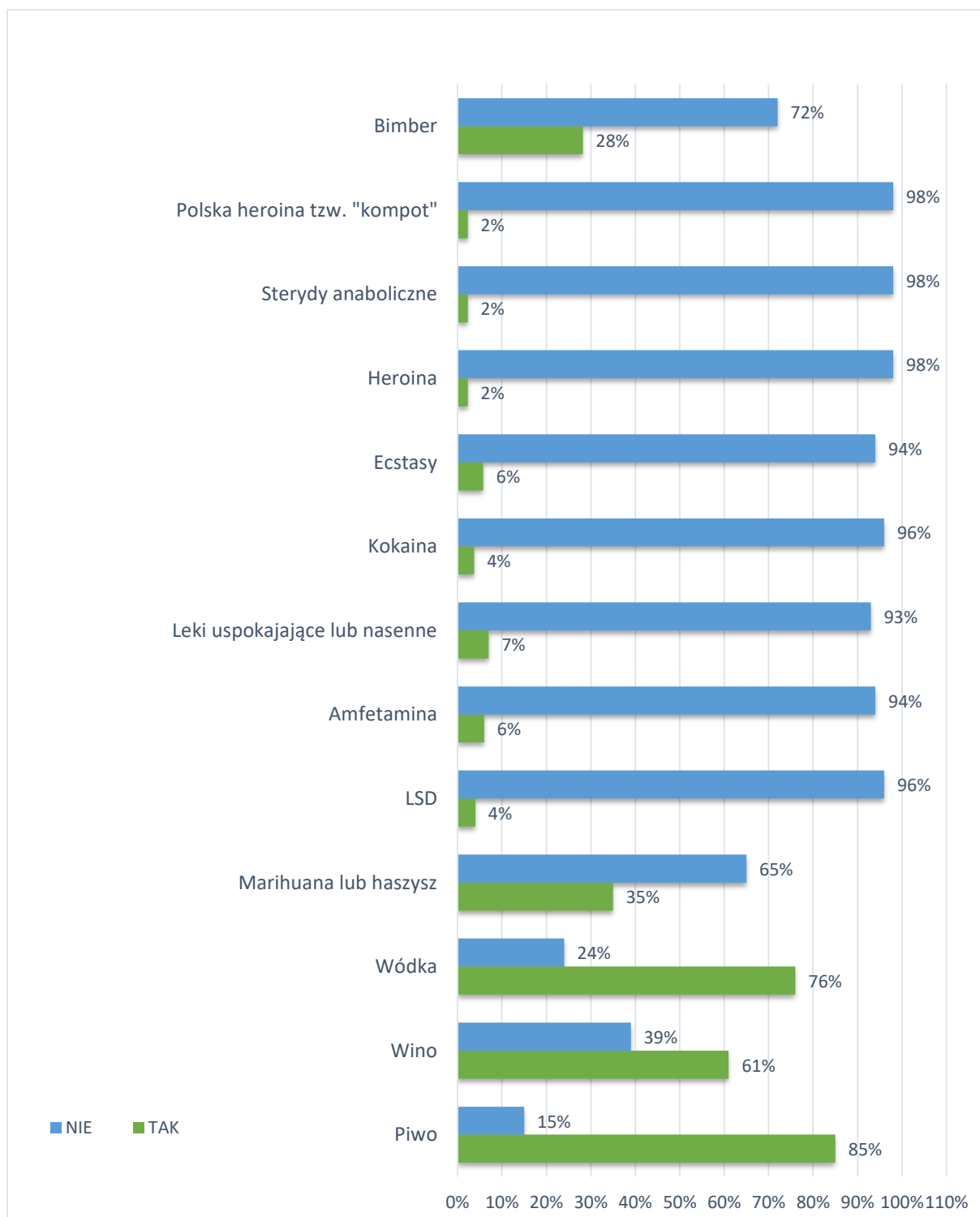
Najczęściej proponowanym młodzieży środkiem jest bez wątpienia alkohol. Z propozycjami dotyczącymi substancji nielegalnych badani spotykają się rzadziej i stosunkowo najczęściej dotyczą one konopi. Otrzymało je, chociaż raz w czasie ostatnich 12 miesięcy 28% uczniów SPP Nowy Dwór Mazowiecki i 34,6% SPP PL. Odsetki uczniów, którym proponowano amfetaminę wynosiły: SPP Nowy Dwór Mazowiecki - 10%; SPP PL- 5,6%. Leki nasenne lub uspokajające proponowane były: SPP Nowy Dwór Mazowiecki - 17%; SPP PL- 7%. Zwraca uwagę wysoki odsetek uczniów, którzy spotykali się z propozycjami alkoholu nielegalnie wytworzonego domowym sposobem, czyli bimbru. W Nowym Dworze Mazowieckim taką ofertą otrzymało 29% badanych, próbie ogólnopolskiej- 28%. Uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego częściej spotykają się z propozycjami zażycia substancji nielegalnych w porównaniu z próbą ogólnopolską. Natomiast rzadziej spotykają się z propozycją zażycia substancji legalnych.

Wykres 93. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy proponowano Tobie którąkolwiek z następujących substancji niezależnie od tego, czy skorzystał(a)ś z tej propozycji, czy nie?- SPP Nowy Dwór Mazowiecki.

Wykres 94. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy proponowano Tobie którąkolwiek z następujących substancji niezależnie od tego, czy skorzystał(a)ś z tej propozycji, czy nie? – SPP PL

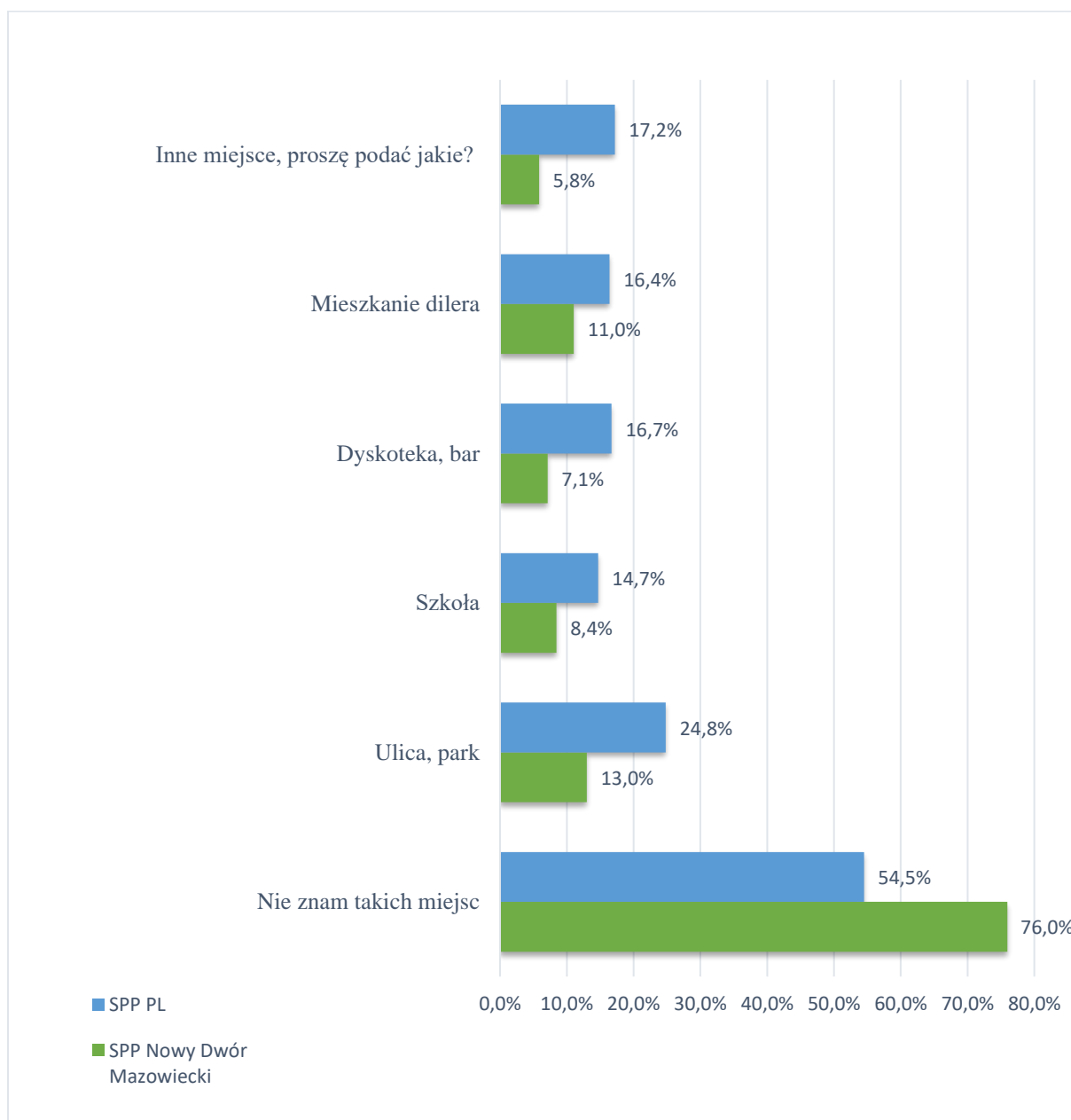
W kolejnym pytaniu zbadano częstotliwość zakupów piwa, wina i wódki w sieci sprzedaży detalicznej. **Większość badanych zarówno z Nowego Dworu Mazowieckiego, jak i próby ogólnopolskiej dokonujących zakupów wina, piwa bądź wódki robiła to 1-2 razy w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.** W przypadku piwa dość znaczna jest też frakcja kupujących ten napój 3-5 razy w tym czasie. Wyniki badań wskazują, że uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego rzadziej kupują napoje alkoholowe w porównaniu z próbą ogólnopolską.

Tabela 30. Teraz pomyśl o OSTATNICH 30 DNIACH. Ile razy w czasie ostatnich 30 dni (jeśli w ogóle) kupiłeś jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy, na swoje potrzeby?

SPP Nowy Dwór Mazowiecki						
	<i>Nie kupiłem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20 i więcej</i>
Piwo	67,5%	14,9%	8,4%	3,3%	2%	0,7%
Wino	85,1%	9,1%	2%	1,3%	0,7%	0%
Wódkę (whisky, koniak itp.)	77,3%	7,1%	8,4%	2%	0,7%	0%
SPP PL						
	<i>Nie kupiłem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20 i więcej</i>
Piwo	47,7%	24,9%	13,7%	7,1%	3,4%	3,1%
Wino	79,3%	13,7%	4,5%	1,2%	0,5%	0,7%
Wódkę (whisky, koniak itp.)	68,9%	17,1%	7,3%	3,4%	1,7%	1,6%

Kolejne pytanie miało za zadanie uszczegółowienie wiedzy na temat dostępności substancji psychoaktywnych dotyczyło przetworów konopi i sondowało znajomości miejsc, gdzie można te substancje łatwo nabyć. **Odsetek badanych znających takie miejsca jest zdecydowanie wyższy wśród próby ogólnopolskiej (45,5%) w porównaniu z młodzieżą z Nowego Dworu Mazowieckiego (24%).** Młodzież najczęściej wymieniała takie miejsca jak ulica/park (SPP Nowy Dwór Mazowiecki - 13%; SPP PL- 24,8%), dyskoteka/bar (SPP Nowy Dwór Mazowiecki – 7,1%; SPP PL- 16,7%), a także szkoła (SPP Nowy Dwór Mazowiecki - 17%; SPP PL- 14,7%).

Wykres 95. W których miejscach, z niżej podanych, mógłbyś(mogłabyś) łatwo kupić marihuanę lub haszysz, gdybyś tego chciał(a)?

Ryzyko związane z używaniem substancji psychoaktywnych w opiniach badanych

Używanie substancji psychoaktywnych, zarówno legalnych takich jak napoje alkoholowe, czy tytoń, jak nielegalnych takich jak narkotyki niesie za sobą ryzyko pojawienia się szkód zdrowotnych i społecznych. Ryzyko to jest szczególnie duże, gdy po substancje te sięgają ludzie bardzo młodzi, nie świadomi tego, co może im grozić. Pewne znaczenie profilaktyczne może tu mieć wiedza na temat wielorakich niebezpieczeństw związanych z ich używaniem. Nie tylko, dlatego że uświadomienie sobie ryzyka skłaniać powinno do ograniczania konsumpcji, ale również, dlatego że stwarza ono szansę zadbania o jak największe zminimalizowanie niebezpieczeństwa powikłań.

Przedstawiono badanym listę środków legalnych i nielegalnych i poproszono, aby na czterostopniowej skali od „nie ma ryzyka” do „duże ryzyko” ocenili ryzyko zaszkodzenia sobie w wyniku używania każdego z nich.

Tabela 31. Ocena ryzyka zaszkodzenia zdrowiu w wyniku zażywania substancji psychoaktywnych.

Pałają papierosy od czasu do czasu		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	16,2%	8,8%
Małe ryzyko	29,2%	38,9%
Umiarkowane ryzyko	33,8%	37,3%
Duże ryzyko	10,4%	12,5%
Nie wiem	10,4%	2,4%
Wypalają co najmniej paczkę papierosów dziennie		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	7,8%	2,4%
Małe ryzyko	3,3%	3,2%
Umiarkowane ryzyko	13%	14,6%
Duże ryzyko	65%	77,4%
Nie wiem	11%	2,4%

Wypijają 1 lub 2 drinki prawie codziennie

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	18,2%	6,3%
Małe ryzyko	17,5%	18%
Umiarkowane ryzyko	29,2%	36,2%
Duże ryzyko	24%	36,4%
Nie wiem	11%	3,1%

Wypijają 4 lub 5 drinków prawie codziennie

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	9,7%	2,5%
Małe ryzyko	9,1%	4,6%
Umiarkowane ryzyko	19,5%	15,2%
Duże ryzyko	51,3%	73,7%
Nie wiem	10,4%	4%

Wypijają 5 drinków lub więcej w czasie weekendu

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	16,2%	4,3%
Małe ryzyko	16,2%	9,8%
Umiarkowane ryzyko	29,2%	29,1%
Duże ryzyko	24,7%	51,4%
Nie wiem	13,6%	5,3%

Próbują 1 raz lub 2 razy marihuany lub haszyszu

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	23,4%	26,6%
Małe ryzyko	27,3%	29,2%
Umiarkowane ryzyko	13,6%	18,1%
Duże ryzyko	22,7%	19%
Nie wiem	13%	7%

Pałą marihuanę lub haszysz od czasu do czasu

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	16,9%	16%
Małe ryzyko	20,1%	25,2%
Umiarkowane ryzyko	22,7%	28,6%
Duże ryzyko	26,6%	23,2%
Nie wiem	13,6%	6,9%

Pałą marihuanę lub haszysz regularnie

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	13%	6,7%
Małe ryzyko	10,4%	8,8%
Umiarkowane ryzyko	12,3%	19,9%
Duże ryzyko	51,3%	57,8%
Nie wiem	13%	6,8%

Próbują 1 raz lub 2 razy amfetaminę

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	9,7%	4%
Małe ryzyko	18,2%	10,2%
Umiarkowane ryzyko	18,2%	24,4%
Duże ryzyko	40,9%	49,1%
Nie wiem	13%	12,4%

Biorą amfetaminę regularnie

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	6,5%	1,9%
Małe ryzyko	1,3%	0,9%
Umiarkowane ryzyko	8,4%	3,4%
Duże ryzyko	70,8%	82,6%
Nie wiem	13%	11,2%

Próbują 1 raz lub 2 razy ecstasy

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	12,3%	6%
Małe ryzyko	14,9%	16,4%
Umiarkowane ryzyko	17,5%	25,2%
Duże ryzyko	40,3%	36,4%
Nie wiem	14,9%	16,1%

Biorą ecstasy regularnie

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nie ma ryzyka	7,1%	1,8%
Małe ryzyko	3,9%	1,9%
Umiarkowane ryzyko	9,7%	8,1%
Duże ryzyko	64,3%	73,2%
Nie wiem	14,9%	14,9%

Zdecydowana większość uczniów dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tylko bardzo nieliczni stwierdzają, że ich używanie nie jest związane z żadnym negatywnym następstwem. Brak jakichkolwiek negatywnych skutków wynikających z używania substancji był częściej dostrzegany młodzieź z Nowego Dworu Mazowieckiego niż przez badanych z próby ogólnopolskiej (wyjątek stanowi jedynie próbowanie 1 raz lub 2 razy marihuany lub haszyszu). Stosunkowo najwięcej takich odpowiedzi padło przy eksperymentowaniu marihuaną lub haszyszem jak również przy paleniu papierosów lub marihuany lub haszyszu od czasu do czasu. Jednak regularne palenie papierosów w ilości co najmniej jednej paczki dziennie lub regularne palenie marihuany lub haszyszu traktowane jest jako zachowanie bardzo ryzykowne. Eksperymentowanie z tak niebezpiecznymi narkotykami jak ecstasy traktowane jest w sumie jako mniej ryzykowne niż regularne palenie papierosów lub częste picie w dużych ilościach napojów alkoholowych. Jeśli wziąć pod uwagę tylko odsetki respondentów wybierających odpowiedź „duże ryzyko”, to na poziomie eksperymentowania za najbardziej groźną w opiniach badanych uznać można amfetaminę (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 40,9%; SPP PL- 49,1%). W przypadku przetworów konopi odsetki te są wyraźnie niższe: SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 22,7%; SPP PL- 19%. Na poziomie regularnego używania największe odsetki badanych za obarczone dużym ryzykiem uznały zażywanie amfetaminy: SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 70,8%; SPP PL- 82,6%.

Używanie substancji psychoaktywnych w otoczeniu badanych

Odpowiedzi na pytanie o to, ile osób spośród przyjaciół respondenta używa substancji psychoaktywnych dostarczają uzupełniającego wskaźnika rozpowszechnienia używania tych środków przez młodzież. Wprawdzie z odpowiedzi respondentów nie można w prosty sposób wyliczyć liczby osób używających poszczególnych środków, ale mogą one w pewnym stopniu pełnić rolę kontrolną wobec oszacowań uzyskanych na podstawie informacji dotyczących używania tych substancji przez respondentów. Wskaźnik rozpowszechnienia używania substancji w najbliższym otoczeniu badanych można też z pewnymi zastrzeżeniami interpretować jako wskaźnik ryzyka sięgania po te substancje. Znaczne rozpowszechnienie substancji wśród przyjaciół respondenta może zwiększać szanse na to, że będzie on ich używał.

Przedstawione w tabeli rozkłady odpowiedzi potwierdzają **znaczne rozpowszechnienie używania przez młodzież substancji legalnych, przede wszystkim alkoholu i tytoniu. Poza tym, najbardziej popularną nielegalną substancją psychoaktywną jest marihuana lub haszysz.** Wśród młodzieży z miasta Nowy Dwór Mazowiecki w porównaniu z próbą ogólnopolską mniej rozpowszechnioną substancją nielegalną jest ekstazy (o 3,2%). Natomiast bardziej rozpowszechnione substancje nielegalne wśród uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego to: marihuana i haszysz (o 0,9%), środki uspokajające lub nasenne (o 7,2%) oraz środki wziewne (o 10,1%).

Tabela 32. Według Twojej oceny, ilu Twoich przyjaciół....

Pali papierosy		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nikt	16,9%	14,6%
Kilka osób	35,1%	36,9%
Sporo	29,2%	30,1%
Większość	14,9%	15,9%
Wszyscy	3,9%	2,5%
Pije napoje alkoholowe (piwo, wino, wódkę, itp.)		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nikt	13,6%	12,4%
Kilka osób	19,5%	29,2%
Sporo	21,4%	30,1%
Większość	34,4%	24,3%
Wszyscy	11%	4%
Upija się		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nikt	41,6%	28,5%
Kilka osób	35,7%	41,2%
Sporo	12,3%	18,5%
Większość	7,1%	10%
Wszyscy	3,3%	1,8%

Pali marihuanę lub haszysz

	SPP Nowy Dwór Mazwiecki	SPP PL
Nikt	49,4%	50,3%
Kilka osób	31,2%	36,6%
Sporo	11%	8,2%
Większość	4,6%	3,5%
Wszyscy	3,9%	1,4%

Bierze środki uspokajające lub nasenne (bez przepisu lekarza)

	SPP Nowy Dwór Mazwiecki	SPP PL
Nikt	72,7%	79,9%
Kilka osób	16,2%	16%
Sporo	6,5%	2,2%
Większość	2%	1%
Wszyscy	2,6%	1%

Bierze ecstazy

	SPP Nowy Dwór Mazwiecki	SPP PL
Nikt	86,4%	83,2%
Kilka osób	5,8%	13,7%
Sporo	3,9%	1,9%
Większość	1,3%	0,7%
Wszyscy	2,6%	0,5%

Używa środków wziewnych (kleju itp.)

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nikt	81,2%	91,3%
Kilka osób	11,7%	7%
Sporo	2,6%	0,8%
Większość	2%	0,5%
Wszyscy	2,6%	0,4%

Rodzice a używanie substancji przez młodzież

Wśród różnych instytucji odpowiedzialnych za wychowanie młodego pokolenia najważniejsza rola zdaje się przypadać rodzinie. Także w kwestii używania substancji rodzina, a szczególnie rodzice, mogą mieć decydujący wpływ. Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do alkoholu i innych substancji może sprzyjać ich używaniu przez młodych ludzi a odpowiednio realizowana strategia wychowawcza może zapobiec podejmowaniu i ponawianiu doświadczeń z substancjami.

W ocenie około połowy respondentów zarówno z Nowego Dworu Mazowieckiego jak i z próby ogólnopolskiej ich rodzice bardzo rzadko bądź prawie nigdy nie określali ścisłych zasad co mogą robić w domu (odpowiednio 40,9% i 49,3%) lub poza nim (odpowiednio 48,7% i 56,1%). Natomiast rodzice w większości, co najmniej często, wiedzą z kim ich dzieci spędzają wieczory (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 78%; SPP PL-77,2%) oraz gdzie je spędzają (SPP Nowy Dwór Mazowiecki -74,7%; SPP PL-78,0%).

Większość uczniów może, przynajmniej często łatwo pożyczyć pieniądze od rodziców (SPP Nowy Dwór Mazowiecki – 72,7%; SPP PL-63,1%), bądź dostać je w podarunku (SPP Nowy Dwór Mazowiecki – 67,6%; SPP PL 52,4%). Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia tabela na następnych stronach.

Tabela 33. Jak często poniższe stwierdzenia odnoszą się do Ciebie:

Moi rodzice określili ściśle zasady, co ja mogę robić w domu		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Zawsze lub prawie zawsze	11%	8,3%
Często	20,1%	17,3%
Czasami	27,9%	25,2%
Rzadko	22,1%	26,5%
Nigdy lub prawie nigdy	18,8%	22,7%
Moi rodzice określili ściśle zasady, co ja mogę robić poza domem		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Zawsze lub prawie zawsze	7,1%	6,5%
Często	16,2%	14,2%
Czasami	27,9%	23,2%
Rzadko	24%	28,5%
Nigdy lub prawie nigdy	24,7%	27,5%
Moi rodzice wiedzą, z kim ja spędzam wieczory		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Zawsze lub prawie zawsze	53,3%	51,9%
Często	24,7%	25,4%
Czasami	13,6%	12,7%
Rzadko	1,3%	5,6%
Nigdy lub prawie nigdy	7,1%	4,5%

Moi rodzice wiedzą, gdzie ja spędzam wieczory

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Zawsze lub prawie zawsze	55,2%	58,9%
Często	19,5%	25,1%
Czasami	14,9%	12,1%
Rzadko	5,2%	5,4%
Nigdy lub prawie nigdy	9,1%	4,5%

Mogę łatwo pożyczyć pieniądze od matki lub ojca

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Zawsze lub prawie zawsze	52,6%	33,8%
Często	20,1%	29,3%
Czasami	16,2%	22,8%
Rzadko	4,6%	9,3%
Nigdy lub prawie nigdy	6,5%	4,7%

Mogę łatwo dostać w podarunku pieniądze od matki lub ojca

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Zawsze lub prawie zawsze	48,1%	26,6%
Często	19,5%	25,8%
Czasami	18,2%	28,2%
Rzadko	6,5%	14,4%
Nigdy lub prawie nigdy	7,8%	5%

Większość badanych jest zadowolona z relacji z rodzicami i przyjaciółmi. Najniższy odsetek badanych w obu grupach jest zadowolonych z relacji z ojcem, a największy z relacji z przyjaciółmi.

Tabela 34. Na ile zwykle jesteś zadowolony z ...

Swoich stosunków z matką		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo zadowolony	43,5%	38%
Zadowolony	29,2%	36,9%
Średnio zadowolony	20,1%	16,2%
Niezadowolony	3,3%	4,4%
Bardzo niezadowolony	3,9%	3,1%
Swoich stosunków z ojcem		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo zadowolony	33,8%	25,8%
Zadowolony	34,4%	33,1%
Średnio zadowolony	16,9%	20,2%
Niezadowolony	5,8%	7,8%
Bardzo niezadowolony	9,1%	7,4%
Swoich stosunków z przyjaciółmi		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Bardzo zadowolony	50,7%	40,8%
Zadowolony	33,7%	42,2%
Średnio zadowolony	7,8%	11,8%
Niezadowolony	5,8%	2,4%
Bardzo niezadowolony	2%	1,4%

Formy spędzania czasu wolnego

W obydwu porównywanych grupach niemal wszyscy badani spędzają czas używając Internetu dla przyjemności. Zdecydowana większość z nich robi to prawie codziennie (SPP Nowy Dwór Mazowiecki- 98%; SPP PL- 90,3%).

Kolejna bardzo popularna forma spędzania czasu wolnego, to granie w gry komputerowe. Na tę czynność wskazuje 83,8% młodzieży z Nowego Dworu Mazowieckiego oraz 82% młodzieży z próby ogólnopolskiej, chociaż odsetki robiących to prawie codziennie są znacznie niższe. Ponadto, badani uczniowie z Nowego Dworu Mazowieckiego częściej grają w gry komputerowe w porównaniu z próbą ogólnopolską- na wykonywanie tej czynności prawie codziennie wskazuje: SPP Nowy Dwór Mazowiecki - 29,9%; SPP PL- 21,6%. Wśród badanej młodzieży popularność ma również aktywne uprawianie sportów- na codziennie uprawianie sportów wskazuje 26% uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego oraz 29,8% młodzieży z próby ogólnopolskiej.

Mniejszą popularnością wśród młodzieży cieszy się czytanie książek dla przyjemności (SPP Nowy Dwór Mazowiecki – 73,4%, w tym 19,5% prawie codziennie; SPP PL- 74,3%, w tym 9,0% prawie codziennie).

Najrzadziej badani przyznawali się do grania na automatach – 14,9% uczniów z Nowego Dworu Mazowieckiego oraz 16,0% uczniów z próby ogólnopolskiej.

Tabela 35. Formy spędzania czasu wolnego.

Gra w gry komputerowe		
	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nigdy	16,2%	18%
Kilka razy w roku	14,9%	24,8%
Raz lub dwa razy na miesiąc	19,5%	14,7%
Przynajmniej raz na tydzień	19,5%	20,8%
Prawie codziennie	29,9%	21,6%

Aktywne uprawianie sportu

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nigdy	13%	3,6%
Kilka razy w roku	8,4%	7,5%
Raz lub dwa razy na miesiąc	13%	15,3%
Przynajmniej raz na tydzień	39,6%	43,8%
Prawie codziennie	26%	29,8%

Czytanie książki dla przyjemności

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nigdy	28,6%	25,7%
Kilka razy w roku	18,2%	34%
Raz lub dwa razy na miesiąc	22,1%	18,7%
Przynajmniej raz na tydzień	11,7%	12,7%
Prawie codziennie	19,5%	9%

Inne hobby

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nigdy	22,1%	17,2%
Kilka razy w roku	12,3%	10,3%
Raz lub dwa razy na miesiąc	14,3%	16,7%
Przynajmniej raz na tydzień	20,1%	25,7%
Prawie codziennie	31,2%	30,1%

Używanie Internetu dla przyjemności

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nigdy	1,3%	0,5%
Kilka razy w roku	0%	0,8%
Raz lub dwa razy na miesiąc	0%	1,8%
Przynajmniej raz na tydzień	0,7%	6,7%
Prawie codziennie	98%	90,3%

Gra na automatach do gry

	SPP Nowy Dwór Mazowiecki	SPP PL
Nigdy	85,1%	84%
Kilka razy w roku	12,3%	12,1%
Raz lub dwa razy na miesiąc	1,3%	2,5%
Przynajmniej raz na tydzień	0,7%	0,7%
Prawie codziennie	0,7%	0,8%

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weakneeses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Analiza SWOT przeważnie wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Diagnoza i ocena szans oraz zagrożeń, wynikających z otoczenia, oraz potencjału wewnętrznego stanowi zbiór informacji, na podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla miasta Nowy Dwór Mazowiecki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w mieście, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, • aktywność organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup funkcjonujących na terenie miasta, • dobry dostęp do edukacji podstawowej, ponadpodstawowej i opieki przedszkolnej, • funkcjonowanie żłobków i klubu dziecięcego na terenie miasta,	• ujemny przyrost naturalny, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • brak placówki działającej w formie interwencji kryzysowej, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, • niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych, • brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, • problem bezdomności.

- aktywna działalność Nowodworskiego Centrum Kultury;
- aktywna działalność Nowodworskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji,
- dobrze rozwinięta, stale modernizowana baza sportowa i oświatowa,
- wykwalifikowani pracownicy OPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz MKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje,
- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego z dostępnością pomocy psychoterapeutycznej i prawnej,
- realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- realizacja programów osłonowych,
- system stypendialny dla dzieci,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta,
- odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

SZANSE

- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych,
- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych,
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,
- rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą,
- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży (w tym liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień skierowane do mieszkańców miasta),
- spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
- korzystna atmosfera wychowawcza oraz środowisko szkolne,
- niska popularność substancji psychoaktywnych w opinii dorosłych mieszkańców,

ZAGROŻENIA

- rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki,
- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy,
- niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów,
- wysoka popularność wyrobów nikotynowych wśród dorosłych mieszkańców,
- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień (w szczególności uzależnień behawioralnych),
- rosnący wraz z wiekiem odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową, narkotykową i tytoniową,
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,

- postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży,
- negatywny wpływ pandemii Covid- 19 na sytuację społeczno- gospodarczą oraz kondycję zdrowia psychicznego,
- nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, ale także dorosłych,
- przyzwolenie dorosłych na spożywanie alkoholu przez dzieci,
- konflikt zbrojny w Ukrainie.

Podsumowanie badań ankietowych i rekomendacje

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w mieście Nowy Dwór Mazowiecki można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

1. Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców

- ✓ Mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki za największe problemy uznali uzależnienie od alkoholu, uzależnienie od narkotyków/dopalaczy oraz zjawisko przemocy domowej. Z pewnością w tych sferach są największe oczekiwania wobec władz związane z podjęciem działań.
- ✓ Uzależnienie od alkoholu jest wśród mieszkańców na średnim poziomie ryzyka. Pewien odsetek badanych dość często spożywa alkohol- 60,5% wskazało, że pije go kilka razy w miesiącu lub częściej, jednak tylko 0,5% ankietowanych wskazało, że spożywa go codziennie. Badani deklarują w większości, iż jednorazowo nie spożywają znacznych ilości alkoholu. Tylko 9,5% respondentów wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach jego spożywania.

- ✓ Palenie wyrobów tytoniowych jest wśród dorosłych mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki dość popularnym nałogiem- 45,5% respondentów pali regularnie papierosy, a 20% pali regularnie e-papierosy. Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.
- ✓ Zdecydowana większość mieszkańców zadeklarowała, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Wskazuje to na pozytywną tendencję w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych takich, jak narkotyki czy dopalacze, jednakże nie wyklucza to występowania tego rodzaju uzależnień wśród mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Badani wskazywali, że największą popularność w ich środowisku lokalnym ma marihuana oraz haszysz, Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania owych substancji, to badani w większości również twierdzą, że nie wiedzą, gdzie można nabyć tego typu substancje.
- ✓ Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki jest na niskim poziomie ryzyka. Prawie wszyscy respondenci wskazują, że nie grali nigdy w gry na pieniądze. Poza tym, większość mieszkańców ma świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia. Zaleca się rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje.
- ✓ Mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki za najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w środowisku lokalnym uznali nikotynizm, alkoholizm oraz sieciologizm. Jednakże większość badanych nie dostrzega potrzeby realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o braku wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji oraz uzależnieniom behawioralnym i rozpowszechniania wiedzy o konsekwencjach jakie za sobą niosą. Aczkolwiek, kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach

postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

- ✓ Zdecydowana większość mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego- 80,5% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie. Aczkolwiek, 10,5% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 9% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy w rodzinie jest obecne w ich otoczeniu. Należy jednak pamiętać, że przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc. Należałoby jednak zwrócić większą uwagę na rozpowszechnianie informacji na temat tego, że stosowanie kar cielesnych jest zakazane przez prawo oraz tego, jakie negatywne konsekwencje niesie za sobą stosowanie kar cielesnych względem dzieci. Wskazane jest również zwrócenie większej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w tym zakresie.
- ✓ Większość badanych- 70% deklaruje, że nie odczuwa żadnych skutków pandemii koronawirusa. Jednakże 30% zaznaczyło, że skutki są dla nich odczuwalne wskazując na: zmniejszenie kontaktów międzyludzkich, izolację, trudności w nawiązywaniu relacji, stany lękowe i depresyjne, samotność, izolacja, strach, utratę pracy, rosnącą inflację. Wyniki wskazują jednak, że większość badanych, którzy mają potomstwo zaobserwowało negatywne zmiany w ich zachowaniu- 17% wskazało, że ich dziecko ma zaległości w nauce i tyle samo- 17%, że ich dziecko stało się bardziej wycofane, a 13% zaznaczyło, że ich dziecko ma trudności w relacjach rówieśniczych. Tylko 21% ankietowanych nie zaobserwowało żadnych zmian w zachowaniu swojego dziecka. Ważne jest więc, aby w najbliższej perspektywie czasowej położyć większy nacisk na aspekt zdrowia psychicznego, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Istotne będzie tutaj wzmocnienie systemów pomocy: społecznej i socjalnej dla mieszkańców, którzy na skutek pandemii znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej oraz psychicznej oraz diagnoza i wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań 42% respondentów ma poczucie zagrożenia związane z agresją Rosji na Ukrainę. Poza tym, Pewien odsetek badanych

mieszkańców- 23,5% zauważyło niepokojące zmiany w zachowaniu swoich dzieci, które są związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Wskazane byłoby przeprowadzenie warsztatów dla rodziców, na których mogliby oni dowiedzieć się jak rozpoznać kryzys w życiu dziecka, jak pomóc mu w przezwyciężaniu lęków, a także jak rozmawiać z dzieckiem na temat wojny w Ukrainie.

2. Podstawowe problemy środowiskowe w opinii pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

- ✓ Najistotniejszym ich zdaniem problemem jest uzależnienie od alkoholu. Ważne będzie tutaj podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego rodzaju problemom.
- ✓ Większość respondentów odpowiedziało, że zgadza się w pełni, lub częściowo z tym, że pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Aczkolwiek, pewien odsetek badanych się co do tego nie zgadza- ci respondenci mogą nie widzieć efektywności i skuteczności swojej pracy, a tym samym nie odczuwać z niej satysfakcji. Ponadto, prawie połowa badanych- 47% wskazało, że odczuwa symptomy wypalenia zawodowego. Mogą oni wymagać wsparcia ze strony psychoterapeuty.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań zdecydowana większość respondentów zdecydowanie lub częściowo zgadza się, że władze miasta są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Poza tym, 89% badanych uważa, że władze miasta wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS problemom. Świadczy to o dobrej współpracy lokalnych władz z jednostką OPS.
- ✓ 71% uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w mieście zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 29% respondentów. Może z tego wynikać, że podejmowane działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są w niektórych obszarach niedostateczne.
- ✓ Prawie wszyscy pracownicy OPS dostrzegają potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Respondenci wskazywali najczęściej na potrzebę prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów, otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień oraz udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin.

3. Wnioski dotyczące badań punktów sprzedaży alkoholu.

- ✓ Ankieta wykazała, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki w niektórych punktach sprzedaży zdarzają się dość często.
- ✓ Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach może stanowić częsty problem.
- ✓ Rozkład deklaracji ankietowanych pozwala sądzić, iż większość sprzedawców odpowiedzialnie podchodzi do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, a zdecydowana większość poważnie traktuje ten zakaz. Mimo wszystko, w zestawieniu tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.
- ✓ Łącznie wszyscy sprzedawcy ocenili funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, jako raczej i bardzo dobrą.

4. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

- ✓ Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w mieście Nowy Dwór Mazowiecki jest na średnim poziomie ryzyka- 14,8% uczniów klas 4-6, 58% uczniów klas 7-8 oraz aż 83,5% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Poza tym, do spożywania alkoholu przyznaje się 2,3% uczniów klas 4-6, 17% uczniów klas 7-8 oraz 61% uczniów szkół ponadpodstawowych. Wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową. Uczniowie w większości twierdzą, że ich rodzice wiedzą, że mają za sobą inicjację alkoholową. Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta.

- ✓ Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży powinny mieć zarówno charakter edukacyjny, jak i dostarczać im alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
- ✓ Badania wykazały, że pewien odsetek badanych uczniów pali wyroby tytoniowe- 31% młodszych i 66,4% starszych uczniów ze szkół podstawowych oraz aż 84% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Palenie wyrobów tytoniowych jest więc równie popularne wśród młodych mieszkańców miasta, co spożywanie alkoholu. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 5% uczniów klas 4-6, 28% uczniów klas 7-8 oraz 46% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Ponadto, 3% uczniów klas 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych, a także 16% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy. Badani w większości twierdzą, że nie wiedzą, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku. Należy zwrócić uwagę również na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

- ✓ Kolejnym zauważalnym problemem wśród młodych mieszkańców miasta są przypadki agresji i przemocy (zarówno fizycznej, jak i psychicznej), z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku rówieśniczym. Niektórzy z uczniów nawet kilka razy w tygodniu oraz codziennie doświadczają przemocy fizycznej oraz psychicznej ze stronnych swoich kolegów i koleżanek w szkole. Otrzymane wyniki powinny skłonić do zapoczątkowania lub rozwijania w szkole działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy, autoagresji oraz rozwiązywania konfliktów. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. To przede wszystkim dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na problem przemocy rówieśniczej. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- ✓ Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, telefonu komórkowego czy graniu w gry komputerowe. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 4 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności

ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

- ✓ Problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych. Gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznaczyć uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.
- ✓ Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu, graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Więcej o skutecznych strategiach profilaktycznych oraz budowie programów na stronie www.programyrekomendowane.pl
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań część badanych uczniów nie potrafi zagospodarować swojego czasu wolnego. Uczniowie często spędzają czas wolny przed komputerem czy korzystając ze smartfonów, przeznaczając go na oglądanie filmów, seriali, korzystanie z portali społecznościowych. Należy poświęcić więcej uwagi ofercie zajęć oraz oddziaływań skierowanych do dzieci i młodzieży na terenie miasta.
- ✓ Powrót dzieci do szkół po okresie izolacji wywołanej pandemią Covid-19 rodzi jeszcze większą konieczność ciągłego diagnozowania stanu psychicznego dzieci i młodzieży w szkołach ze szczególnym uwzględnieniem tych grup, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej czy zdrowotnej. Istnieje także potrzeba objęcia dzieci i młodzieży wszechstronnym wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym w różnorodnych formach i na jak najszerszą skalę (pomocą należy całą populację dzieci i młodzieży).

- ✓ Uczniowie w mieście Nowy Dwór Mazowiecki deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmocnienie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- ✓ 36% uczniów klas 4-6, 27% uczniów klas 7-8 oraz 35% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że odczuwa lęk związany z konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Kolejno, znaczny odsetek uczniów ze szkół podstawowych ma w swojej klasie nowych kolegów/koleżanki z Ukrainy: SP 4-6- 74%; SP 7-8- 52%. W przypadku uczniów ze szkół ponadpodstawowych odsetek ten jest mniejszy- SPP- 10%. Uczniowie w większości deklarują dobre relacje z nowymi koleżankami/ kolegami, jednakże niektórzy ankietowani wskazywali na pogorszenie stosunków koleżeńskich w ich klasach po przyjęciu do nich dzieci z Ukrainy. Należy pamiętać, że rolą szkoły, wychowawcy, grona pedagogicznego jest stworzenie takich warunków, żeby wszyscy uczniowie, niezależnie od pochodzenia, czuli się bezpieczni i byli akceptowani. Warto zaznajamiać polskich uczniów z kulturą ukraińską, a następnie z samym uczniem z Ukrainy oraz jego rodziną. Istotne, aby skupiać się przy tym na podobieństwach łączących obydwie narody. Wprowadzenie tematyki ukraińskiej do klasy i przygotowanie uczniów na przyjęcie nowych dzieci można zorganizować na lekcji wychowawczej, historii czy języku polskim. Równie ważne jest, aby dać i młodszym i starszym uczniom możliwość zadawania pytań.

Oddziaływania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży – rekomendacje oparte na modelu profilaktyki pozytywnej

---

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych postaw antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania²¹. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu²².

---

²¹ World Health Organization, (2004), *Mental Health Policy, Plans and Programs*, Geneva.

²² Szymbalska, J. (2012) *Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole*, ORE Warszawa

Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka²³:

- Czynniki ryzyka
  - 1) przemoc rówieśnicza
  - 2) odrzucenie przez rówieśników
  - 3) słaba więź ze szkołą
  - 4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli)
  - 5) destrukcyjna grupa rówieśnicza
  - 6) niepowodzenia szkolne
- Czynniki chroniące

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: *wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych*²⁴.

Można je pogrupować w kilka kategorii:

- 1) poczucie przynależności
- 2) pozytywny klimat szkoły
- 3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza
- 4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy
- 5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć
- 6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy²⁵.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Zadaniem warsztatów profilaktycznych jest wzmocnienie czynników chroniących oraz osłabianie czynników ryzyka. Warto pamiętać, że **oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.**

---

²³ Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. *Promotion, Prevention and Early Intervention for Mental Health*. Mental Health and Special Programs Branch, Canberra

²⁴ Słownik terminów według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Źródło: http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (dostęp: 20.07.2022).

²⁵ Rządowy Program na lata 2014-2016, *Bezpieczna i przyjazna szkoła*.

Spis tabel

Tabela 1. Przyrost naturalny w mieście Nowy Dwór Mazowiecki- lata 2019-2021.....	6
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.	8
Tabela 3. Działalność MKRPA.	11
Tabela 4. Przestępczość na terenie Miasta Nowy Dwór Mazowiecki w latach 2020-2021- dane z KPP Nowy Dwór Mazowiecki.	12
Tabela 5. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.....	15
Tabela 6. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.....	26
Tabela 7. Czy uważają Państwo, że uchodźcy w Polsce potrzebują wsparcia, które umożliwi im przystosowanie się do życia w kraju? Czy potrzebują na przykład...?.....	35
Tabela 8. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z poniższymi stwierdzeniami?.....	36
Tabela 9. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?	38
Tabela 10. Liczebność badanej grupy- uczniowie.....	54
Tabela 11. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 4-6.....	62
Tabela 12. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 7-8.....	63
Tabela 13. Przekonania dotyczące alkoholu SPP.....	63
Tabela 14. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród pełnoletnich mieszkańców miasta.	86
Tabela 15. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród pracowników OPS.....	88
Tabela 16. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród sprzedawców napojów alkoholowych.	88
Tabela 17. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów.	89
Tabela 18. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy?.....	98
Tabela 19. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś) piwo? Jeśli tak, to ile wypić(aś)?	100
Tabela 20. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś) cydr? Jeśli tak, to ile wypić(aś)?	100

Tabela 21. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś) alcopop? Jeśli tak, to ile wypięś/łaś?	101
Tabela 22. Podczas ostatniej sytuacji, kiedy piłeś(aś) jakiś napój alkoholowy, czy piłeś(aś)..? Jeśli tak, to ile wypięś/łaś?	102
Tabela 23. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką?	103
Tabela 24. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu- odsetek badanych.	106
Tabela 25. Używanie substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy.	107
Tabela 26. Używanie substancji w ciągu ostatnich 30 dni- odsetek badanych.	108
Tabela 27. Oczekiwania wobec alkoholu.	109
Tabela 28. Doświadczenia poszczególnych problemów związanych z piciem alkoholu, używaniem narkotyków oraz bez związku z używaniem substancji.	114
Tabela 29. Ocena dostępności poszczególnych substancji.	115
Tabela 30. Teraz pomyśl o OSTATNICH 30 DNIACH. Ile razy w czasie ostatnich 30 dni (jeśli w ogóle) kupięś jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy, na swoje potrzeby?	122
Tabela 31. Ocena ryzyka zaszkodzenia zdrowiu w wyniku zażywania substancji psychoaktywnych.	124
Tabela 32. Według Twojej oceny, ilu Twoich przyjaciół....	130
Tabela 33. Jak często poniższe stwierdzenia odnoszą się do Ciebie:.....	133
Tabela 34. Na ile zwykle jesteś zadowolony z	135
Tabela 35. Formy spędzania czasu wolnego.	136
Tabela 36. Analiza SWOT.	139

Spis wykresów

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe.....	6
Wykres 2. Liczba respondentów- dorośli mieszkańcy.....	13
Wykres 3. Wiek inicjacji alkoholowej- dorośli mieszkańcy.....	16
Wykres 4. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.....	17
Wykres 5. Ilość porcji alkoholu wypijanych podczas "standardowego" picia- dorośli mieszkańcy.....	17
Wykres 6. Stopień dostępności lokali w mieście Nowy Dwór Mazowiecki, w których można kupić alkohol w opinii dorosłych mieszkańców.....	18
Wykres 7. Czy wie Pani/Pan, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu?	18
Wykres 8. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?.....	19
Wykres 9. Wiek inicjacji nikotynowej- dorośli mieszkańcy.....	19
Wykres 10. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?	20
Wykres 11. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	21
Wykres 12. Czy wie Pan/ Pani, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	21
Wykres 13. "Czy kiedykolwiek grał Pan/Pani w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker)?"	23
Wykres 14. Dlaczego grywa Pan(i) w gry na pieniądze? Proszę wskazać wszystkie istotne dla Pana(i) powody.....	24
Wykres 15. Czy Pana(i) zdaniem, można uzależnić się od gier na pieniądze?	25
Wykres 16. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień? ...	27
Wykres 17. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?	28
Wykres 18. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?	29
Wykres 19. Czy odczuwa Pan/Pani jakieś skutki pandemii?	30
Wykres 20. Czy zaobserwował Pan/Pani jakieś zmiany w zachowaniu swojego dziecka, odkąd wybuchła pandemia?	31
Wykres 21. Czy ma Pan/Pani poczucie zagrożenia związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie?.....	32

Wykres 22. Czy zaobserwował Pan/Pani zmianę zachowania u dziecka w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie?	33
Wykres 23. Czy popiera Pan/Pani przyjmowanie uchodźców z Ukrainy do Polski?	34
Wykres 24. Jakie ma Pan/Pani podejście do uchodźców z Ukrainy?	34
Wykres 25. Płeć badanych.	38
Wykres 26. Czy według Pana/Pani pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych?	40
Wykres 27. Czy odczuwa Pani/Pan wypalenie zawodowe?.....	41
Wykres 28. Władze miasta są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej	41
Wykres 29. Czy władze miasta Pani/Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom?	42
Wykres 30. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w mieście zaspokajana?.....	42
Wykres 31. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi:	43
Wykres 32. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień? ...	43
Wykres 33. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?	44
Wykres 34. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce"?.....	45
Wykres 35. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany"?	46
Wykres 36. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym"?.....	46
Wykres 37. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach"?.....	47
Wykres 38. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych"?	47
Wykres 39. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne"?	48
Wykres 40. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu"?	48

Wykres 41. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Alkohol powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia"?	49
Wykres 42. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "W okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych"?	49
Wykres 43. Jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić alkohol w Pana/Pani sklepie?	50
Wykres 44. Jak często zdarza się, że ktoś spożywa alkohol w obrębie Pana/Pani sklepu?	50
Wykres 45. Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?	51
Wykres 46. Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?	51
Wykres 47. W przypadku wątpliwości, jak często pyta Pan/Pani o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta?	52
Wykres 48. Jak, Pana/Pani zdaniem funkcjonuje kontrola sprzedaży alkoholu w Pana/Pani miejscowości?	52
Wykres 49. Czy zauważył/a Pan/Pani wzrost sprzedaży alkoholu w okresie pandemii?	53
Wykres 50. Ocena relacji z rodzicami, opiekunami.	55
Wykres 51. Ocena relacji z nauczycielami.	56
Wykres 52. Ocena relacji z rówieśnikami.	56
Wykres 53. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?	57
Wykres 54. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce?	58
Wykres 55. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?	58
Wykres 56. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się PIĆ jakiś alkohol, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy.	59
Wykres 57. W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?	59
Wykres 58. Z jakiego powodu sięgasz po alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru)?	60
Wykres 59. Rodzaj spożywanego alkoholu (pytanie wielokrotnego wyboru.	61
Wykres 60. Czy Twoi rodzice / opiekunowie wiedzą, że piłeś / pijesz alkohol?	62
Wykres 61. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?	64
Wykres 62. Czy palisz papierosy?	65

Wykres 63. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?	66
Wykres 64. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami?	67
Wykres 65. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?	67
Wykres 66. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	68
Wykres 67. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?	69
Wykres 68. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole ze strony rówieśników (pytanie wielokrotnego wyboru).	71
Wykres 69. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?.....	71
Wykres 70. Częstotliwość korzystania z komputera.	73
Wykres 71. Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z komputera (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	74
Wykres 72. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?.....	75
Wykres 73. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?.....	76
Wykres 74. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?	77
Wykres 75. Grałeś/aś w jakiegokolwiek gry Internetowe na pieniądze (np. poker)?	79
Wykres 76. Czy brałeś udział w zakładach bukmacherskich (obstawianie wyników meczu, totolotek, zakłady dotyczące wyścigów konnych itp.)?	79
Wykres 77. Czy grałeś/aś na automatach, w salonach gier?	80
Wykres 78. Czy w przyszłości chciałbyś uczyć się zdalnie lub częściowo zdalnie?	81
Wykres 79. Czy po powrocie do szkoły, po nauce zdalnej, masz jakieś trudności?	82
Wykres 80. Jakie to trudności?.....	82
Wykres 81. Czy odczuwasz lęk z powodu konfliktu zbrojnego w Ukrainie?	83
Wykres 82. Jakiego rodzaju to lęk?.....	83
Wykres 83. Czy w swojej klasie masz nowych kolegów/koleżanki z Ukrainy?.....	84
Wykres 84. W jakim stopniu odczuwasz sympatię w stosunku do nowych kolegów/koleżanek z Ukrainy?.....	84
Wykres 85. Po przyjęciu nowych uczniów z Ukrainy Twoja klasa jest.....	85

Wykres 86. Pleć badanych- ESPAD.	96
Wykres 87. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?	97
Wykres 88. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?	97
Wykres 89. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.	99
Wykres 90. Pomyśl o OSTATNICH 30 DNIACH. Ile razy (jeśli w ogóle) wypił(a)ś pięć lub więcej "drinków" z rzędu? ("Drink" oznacza tu kieliszek wina, butelkę piwa, mały kieliszek wódki lub innego napoju spirytusowego, albo szklanekę niskoprocentowego koktajlu).	104
Wykres 91. Przypomnij sobie ostatni przypadek, gdy byłeś(aś) pijany(a). Zaznacz na skali od 1 do 10 jak silnie byłeś(aś) wtedy pijany(a)?	105
Wykres 92. Czy kiedykolwiek brał(a)ś leki uspokajające lub nasenne z przepisu lekarza?	108
Wykres 93. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy proponowano Tobie którąkolwiek z następujących substancji niezależnie od tego, czy skorzystał(a)ś z tej propozycji, czy nie?- SPP Nowy Dwór Mazowiecki.	120
Wykres 94. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy proponowano Tobie którąkolwiek z następujących substancji niezależnie od tego, czy skorzystał(a)ś z tej propozycji, czy nie? – SPP PL.....	121
Wykres 95. W których miejscach, z niżej podanych, mógłbyś(mogłabyś) łatwo kupić marihuanę lub haszysz, gdybyś tego chciał(a)?	123